

2020

Autorský kolektív:

JUDr. Ing. Matej Šebesta, MBA

JUDr. Timotej Braxator

Dott. Roman Láni

PhDr. Simona Kopčaková, M.A.

eGovernment a jeho vplyv na podnikateľský sektor

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk

www.employment.gov.sk

www.ia.gov.sk

NÁRODNÝ PROJEKT

Podpora kvality sociálneho dialógu

Typ projektu: Neinvestičný

Termín realizácie projektu: 07/2018 – 02/2023

ITMS projektu: 312031V749

Autorský kolektív :

JUDr. Ing. Matej Šebesta, MBA

Dott. Roman Láni

JUDr. Timotej Braxator

PhDr. Simona Kopčaková, M.A.

ISBN 978-80-8273-000-8

Autorské dielo bolo vypracované v rámci hlavnej aktivity „Posilnenie odborných a analytických kapacít sociálnych partnerov, budovanie infraštruktúry a komunikačnej platformy sociálneho dialógu a rozvoja sociálneho partnerstva na národnej a medzinárodnej úrovni“ v rámci podaktivity 1.1 Posilnenie kapacít sociálnych partnerov prostredníctvom analytickej činnosti Národného projektu Podpora kvality sociálneho dialógu expertným tímom sociálneho partnera Asociácia zamestnávateľských zväzov Slovenskej republiky. Vyjadruje názory a postoje sociálneho partnera na predmetnú tému. Autorské dielo nevyjadruje názory ani postoje prijímateľa projektu a bolo schválené Riadiacim výborom Národného projektu Podpora kvality sociálneho dialógu.

OBSAH

NÁRODNÝ PROJEKT	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Podpora kvality sociálneho dialógu	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Typ projektu: Neinvestičný	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Termín realizácie projektu: 07/2018 – 02/2023.....	Chyba! Záložka nie je definovaná.
ITMS projektu: 312031V749.....	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Autorský kolektív :	Chyba! Záložka nie je definovaná.
ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK	7
ÚVOD	9
1 Úvod do problematiky eGovernment-u	11
1.1 Definícia pojmu eGovernment	11
1.2 Tallinnská deklarácia	12
2 EGovernment na Slovensku.....	15
2.1 Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030	15
2.2 Akčný plán na roky 2019 – 2022.....	19
2.3 Slovensko a open data.....	20
2.4 Zákonný rámec	21
2.4.1 Zákon č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente).....	22
2.4.2 Zákon č. 272/2016 Z.z. o dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu (zákon o dôveryhodných službách).	34
2.4.3 Zákon č. 95/2019 Z.z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoITVS“)	37
2.4.4 Zákon č. 69/2018 Z.z. o kybernetickej bezpečnosti.....	38
3 Egovernment – Estónsko	41
3.1 Stratégia rozvoja informačnej spoločnosti – 3 kľúčové projekty	42
3.2 Vládny cloud	43
3.3 Podnikanie a financie	43
3.4 TOM	44
3.5 E-tax.....	45
3.6 Elektronický obchodný register.....	45
3.7 E-Land Register – Elektronický kataster	46
3.8 E-Notár	47

3.9	E-law	47
3.10	Elektronická justícia.....	48
3.11	Elektronická polícia (20 000 prístupov do systému elektronickej polície každý deň)	48
3.12	E-Hlasovanie	49
4	Švajčiarsko	50
4.1	počiatky elektronizácie verejnej správy vo švajčiarsku	50
4.2	Aktuálny stav elektronickej verejnej správy vo Švajčiarsku	51
4.2.1	Elektronické vládne služby	51
4.2.2	Základné služby	52
4.3	Právny základ.....	52
4.3.1	Dôvera	53
4.3.2	Vývoj a základy	53
4.3.3	Adresáti stratégie	54
4.4	Právny rámec.....	54
4.5	Služby a informácie prispôsobené cieľovej skupine.....	55
4.6	Procesy	55
4.6.1	Spoločná správa údajov.....	55
5	Taliansko	57
5.1	Právny rámec pre elektronickú verejnú správu	58
5.1.1	Zákon o eGovernmente (2006)	58
5.1.2	Zákon o slobodnom prístupe k informáciám.....	59
5.1.3	Zákon o zjednodušení a spravovacej transparentnosti a efektivite súdov	59
5.1.4	Zákon o opatreniach zabezpečujúcich hospodársky rast a implementáciu Digitalnej agentúry Talianska	59
5.1.5	Zákon o povinnosti zverejňovania údajov orgánmi verejnej správy Zákon o s...právnom konaní a prístupe k správnym dokumentom (1990)	60
5.2	Trojročný plán IT vo verejnej správe	60
5.3	Štvrtý akčný plán pre Open Government partnership (OGP) na roky 2019- 2021	61
5.4	Orgány verejnej správy zodpovedné za egovernment.....	63
5.4.1	Ministerstvo pre zjednodušenie a verejnú správu	63
5.4.2	Agentúra pre digitálne Taliansko.....	63
5.4.3	Formez.....	64
5.4.4	Regionálna a miestna elektronická verejná správa.....	64
5.4.5	Národná asociácia talianskych obcí (ANCI)	65

5.5	Infraštruktúra eGovernment	65
5.5.1	Hlavné komponenty infraštruktúry elektronickej verejnej správy - portály	65
6	Spolková republika Nemecko	70
6.1	Postup elektronizácie verejnej správy	70
6.2	Právny rámec elektronizácie verejnej správy (E-governmentu)	71
6.2.1	Zákon o podpore elektronickej verejnej správy	71
6.2.2	Zákon o postupnom odbúraní povinností používať papierovú formu v spolkových správnych predpisoch	72
6.2.3	Zákon o zlepšení elektronickeho prístupu k službám verejnej správy	73
6.3	Súčasný stav elektronizácie verejnej správy v Spolkovej republike Nemecko	73
7	Odporúčania na zlepšenie elektronizácie verejnej správy v Slovenskej republike	75
8	Záver	78
	ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	79

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

AO	Abgabeordnung (slov. Zákon o správe daní)
ANPR	Anagrafe Nazionale della Popolazione Residente (slov. Národný register obyvateľstva)
BOK	Bezpečnostný osobný kód
BMI	Bundesministerium des Innern (slov. Spolkové ministerstvo vnútra)
CAD	Codice dell'Amministrazione Digitale (slov. Kódex digitálnej správy)
CIE	Carta di identità elettronica (slov. elektronická identifikačná karta)
CNS	Carta nazionale dei servizi (slov. Karta národných služieb)
CSIRT	Computer Security Incident Response Team (slov. Jednotka pre riešenie kybernetických bezpečnostných incidentov)
DESI	Digital Economy and Society Index (slov. Index elektronickej ekonomiky a spoločnosti)
DPH	Daň z pridanej hodnoty
EFTA	European Free Trade Area (Európska zóna voľného obchodu)
EGovG	Gesetz zur Förderung der elektronischen Verwaltung (v skratke E-Government-Gesetz alebo EGovG – slov. Zákon o podpore elektronickej správy)
eID Gesetz	Bundesgesetz über elektronische Identifizierungsdienste (slov. Spolkový zákon o elektronických identifikačných službách)
EÚ	Európska únia
FITKO	Föderale IT Kooperation (slov. Federálna IT-kooperácia)
FIM	Föderales Informationsmanagement (slov. federálny manažment informácií)
GG	Grundgesetz (slov. Ústava Spolkovej republiky Nemecko)
KdK	Konferenz der Kantonsregierungen (slov. Konferencia kantonálnych vlád)
MIRRI	Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatiky
Nariadenie eIDAS	Nariadenie Európskeho parlamentu a rady č. 910/2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu
NBÚ	Národný bezpečnostný úrad
OGP	Open Government Project (slov. Projekt otvorenej vlády)
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OSN	Organizácia spojených národov
OZG	Gesetz zur Verbesserung des Onlinezugangs zu Verwaltungsleistungen (slov. Zákon zlepšenia prístupu k službám verejnej správy)
PEC	Posta Elettronica Certificata (slov. Certifikovaná elektronická pošta)
SBG	Sozialgesetzbuch (slov. Sociálny zákonník)
SPID	Sistema Pubblico di Identità Digitale (slov. Verejný systém pre správu elektronickej identity)
SR	Slovenská republika
TOM	Täna Otsustan Mina (slov. dnes sa rozhodujem)
VwVfG	Verwaltungsverfahrensgesetz (slov. Zákon o správnom konaní)
ZoEG	Zákon č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente)

ZoITVS

ZoKB

Zákon č. 95/2019 Z.z. o informačných technológiách vo verejnej správe v znení Zákona č. 134/2020 Z.z.

Zákon č. 69/2018 Z.z. o kybernetickej bezpečnosti

ÚVOD

Predkladaná analýza sa zaoberá rozoberá pojem eGovernment a stav jeho implementácie v Slovenskej republike, Estónsku, Švajčiarsku, Taliansku a Spolkovej republike Nemecko. Cieľom analýzy je poskytnúť stav zavádzanie eGovernmentu s Slovenskej republike a porovnať ho vyššie uvedenými európskymi krajinami. Estónsko sme si vybrali z toho dôvodu, že ide o priekopnícku krajinu eGovernmentu na svete. Taliansko sme si zvolili z toho dôvodu, že v posledných rokoch sa prepracovalo z najnižších priečok na krajinu, v ktorej sa eGovernment rozvíja mimoriadne rýchlo. Spolkovú republiku Nemecko sme si zvolili z dôvodu, že ide o najväčšieho obchodného partnera Slovenskej republiky.

V prvej kapitole rozoberáme všeobecné poznatky oGovernmente, jeho teoretické východiská a základné dokumenty, ktorými sa riadi Európska únia pri vypracovaní legislatívnych návrhov eGovernmentu.

V druhej kapitole podrobne rozoberáme stav zavádzania eGovernmentu v Slovenskej republike. Komentujeme a rozoberáme základné strategické materiály, ktoré boli schválené Vládou Slovenskej republiky. V ďalšej podkapitole rozoberáme základné právne predpisy, pre oblasť eGovernmentu v Slovenskej republike.

V tretej a nasledujúcich kapitolách rozoberáme stav zavádzania eGovernmentu nami vybraných krajinách. Pri jednotlivých krajinách sa autorský kolektív snažil uviesť základné informácie od stave implementácie v danej krajine a vymenovať a analyzovať základné právne predpisy pre oblasť eGovernmentu v danej krajine, a uviesť najvýznamnejšie projekty, ktoré daná krajina implementuje.

Pri všetkých krajinách tiež uvádzame aj projekty, ktoré sú spojené s oblasťou open government. Princíp open government – tzv. otvorená vláda. Princíp open government by mal slúžiť na zlepšenie efektivity verejnej správy, znížiť korupciu a priniesť verejnú správu bližšie k občanovi. Jednou z najdôležitejších súčastí open government predstavujú open data. Sú to dáta, anonymizovanej povahy, ktoré orgány verejnej správy získavajú pri výkone vlastnej činnosti a ktoré je možné sprístupniť verejnosti.

K pojmom, ktoré používame v analýze by sme chceli uviesť nasledujúce. Pojem verejná správa sme používali tak, že zahŕňa všetky orgány verejnej moci. To znamená ako súdne, tak zákonodarné ako aj výkonné.

V slovenskej časti analýzy je pojem verejná správa nahradený pojmom verejná moc. V slovenskom právnom systéme totiž neexistuje presná právna definícia pojmu verejná správa nejestvuje, avšak objavuje sa však aj v Ústave SR v čl. 46.

Verejnou správou sa rozumie správa verejných záležitostí, ktorá sa realizuje ako prejav verejnej moci v štáte. Touto mocou nedisponuje len štát, ale aj ďalšie neštátne subjekty, ktoré vykonávajú správu verejných záležitostí. Pojem verejná správa zahŕňa nasledujúce oblasti:

-
- a) štátnu správu (definovaná v Zákone č. 575/2001 Z.z. organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy a v Zákone č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy)
 - b) územnú samosprávu (definovaná v Zákone č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a v Zákone č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (Zákon o samosprávnych krajoch))
 - c) Orgán záujmovej samosprávy (Slovenská advokátska komora, Notárska komora, Rozhlas a televízia Slovenska).

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY EGOVERNMENT-U

1.1 Definícia pojmu eGovernment

Pojem eGovernment je skratkou anglického termínu electronic government – elektronická vláda. Pod pojmom elektronická vláda je potrebné rozumieť využívanie elektronických prostriedkov vo všetkých troch oblastiach výkonu štátnej moci – t.j. zákonodarnej, výkonnej ale aj súdnej.

Pojem eGovernment je veľmi široký pojem a nie je v odbornej literatúre jednoznačne definovaný. V zahraničnej literatúre (najmä v anglickom jazyku) existuje nespočetné množstvo definícií eGovernmentu a vymedzení tohto pojmu. Pojem eGovernment definujú ako elektronickú správu vecí verejných, elektronické vládnutie alebo elektronickú vládu (Gregušová 2018, s. 1).

E-government sa zvykne pomerne často definovať prostredníctvom troch adresátov jeho výkonu.

1. Prvom prípade ide o komunikáciu medzi rôznymi časťami štátnej moci (tzv. government to government). Táto časť eGovernmentu by mala slúžiť na zvýšenie efektívnosti výkonu štátnej moci prostredníctvom informačných technológií. Zvýšenie efektivity sa môže odohrávať v rôznych oblastiach napr. rýchla výmena informácií medzi orgánmi verejnej moci, zdieľanie takýchto informácií pre potreby rôznych úradov, automatizáciou jednoduchých úloh.
2. V druhom prípade ide o komunikáciu medzi štátnou mocou a podnikateľskou sférou (government to business). Interakcie medzi štátnou mocou a podnikateľskou sférou zvyčajne zahŕňajú použitie elektronických prostriedkov na zníženie nákladov pri obstarávaní verejných statkov. Môže ísť o veľmi široký rozsah činností (napr. od nákupu jednoduchého spotrebného tovaru až obstarávanie veľkých infraštruktúrnych projektov). Súčasne môže ísť aj o komunikáciu pri udeľovaní rôznych povolení na podnikateľskú činnosť alebo colnom vybavení tovaru pri medzinárodnom obchode.
3. V treťom prípade ide o komunikáciu medzi štátnou mocou a občanmi (government to citizen/consumer). Interakcie medzi štátnou mocou a občanmi zahŕňajú používanie elektronických prostriedkov na poskytovanie služieb orgánov verejnej moci a s tým súvisiacich online transakcií (napr. platenie súdnych a správnych poplatkov).

Využívanie elektronických prostriedkov pri výkone štátnej moci sa začalo v 50. a 60. rokoch 20. storočia v Spojených štátoch amerických. Elektronický výkon štátnej moci v dnešnom chápaní sa začína až 90. rokoch 20. storočia v súvislosti prudkým nárastom využívania internetu a iných elektronických komunikačných technológií.

Počas vlády prezidenta Clintona, ktorý v roku 1993 inicioval program National Performance Review¹. Tento program položil základy elektronizácie výkonu funkcií americkej federálnej vlády. Myšlienka

¹ National Performance Review – bol program zameraný na preverenie efektivity jednotlivých orgánov americkej federálnej vlády, ktorý inicioval prezident Clinton. Okrem zavedenia elektronizácie výkonu verejnej moci v USA tento program aj definoval merateľné ukazovatele kvality výkonu verejnej správy. Odkazom tohto programu bola väčšia orientácia verejnej správy na svojho užívateľa.

zefektívnenia výkonu štátnej moci prostredníctvom elektronických prostriedkov našla svoje uplatnenie aj v iných krajinách. Priekopníkmi boli krajiny ako Kanada, Austrália, Nový Zéland a o niekoľko málo rokov neskôr napr. Estónsko.

Jedným z cieľov eGovernmentu je aj zvýšenie účasti občanov na správe verejných vecí. Jednou z myšlienok, ktoré sú spojené s eGovernmentom, aj keď podľa názoru autorov, pomerne utopickej, je premena štátu na otvorenú interaktívnu platformu, ktorá predstavuje určitú alternatívu k klasickej hierarchickej organizácii výkonu verejnej moci. Verejná správa by sa mala stať učiacou sa organizáciou, ktorá je schopná reagovať na potreby občanov, ktorí naopak majú možnosť ovplyvňovať verejnú správu prostredníctvom rýchlej spätnej väzby. Nástroje pre takúto spätnú väzbu predstavujú e-mail, diskusné fóra a poslednej dobe aj sociálne siete.

V súvislosti s definíciou pojmu eGovernment sa v slovenskej literatúre uvádza, že pojem eGovernmentu:

1. „nie je pojmom pozitívno-právnym, pretože neexistuje jeho vymedzenie v žiadnom zo súčasne platných právnych predpisov;
2. pojem eGovernment sa často používa v právnej terminológii v iba v teoreticko-právnej rovine (strategické a koncepcné materiály vlády SR);
3. k 01.03.2018 neexistuje v právnom poriadku SR žiaden platný a účinný právny predpis publikovaný v Zbierke zákonov, ktorý obsahuje pojem eGovernment (s výnimkou skráteného názvu ZoEG)“ (Gregušová, 2018 s. 5).

Autori analýzy môžu tento záver Gregušovej potvrdiť. Od napísania citovanej publikácie bol novoprijatý iba Zákon č. 95/2019 Z.z. o informačných technológiách vo verejnej správe, ktorý rovnako definíciu eGovernmentu neobsahuje a túto definíciu nezavádzala ani žiadna novela už existujúceho právneho predpisu.

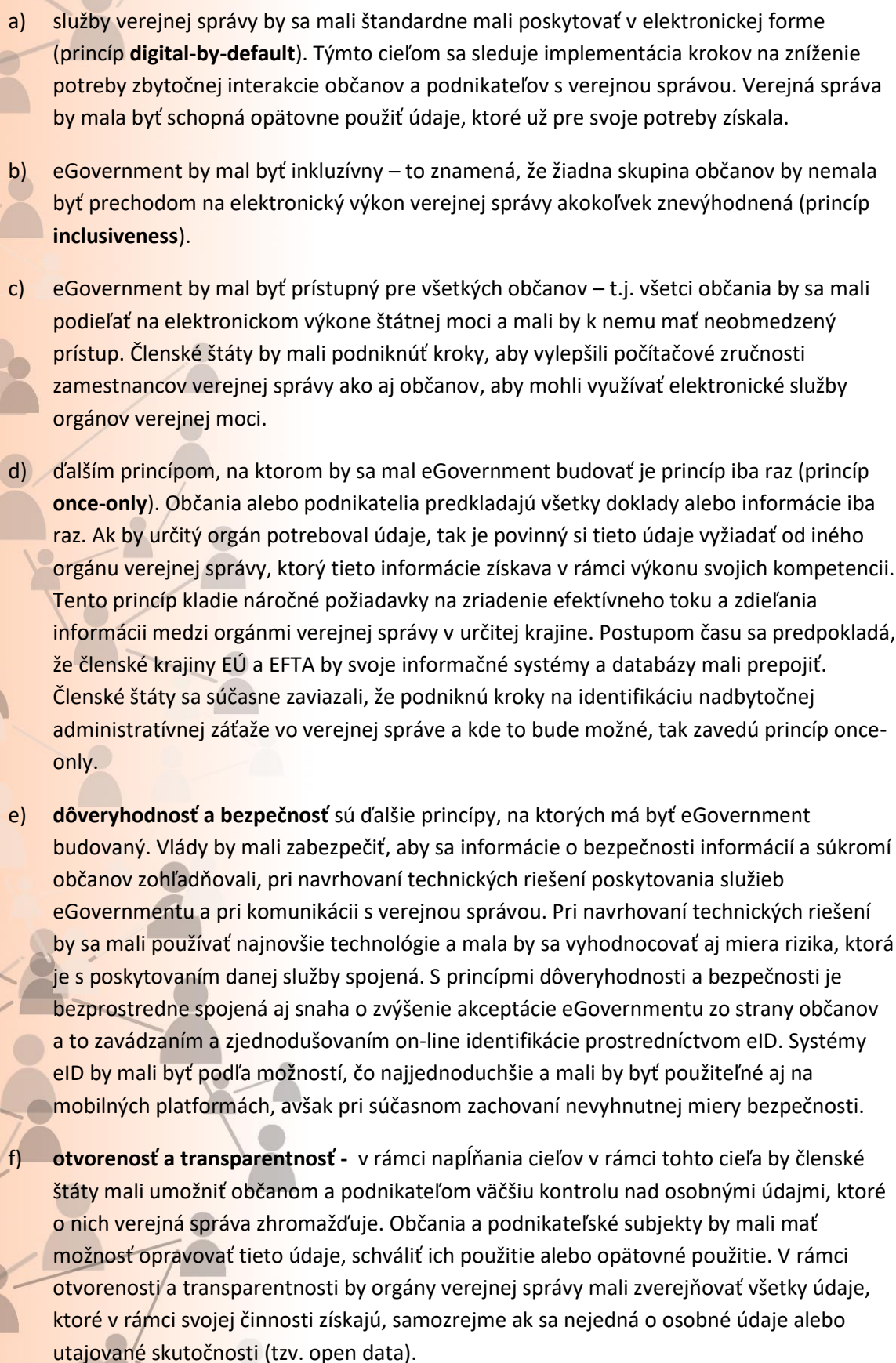
V súčasnej dobe sa eGovernmentu / elektronizácii výkonu štátnej moci venuje veľká pozornosť ako na úrovni jednotlivých štátov, tak aj na medzinárodnej úrovni. Veľká väčšina štátov má vybudovanú určitú stratégiu elektronizácie výkonu štátnej moci. Na medzinárodnej úrovni sa eGovernmentom zaoberajú najvýznamnejšie medzinárodné organizácie ako sú Organizácia spojených národov (OSN), Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a ako aj Európska únia (EÚ).

Na úrovni Európskej únie bolo prijatých mnoho programov a stratégií, ktoré si kladú za cieľ rozvoj eGovernmentu. Základom pre rozvoj eGovernmentu v členských krajinách Európskej únie a Európskej dohody o voľnom obchode je tzv. Tallinnská deklarácia.

1.2 Tallinnská deklarácia

Táto deklarácia predstavuje záväzok členských štátov EÚ a EFTA zabezpečiť elektronické verejné služby, ktoré budú zamerané na občana a na vytvorenie plynulých cezhraničných služieb pre podnikateľské subjekty.

Tallinnská deklarácia vychádza z nasledujúcich východísk pre budovanie eGovernmentu:

-
- a) služby verejnej správy by sa mali štandardne mali poskytovať v elektronickej forme (princíp **digital-by-default**). Týmto cieľom sa sleduje implementácia krokov na zníženie potreby zbytočnej interakcie občanov a podnikateľov s verejnou správou. Verejná správa by mala byť schopná opätovne použiť údaje, ktoré už pre svoje potreby získala.
- b) eGovernment by mal byť inkluzívny – to znamená, že žiadna skupina občanov by nemala byť prechodom na elektronický výkon verejnej správy akokoľvek znevýhodnená (princíp **inclusiveness**).
- c) eGovernment by mal byť prístupný pre všetkých občanov – t.j. všetci občania by sa mali podieľať na elektronickej výkone štátnej moci a mali by k nemu mať neobmedzený prístup. Členské štáty by mali podniknúť kroky, aby vylepšili počítačové zručnosti zamestnancov verejnej správy ako aj občanov, aby mohli využívať elektronické služby orgánov verejnej moci.
- d) ďalším princípom, na ktorom by sa mal eGovernment budovať je princíp iba raz (princíp **once-only**). Občania alebo podnikatelia predkladajú všetky doklady alebo informácie iba raz. Ak by určitý orgán potreboval údaje, tak je povinný si tieto údaje vyžiadať od iného orgánu verejnej správy, ktorý tieto informácie získava v rámci výkonu svojich kompetencií. Tento princíp kladie náročné požiadavky na zriadenie efektívneho toku a zdieľania informácií medzi orgánmi verejnej správy v určitej krajine. Postupom času sa predpokladá, že členské krajiny EÚ a EFTA by svoje informačné systémy a databázy mali prepojiť. Členské štáty sa súčasne zaviazali, že podniknú kroky na identifikáciu nadbytočnej administratívnej záťaže vo verejnej správe a kde to bude možné, tak zavedú princíp once-only.
- e) **dôveryhodnosť a bezpečnosť** sú ďalšie princípy, na ktorých má byť eGovernment budovaný. Vlády by mali zabezpečiť, aby sa informácie o bezpečnosti informácií a súkromí občanov zohľadňovali, pri navrhovaní technických riešení poskytovania služieb eGovernmentu a pri komunikácii s verejnou správou. Pri navrhovaní technických riešení by sa mali používať najnovšie technológie a mala by sa vyhodnocovať aj miera rizika, ktorá je s poskytovaním danej služby spojená. S princípmi dôveryhodnosti a bezpečnosti je bezprostredne spojená aj snaha o zvýšenie akceptácie eGovernmentu zo strany občanov a to zavádzaním a zjednodušením on-line identifikácie prostredníctvom eID. Systémy eID by mali byť podľa možnosti, čo najjednoduchšie a mali by byť použiteľné aj na mobilných platformách, avšak pri súčasnom zachovaní nevyhnutnej miery bezpečnosti.
- f) **otvorenosť a transparentnosť** - v rámci naplňovania cieľov v rámci tohto cieľa by členské štáty mali umožniť občanom a podnikateľom väčšiu kontrolu nad osobnými údajmi, ktoré o nich verejná správa zhromažďuje. Občania a podnikateľské subjekty by mali mať možnosť opravovať tieto údaje, schváliť ich použitie alebo opätovné použitie. V rámci otvorenosti a transparentnosti by orgány verejnej správy mali zverejňovať všetky údaje, ktoré v rámci svojej činnosti získajú, samozrejme ak sa nejedná o osobné údaje alebo utajované skutočnosti (tzv. open data).

-
- g) **interoperabilita** ako štandard - systémy eGovernmentu by sa mali štandardne budovať tak, aby umožnili ich prepojenie s inými systémami verejnej správy v danom členskom štáte a súčasne aby mohli byť prepojené aj so systémami iných členských krajín.

Predstavitelia členských krajín sa zaviazali, že v súvislosti s vyššie uvedenými princípmi a cieľmi:

- a) podniknúť kroky na zvýšenie zručností v digitálnej oblasti u zamestnancov vo verejnej správe a to na všetkých jej úrovniach. Zvýšenie digitálnych zručností štátnych zamestnancov je nevyhnutná podmienka úspešnej elektronizácie výkonu verejnej správy.
- b) pripraviť a implementovať iniciatívy na rozšírenie a prehĺbenie využívania dát zozbieraných pri výkone činností verejnej správy a ich analýzu (vrátane „big data“) a prostredníctvom týchto dát zlepšiť rozhodovacie procesy a zefektívniť verejnú správu.
- c) rozšíriť a prehĺbiť výmenu a zdieľanie osvedčených postupov elektronickej verejnej správy a úspešných domácich riešení na urýchlenie digitálnej transformácie na všetkých úrovniach verejnej správy (vrátane miestnej štátnej správy a samosprávnych orgánov).
- d) vynaložiť úsilie na zabezpečenie primeraných a dostupných zdrojov financovania priority digitálnej transformácie na všetkých úrovniach verejnej správy.
- e) overovať možnosti nových technológií a ich zavádzanie do elektronickeho výkonu verejnej správy, vrátane možností zriadenia „testovacích pracovísk“.
- f) podporiť modernizáciu koncepcie verejného obstarávania a uzatvárania zmlúv tak, aby boli kompatibilné s modernými a agilnými spôsobmi vývoja a zavádzania digitálnych technológií.

2 EGOVERNMENT NA SLOVENSKU

Pre vývoj eGovernmentu na Slovensku sú kľúčové nasledujúce dokumenty:

- a) Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030,
- b) Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019-2022.

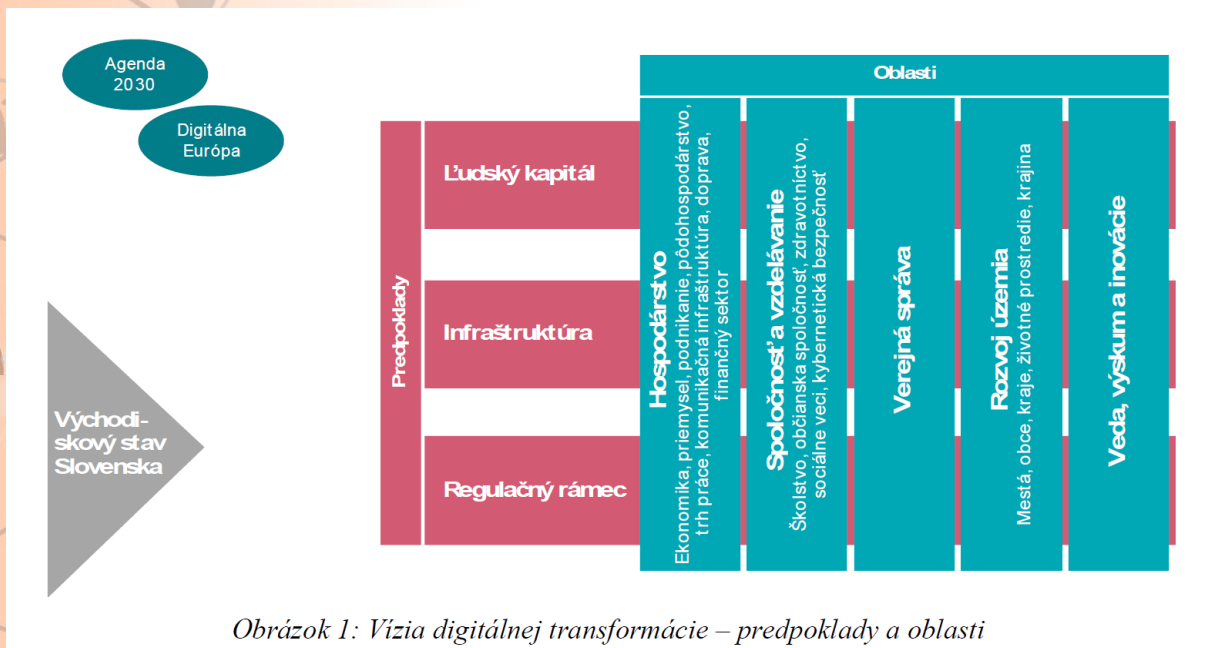
2.1 Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030

Dokument sa definuje ako „rámcová nadrezortná vládna stratégia, ktorá definuje politiku a konkrétne priority Slovenska v kontexte už prebiehajúcej digitálnej transformácie hospodárstva a spoločnosti pod vplyvom inovatívnych technológií a globálnych megatrendov digitálnej doby.“ Stratégia má za cieľ, aby sa slovenská spoločnosť transformovala z industriálnej spoločnosti na informačnú. Stratégia kladie dôraz na rozvoj súčasných inovatívnych technológií ako sú:

- a) technológia 5G,
- b) veľké dáta a analytické spracovanie dát,
- c) technológia block-chain,
- d) supervýkonné počítanie (high performance computing),
- e) umelá inteligencia.

Stratégia definuje víziu digitálnej transformácie Slovenska nasledovne:

„Slovensko sa do roku 2030 stane modernou krajinou s inovačným a ekologickým priemyslom ťažiacim zo znalostnej digitálnej a dátovej ekonomiky, s efektívnou verejnou správou zabezpečujúcou inteligentné využívanie územia a infraštruktúry, a s informačnou spoločnosťou, ktorej občania naplno využívajú svoj potenciál a žijú kvalitný a bezpečný život v digitálnej dobe.“

Zdroj: Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030

Ako predpoklady pre digitálnu transformáciu Slovenska stratégia identifikovala nasledujúce predpoklady:

- Ľudský kapitál (vzdelaná pracovná sila, ktorá dokáže využiť možnosti digitálnej doby)
- infraštruktúra (súbor nevyhnutných technológií, riešení a systémov),
- Regulačný rámec (rámec pre definovanie legislatívnych pravidiel a spôsob fungovania).

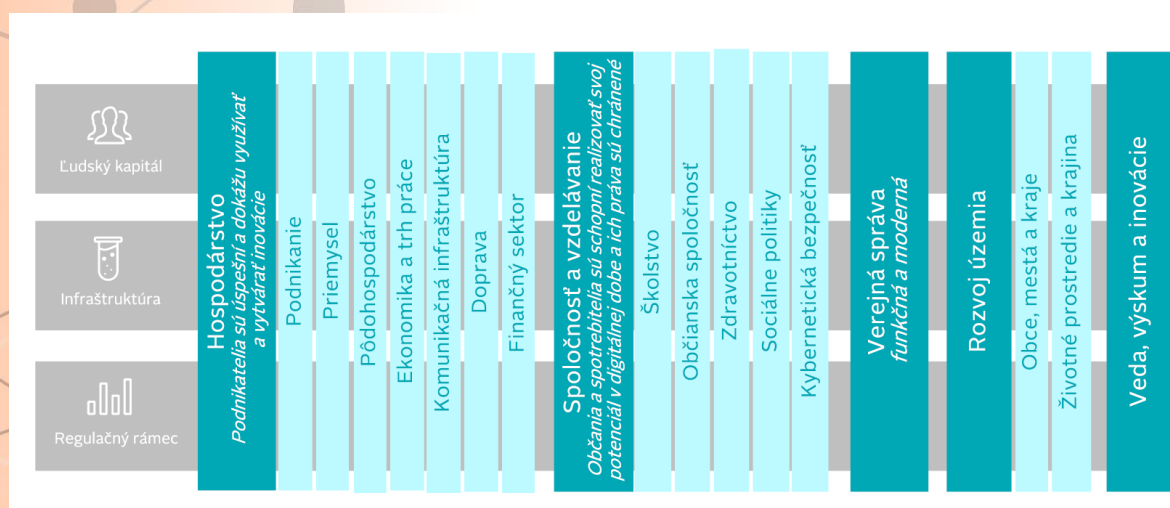
Stratégia súčasne uvádza, že „konečným cieľom procesu digitálnej transformácie a budovania informačnej spoločnosti tak bude vytvorenie podmienok pre spokojný a dôstojný život každého jednotlivca v digitálnej dobe v kontexte rešpektovania a budovania digitálneho humanizmu.“

Stratégia by mala byť prepojená aj na ostatné dokumenty, ktoré sa zaoberajú digitálnymi témami. Týmito dokumentmi sú (uvádzame iba najdôležitejšie):

- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030** – určuje strategické smerovanie hospodárskej politiky do roku 2030 a má za cieľ načrtnúť možnosti vývoja hospodárstva Slovenskej republiky
- Akčný plán inteligentného priemyslu SR** – cieľom tohto dokumentu je zlepšiť podmienky implementáciu digitalizácie, inovatívnych riešení a zvýšenie konkurencieschopnosti priemyslu. V dokumente sa kladie dôraz na výskum, vývoj a inovácie.
- Národný investičný plán na roky 2018 – 2030** – dokument je zameraný na zlepšenie existujúcej infraštruktúry a prípadného vytvorenia novej infraštruktúry pri naplnení dlhodobých potrieb Slovenskej republiky.

- d) **Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania** – určuje a definuje priority slovenského školstva do roku 2027. Venuje sa najmä trom témam:
- i) celoživotné vzdelávanie²,
 - ii) inklúzia marginalizovaných komunit,
 - iii) prepojenie systému výchovy a vzdelávania s potrebami ekonomiky a trhu práce.
- e) **Program informatizácie školstva s výhľadom do roku 2030** – cieľom je pripraviť vzdelávací systém na spoluprácu s priemyslom 4.0, zvýšiť digitálne kompetencie absolventov škôl

Stratégia ponúka nasledujúcu víziu digitálnej transformácie Slovenska

Zdroj: Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030

V rámci krátkodobého horizontu (2019 – 2022) Stratégia definovala nasledujúce prioritné oblasti:

- a) podpora digitálnej transformácie škôl, skvalitnenie vzdelávania, získanie zručností potrebných v digitálnej dobe,
- b) vytvorenie základov pre moderné digitálne a dátové hospodárstvo a digitálnu transformáciu širšej ekonomiky,
- c) zlepšenie schopnosti verejnej správy inovovať a využívať dáta v prospech občanov.

² Definícia pojmu je v Zákone č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní. Celoživotné vzdelávanie sú všetky aktivity, ktoré sa uskutočňujú v priebehu života s cieľom zlepšiť vedomosti, zručnosti a schopnosti. Celoživotné vzdelávanie ako základný princíp výchovy a vzdelávania uplatňovaný vo vzdelávacej sústave Slovenskej republiky tvorí

- a) školské vzdelávanie a
- b) ďalšie vzdelávanie nadväzujúce na stupeň vzdelania dosiahnutý v školskom vzdelávaní.

Pre elektronizáciu verejnej správy je dôležitý najmä bod c). Stratégia pre splnenie tohto cieľa uvádza najmä nasledujúce opatrenia:

1. **Implementácia konceptu Data-driven State.** Predpokladá sa, že inštitúcie verejnej správy by mali výrazne zlepšiť využívanie a spracovanie dát na analytické účely, aby štát mohol prijímať rozhodnutia na základe najlepších dát. Stratégia ešte obsahuje všeobecné moderné a populárne slová avšak žiadnym spôsobom nerozvádza konkrétne opatrenia, ktorými sa mal tento stav dosiahnuť.
2. **rozvoj inovácií vo verejnej správe** – Stratégia uvádza, že „*Kľúčové je vytvorenie strešnej stratégie pre výskum, vývoj a využívanie umelej inteligencie s cieľom podporiť tvorbu celkového ekosystému pre nasadzovanie riešení postavených na vierohodnej umelej inteligencii a digitálnych technológiách vo verejnej správe a v spoločnosti*“. Stratégia však už neuvádza konkrétne oblasti verejnej správy, v ktorých by sa umelá inteligencia dala využiť a ani spôsoby použitia umelej inteligencie.

V tomto bode ešte stratégia uvádza sa „*očakáva výrazná podpora experimentovania s technológiami vo verejnej správe (samozrejme pri zabezpečení prísnych bezpečnostných podmienok) a celkovú zmenu kultúry smerom k startupovému mysleniu*“. Autori analýzy si nie sú úplne istí, či startupová kultúra je vhodná pre zefektívnenie a skvalitnenie verejnej správy. Prostredie verejnej správy by malo získať a udržiavať skúsenosti, ktoré získa pri výkone svojich kompetencií a tieto neustále rozvíjať a zdokonaľovať.

V rámci dlhodobého horizontu (2022 – 2030) stratégia definovala nasledujúce prioritné oblasti

- a) inovačné digitálne a dátové hospodárstvo,
- b) vzdelaná, zdravá a bezpečná spoločnosť,
- c) moderná a efektívna verejná správa,
- d) inteligentný rozvoj územia,
- e) kvalitná veda, výskum a inovácie svetovej úrovne.

Pre elektronizáciu verejnej správy je v tomto prípade dôležitý najmä bod c) (moderná a efektívna verejná správa), ktorý obsahuje nasledujúce priority:

- a) modernizácia fungovania štátneho sektora – Stratégia ako prvý bod uvádza „*Elektronický svet prestane kopírovať ten papierový, zmení sa legislatíva, metodiky a pracovné postupy tak, aby sa dali optimálne využívať možnosti moderných technológií; zmení sa zákon č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a iné kľúčové právne úpravy*“. Prečo si autori koncepcie vybrali práve Zákon o správnom konaní a Zákon o registratúrach nie je úplne jasné a Stratégia tento zámer nevysvetľuje.

b) zlepšenie digitálnych služieb pre občanov na Slovensku,

Stratégia definuje nasledujúce opatrenia na zlepšenie digitálnych služieb:

- i) odklon od konceptu poskytovania digitálnych služieb smerom k virtuálnym osobným asistentom založeným na spracovávaní dát a proaktívnom vybavovaní životných situácií občanov;
- ii) občan a podnikateľ budú mať k dispozícii širšiu škálu prístupových kanálov od klasickej návštevy na úrade, cez sociálne siete až po video-boty; prístupové kanály budú flexibilne zohľadňovať preferencie adresáta a jeho životné situácie,
- iii) občan, ktorý preferuje osobný styk s úradmi si vybaví svoje potreby na jednej prepážke;

c) proaktívna podpora aktuálnych trendov a transformácie spoločnosti.

Stratégia uvádza tieto opatrenia:

- i) vytvorenie mechanizmu pružného premietania inovácií a nových poznatkov do legislatívy v oblasti príležitostí, ako aj hrozieb;
- ii) kontinuálna optimalizácia modelu riadenia štátu a to aj v oblasti strategického riadenia, ktorého základom bude medzisektorová tvorba návrhov a implementácie reforiem;
- iii) pokračovanie v aktuálnej reforme pre lepší návrh politik a regulácií za účelom zlepšenia života občanov i podnikov a zvýšenia konkurencieschopnosti krajiny a to na základe kvalitných dát a vierohodných predikcií.

2.2 Akčný plán na roky 2019 – 2022

Akčný plán počíta s nasledujúcimi prioritami v oblasti elektronizácie verejnej správy:

- a) zmodernizovanie a zjednodušenie právneho rámca v oblasti údajov – príprava nového zákona o údajoch,³
- b) vybudovanie konsolidovanej analytickej vrstvy a sprístupnenie dôležitých analytických nástrojov pre potreby inštitúcií verejnej správy na tvorbu verejných politik na základe údajov,
- c) vytvorenie systému na zdieľanie priestorových informácií,
- d) testovanie použitia technológie blockchain vo verejnej správe v pilotných projektoch.

Máme za to, že priority Akčného plánu sú natoľko abstraktné, že ich implementácia do praxe je len veľmi nepravdepodobná.

³ Akčný plán nespomína akých údajov by sa mal tento zákon týkať alebo ktoré existujúce zákony by mal novelizovať?

2.3 Slovensko a open data

Slovenská republika sa pridala k Open Data Partnership už v roku 2011 a následne v roku 2012 schválila akčný plán pre otvorené vládnutie. Na základe akčného plánu bol zriadený portál data.gov.sk, na ktorom by orgány verejnej správy mali zverejňovať údaje, ktoré získali v rámci svojej činnosti.

„Otvorené dáta sú informácie alebo údaje voľne a bezplatne dostupné pre každého za rovnakých podmienok, ktoré je možné použiť na akýkoľvek účel komerčného či nekomerčného charakteru. Sú sprístupnené na internete v štruktúrovanej forme, ktorá umožňuje ich hromadné strojové spracovanie“⁴.

V rámci programu open data sa nezverejňujú iba údaje, ktoré obsahujú utajované skutočnosti alebo osobné údaje.

Portál data.gov.sk má nasledujúcu funkcionality:

- poskytuje metadáta, ako aj prístup k dátam vo forme spĺňajúcej otvorené a technologicky neutrálne štandardy, s použitím verejných licencií, ktoré umožnia ďalšie využívanie dát,
- umožňuje vyhľadávanie dokumentov – browsovaním, fulltextom, filtrovaním, vyhľadávaním podľa metadát,
- umožňuje spätnú väzbu na dokumenty a zdroje, vrátane systému pre opravy a dopĺňanie metadát.

Na stránke data.gov.sk bolo ku dňu 25.06.2020 zverejnených iba 2319 datasetov do 90 organizácií. Najviac datasetov zatiaľ zverejnil Štatistický úrad Slovenskej republiky, ďalším v poradí bol Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave, Úrad pre verejné obstarávanie a Národné centrum zdravotníckych informácií.

Zverejnený počet datasetov ako aj organizácii, ktoré dáta na portáli zverejňujú považujú autori za mimoriadne nízky. Je ťažké odhadnúť, prečo je počet zverejnených datasetov tak nízky. Autori sa domnievajú, že ide najmä o skutočnosť, že datasety nemá na úrovni orgánov verejnej správy kto spracovať a zverejniť – t.j. personálna poddimenzovanosť v oblasti získavania a spracovania dát. Istú úlohu možno zohráva aj skutočnosť, že orgány verejnej správy si nie sú vedomé povinnosťou tieto údaje zverejniť.

Autori sú toho názoru, že zverejňovanie údajov, ktoré orgány verejnej správy získajú pri svojej činnosti by mohlo napomôcť k zlepšeniu efektivity a kvality vykonávania verejnej správy ako aj služieb občanom, ktoré verejná správa poskytuje.

⁴ Zdroj: https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_open-data-otvorene-data/

2.4 Zákonný rámec

Zákonný rámec eGovernmentu v Slovenskej republike tvoria nasledujúce právne predpisy, ktorých účel a základné ustanovenia rozoberieme v tejto časti analýzy

- a) Zákon č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) – ďalej v texte len (ZoEG)
- b) Zákon č. 272/2016 Z.z. o dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o dôveryhodných službách)
- c) Zákon č. 95/2019 Z.z. o informačných technológiách vo verejnej správe v znení Zákona č. 134/2020 Z.z. (ďalej len „ZoITVS“)
- d) Zákon č. 69/2018 Z.z. o kybernetickej bezpečnosti,
- e) Vyhláška Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu č. 438/2019 Z.z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o e-Governmente
- f) Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 25/2014 Z.z. o integrovaných obslužných miestach a podmienkach ich zriaďovania, označovania, prevádzky a o sadzobníku úhrad
- g) Vyhláška č. 85/2018 Z.z. Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vyhotovenia a náležitostiach listinného rovnopisu elektronického úradného dokumentu
- h) Vyhláška Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu č. 331/2018 Z.z. o zaručenej konverzii

Ustanovenia o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej správy ešte obsahujú aj viaceré iné právne predpisy, ktorých za najdôležitejšie pre podnikateľskú sféru autori považujú:

- a) Zákon č. 530/2003 Z.z. o obchodnom registri,
- b) Zákon č. 160/2015 Z.z. civilný sporový poriadok,
- c) Zákon č. 161/2015 Z.z. civilný mimosporový poriadok,
- d) Zákon č. 162/2015 Z.z. správny súdny poriadok,
- e) Zákon č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon),
- f) Zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok),
- g) Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení,

- h) Zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení,
- i) Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon).

2.4.1 Zákon č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente)

Dôvodová správa uvádza, že cieľom zákona je stanoviť všeobecnú právnu úpravu spôsobu výkonu verejnej moci v elektronickej podobe vrátane súvisiacich právnych inštitútov, a tým umožniť realizáciu elektronických služieb orgánov verejnej moci jednotným spôsobom, bez potreby zásahu do každého osobitného právneho predpisu, ktorý upravuje v konkrétnych prípadoch tento výkon.

Dôvodová správa k zákonu ďalej uvádza, že zákon by mal kodifikovať elektronickú komunikáciu ako nosnú formu komunikácie s verejnou mocou i samotnej verejnej moci medzi sebou tak, aby sa komunikačné procesy zjednodušili, zrýchlili, sprehľadnili, zjednotili a aby sa zvýšila bezpečnosť tejto komunikácie. Filozofia zákona teda vychádza podobne ako strategických dokumentoch iných krajín Európskej únie, že elektronická komunikácia by sa mala stať štandardom komunikácie medzi občanom a verejnou správou a samozrejme aj v rámci verejnej správy.

Zákon zaviedol do praxe niekoľko inštitútov, ktoré mali umožniť elektronický výkon verejnej moci. Tieto inštitúty sú uvedené v ustanovení § 1 ZoEG:

- a) niektoré informačné systémy pre výkon pôsobnosti orgánov verejnej moci v elektronickej podobe (ďalej len „výkon verejnej moci elektronicke“),
- b) elektronické podanie, elektronický úradný dokument a niektoré podmienky a spôsob výkonu verejnej moci elektronicke a elektronickej komunikácie,
- c) elektronické schránky a elektronické doručovanie,
- d) identifikáciu osôb a autentifikáciu osôb,
- e) autorizáciu,
- f) zaručenú konverziu,
- g) spôsob vykonania úhrady orgánu verejnej moci,
- h) referenčné registre.

ZoEG definuje v § 3 písm. a) výkon verejnej moci ako konanie orgánu verejnej moci v rozsahu podľa osobitných predpisov, vo veciach práv, právom chránených záujmov a povinností fyzických osôb alebo právnických osôb a následne elektronický výkon verejnej moci je definovaný ako výkon verejnej moci prostredníctvom elektronickej úradnej komunikácie.

Elektronickou komunikáciou sa na účely zákona rozumie prenos elektronických správ elektronickými prostriedkami medzi komunikujúcimi subjektmi. Elektronickou úradnou komunikáciou sa rozumie elektronická komunikácia, pri ktorej je prenášaná elektronická úradná správa.

Zákon definuje v § 3 písm. k), že elektronickým úradným dokumentom sú údaje vyplnené podľa elektronického formulára,

1. ktorý je výsledkom konania orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci elektronicky,
2. ktorý pri výkone verejnej moci elektronicky alebo na účely jeho začatia zasiela orgán verejnej moci osobe, ktorá je účastníkom konania, alebo
3. ktorým orgán verejnej moci vyznačuje právne skutočnosti týkajúce sa elektronického úradného dokumentu, najmä údaje o jeho právoplatnosti alebo vykonateľnosti,

ZoEG definuje elektronickú schránku ako elektronické úložisko, v ktorom sú uchovávané elektronické správy a notifikácie,

ZoEG určuje, že identifikátorom osoby, ak ide o

1. **fyzickú osobu** je jej rodné číslo v spojení s menom a priezviskom alebo iný identifikátor. Pri **zahraničných fyzických osobách** je to obdobné číslo alebo identifikátor, ktorý tejto osobe pridelený alebo určený na účely jednoznačnej identifikácie podľa právneho poriadku štátu, ktorého je štátnym občanom, v spojení s **menom a priezviskom**; ak ide o medzistýmovú identifikáciu, identifikátorom osoby je sada atribútov, ak tak ustanoví osobitný predpis,
2. **orgán verejnej moci** - identifikačné číslo organizácie (IČO),
3. **právnickú osobu, fyzickú osobu podnikateľa** alebo **zapísanú organizačnú zložku** identifikačné číslo organizácie (IČO), a ak ide o obdobný zahraničný subjekt, obdobné číslo alebo iný identifikátor, ktorý je im pridelený alebo určený na účely jednoznačnej identifikácie podľa právneho poriadku štátu, v ktorom má sídlo alebo miesto podnikania,
4. **organizačnú zložku právnickej osoby** alebo **podnikateľa**, ktorá nemá právnu subjektivitu a nie je podnikateľom, súbor znakov pridelený podľa osobitného predpisu⁵, a ak ide o zahraničnú organizačnú zložku, obdobné číslo alebo iný identifikátor, ktorý jej je pridelený alebo určený na účely jednoznačnej identifikácie podľa právneho poriadku štátu, v ktorom je právnická osoba alebo podnikateľ zapísaný do evidencie ustanovenej právnym poriadkom tohto štátu.

Autorizácia predstavuje vyjadrenie a zachytenie súhlasu s obsahom príslušného právneho úkonu a zachytenie vyjadrenia vôle osoby vykonávajúcej takúto autorizáciu vykonať právny úkon s daným obsahom.

⁵ Pridelovanie identifikátora pre tento typ entít zabezpečuje Štatistický úrad Slovenskej republiky podľa príslušných ustanovení Zákona č. 272/2015 Z.z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci.

Prístupové miesta

ZoEG definuje, že elektronická komunikácia sa medzi občanom a orgánom verejnej správy odohráva prostredníctvom tzv. prístupových miest, ktorými môžu byť (§ 5 ZoEG)

- a) **ústredný portál verejnej správy** (ďalej len „ústredný portál“) – je definovaný ako informačný systém verejnej správy, prostredníctvom ktorého je možné centrálnne vykonávať elektronickú úradnú komunikáciu s ktorýmkoľvek orgánom verejnej moci a pristupovať k spoločným modulom –

Ústredným portálom verejnej správy je v súčasnosti portál **slovensko.sk**, ktorý by mal slúžiť na komunikáciu so všetkými orgánmi verejnej moci. Uvedenie ustanovenia tohto zákona do praxe však trochu pokrivkáva. Nakoľko komunikácia so Sociálnou poisťovňou alebo s orgánmi Finančnej správy je možná len cez ich špecializované portály.

- b) **špecializované portály** – sú definované ako informačné systémy verejnej správy, prostredníctvom ktorých je možné vykonávať elektronickú úradnú komunikáciu s jedným alebo viacerými orgánmi verejnej moci, ktoré ho zriadili. Špecializovaný portál zriaďuje orgán verejnej moci, na elektronickú úradnú komunikáciu, s ktorým má tento portál slúžiť, pričom orgány verejnej moci môžu po dohode zriadiť špecializovaný portál aj na spoločný prístup k elektronickej úradnej komunikácii s viacerými orgánmi verejnej moci.

Špecializované portály sú napríklad portály (uvádzame len najvýznamnejšie):

- i) **Finančnej správy Slovenskej republiky – financnasprava.sk**

Portál slúži na komunikáciu s daňovými úradmi a colnými úradmi. Na portál sa je možné prihlásiť aj cez ústredný portál verejnej správy. Avšak na komunikáciu konkrétnych konaniach a za určitý daňový subjekt je potrebná dodatočná autorizácia zo strany finančnej správy. Pre väčšinu daňových subjektov bola zavedená povinná elektronická komunikácia. To znamená, že daňové a colné subjekty sú povinné komunikovať s daňovou správou výlučne elektronickými prostriedkami a daňové úrady neakceptujú inú ako elektronickú komunikáciu.

- ii) **Sociálnej poisťovne – eslužby.socpoist.sk**

Portál slúži na komunikáciu so Sociálnou poisťovňou. Pre elektronickú komunikáciu musia platitelia poistného uzatvoriť so Sociálnou poisťovňou Dohodu o používaní elektronických služieb. Využívanie inej možnosti zriadenia elektronického prístupu zatiaľ nie je možné. Pri osobnej návšteve príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne je potrebné predložiť identifikačný doklad (napr. občiansky preukaz, cestovný pas a pod.).

- iii) jednotlivé portály zdravotných poisťovní

- iv) **portály Ministerstva spravodlivosti SR**

1. **eZaloby.sk** – portál, ktorý by mal slúžiť na elektronickú komunikáciu so súdmi,

Portál by mal slúžiť na podávanie žalôb a komunikáciu so súdmi v rámci občianskoprávných, správnych konaní. Funkcionalita portálu je však značne obmedzená, nakoľko žalobu je možné podať iba prostredníctvom špecializovaných formulárov, ktoré neumožňujú formátovanie textu v podaniach samotných a ich výstup je formátovaný ako čistý text. Takéto podania sú značne neprehľadné a sudcom a vyšším súdnym úradníkom neumožňujú rýchlu orientáciu v texte daného podania.

2. **rpbs.gov.sk** – portál registra partnerov verejného sektora.

Portál slúži na komunikáciu na podávanie návrhov do Registra partnerov verejného sektora a vyhľadávanie v tomto registri. Na prihlásenie na portál prebieha prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy.

3. **slov-lex.sk**⁶ - portál právnych predpisov a legislatívneho procesu.

Portál Slov-Lex ktorý sa delí na niekoľko častí:

- **eZbierka** – v ktorej je možno vyhľadávať právne predpisy ako aj ich konsolidované znenia po prípadných novelizáciách.
- **eLegislatíva** – umožňuje sledovanie a vstup do legislatívneho procesu schvaľovania právnych predpisov
- **tezaaurus** slovenského práva
- **vyhľadávanie súdnych rozhodnutí** – vyhľadávať možno rozhodnutia slovenských súdov, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

v) portál Úradu pre verejné obstarávanie – EVO

vi) v súčasnosti⁷ sa rozbieha projekt špecializovaného portálu na komunikáciu s katastrom nehnuteľností. Pilotná prevádzka portálu zatiaľ slúži na podávanie návrhov na niekoľko málo okresných úradov, odborov katastra.

c) **integrované obslužné miesta** – slúžia na asistovanú elektronickú úradnú komunikáciu fyzických osôb a právnických osôb s orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci elektronicky. Správcom informačného systému verejnej správy zabezpečujúceho činnosť integrovaného obslužného miesta (ďalej len „informačný systém integrovaného obslužného miesta“) je MIRRI.

Integrované obslužné miesto môže prevádzkovať:

i) obec⁸, ktorá je aj matričným úradom,

⁶ Správa portálu slov-lex.sk prešla od 01.07.2020 do pôsobnosti Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatiky Slovenskej republiky.

⁷ 30.06.2020

- ii) iný orgán verejnej moci, alebo poštový podnik poskytujúci univerzálnu službu.
- d) **ústredné kontaktné centrum** - slúži na poskytovanie informácií o výkone verejnej moci elektronicky a o činnosti orgánov verejnej moci s tým súvisiacej, ak také poskytovanie informácií nie je v rozpore s osobitnými predpismi Centrum zriaďuje MIRRI.

Elektronické schránky

Podľa § 11 ZoEG sa elektronické schránky zriaďujú orgánu verejnej moci, právnickej osobe, fyzickej osobe, podnikateľovi, subjektu medzinárodného práva, organizačnej zložke alebo organizácii podľa § 12 ods. 6 a tým, o ktorých to ustanoví osobitný predpis.

Elektronická schránka sa zriaďuje bezodplatne. Každý osobe sa zriaďuje len jedna elektronická schránka.

Elektronickú schránku zriadi správca modulu elektronických schránok:

- a) bezodkladne po tom, ako sa dozvie o vzniku orgánu verejnej moci, právnickej osoby a zapísanej organizačnej zložky, ak ide o ich elektronickú schránku,
- b) bezodkladne po tom, ako sa dozvie o vzniku oprávnenia na podnikanie fyzickej osoby, ak ide o elektronickú schránku fyzickej osoby podnikateľa,
- c) v deň, keď fyzická osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky, dosiahne 18. rok veku, ak ide o elektronickú schránku fyzickej osoby, ktorá nie je podnikateľom,
- d) do piatich pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti o zriadenie elektronickej schránky, ak ide o
 1. subjekt medzinárodného práva,
 2. právnickú osobu, ktorá nemá sídlo na území Slovenskej republiky,
 3. fyzickú osobu, ktorá nie je štátnym občanom Slovenskej republiky alebo je občanom Slovenskej republiky mladším ako 18 rokov, a ak nejde o elektronickú schránku podľa písmena b), alebo
 4. elektronickú schránku toho, o kom to ustanoví osobitný predpis.
- e) do piatich pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti, ak ide o zriadenie elektronickej schránky osoby podľa písmen a) až c) po tom, ako bola elektronická schránka zrušená, ak pominuli dôvody deaktivácie elektronickej schránky.

Na to, aby vyššie uvedené osoby mohli schránku používať, tak je najskôr potrebná jej aktivácia. V zmysle ZoEG sa aktiváciou schránky rozumie, ak ide o:

⁸ V mestách Bratislava a Košice sú to mestské časti

-
- a) elektronickú schránku orgánu verejnej moci, právnickej osoby a zapísanej organizačnej zložky, proces, ktorým sa umožní využívanie elektronickej schránky na elektronické doručovanie podľa tohto zákona a ktorý začína úkonom správcu modulu elektronických schránok a končí prvým prístupom oprávnenej osoby do elektronickej schránky, najneskôr však uplynutím desiateho dňa odo dňa vykonania úkonu správcu modulu elektronických schránok,
 - b) inú elektronickú schránku ako podľa písmena a), úkon správcu modulu elektronických schránok, ktorým na žiadosť majiteľa elektronickej schránky umožní využívanie elektronickej schránky na elektronické doručovanie podľa tohto zákona.

Osobou oprávnenou na prístup a disponovanie s elektronickou schránkou:

- a) **fyzickej osoby** je fyzická osoba, pre ktorú bola elektronická schránka zriadená,
- b) **fyzickej osoby podnikateľa** je fyzická osoba podnikateľ, pre ktorú bola elektronická schránka zriadená,
- c) **právnickej osoby** je právnická osoba, ktorej bola elektronická schránka zriadená, jej štatutárny orgán alebo člen jej štatutárneho orgánu,
- d) **orgánu verejnej moci** je orgán verejnej moci, pre ktorý bola elektronická schránka zriadená, a vedúci tohto orgánu verejnej moci,
- e) **zapísanej organizačnej zložky** je vedúci tejto organizačnej zložky a štatutárny orgán právnickej osoby alebo člen štatutárneho orgánu právnickej osoby, o ktorej zapísanú organizačnú zložku ide,
- f) je oprávnená osoba, ktorej toto oprávnenie vyplýva zo zákona alebo z rozhodnutia orgánu verejnej moci,

V zmysle ustanovenia § 13 ods. 5 ZoEG sú oprávnené osoby povinné používať elektronickú schránku spôsobom, ktorý neohrozuje bezpečnosť elektronickej schránky a súčasne bezodkladne po tom, ako sa dozvedia o možnosti zneužitia elektronickej schránky, informovať o tejto skutočnosti správcu modulu elektronických schránok; oprávnené osoby iné ako majiteľ informujú aj majiteľa elektronickej schránky.

Oprávnené osoby

Vyššie uvedené oprávnené osoby môžu súčasne splnomocniť inú fyzickú osobu, aby pristupovala a disponovala s elektronickou schránkou. Splnomocnenie na prístup a disponovanie s elektronickou schránkou je pomerne významný právny úkon, nakoľko doručenie úradného dokumentu do schránky a následné potvrdenie jeho prebratia spôsobuje všetky právne účinky, ktoré spôsobuje aj doručenie písomného dokumentu (napr. plynutie lehôt na podanie odporu pri platobných rozkazoch, lebo odvolacích lehôt pri rozhodnutiach súdov alebo orgánov verejnej moci).

Povinná aktivácia elektronických schránok prebieha v niekoľkých etapách:

1. ku dňu **01.07.2017** boli povinné aktivované schránky všetkých právnických osôb zapísaných do obchodného registra⁹.
2. ku dňu **01.07.2020** boli povinne aktivované schránky všetkých ostatných právnických osôb¹⁰, ktoré nie sú zapísané do obchodného registra.
3. dátum povinnej aktivácie elektronických schránok zostávajúcich právnických osôb a fyzických osôb zatiaľ stanovený nebol.

V rámci zavádzania eGovernmentu sa od 01.07.2017 zaviedla povinnosť pre niektoré právnické povolania¹¹ povinnosť komunikovať so súdmi výlučne elektronickým spôsobom.

Táto povinnosť bola zavedená novelou Zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a to pridaním ustanovenia § 82l ods. 3, ktoré hovorí, že orgán verejnej moci, advokát, súdny exekútor, notár a správca sú povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronicкую schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom; to neplatí, ak súd požiada o predloženie určitej listiny a pre predkladanie administratívneho spisu alebo iného spisu.

Ak je pre podanie určený elektronický formulár, sú osoby podľa predchádzajúcej vety povinné podanie urobiť prostredníctvom takého formulára. Trovy vzniknuté porušením povinnosti podľa prvej vety nie sú predmetom náhrady trov konania. Za porušenie tejto povinnosti bol do Zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch zavedený paušálny súdny poplatok vo výške 20 eur „za spracovanie podania a jeho príloh v listinnej podobe, ak zákon ustanovuje povinnosť doručovať podanie do elektronickej schránky súdu a za spracovanie podania a jeho príloh v elektronickej podobe doručeného súdu inak ako do elektronickej schránky súdu, ak zákon ustanovuje povinnosť doručovať podanie do elektronickej schránky súdu“¹².

Elektronické doručovanie

Podľa ustanovenia § 29 ods. 1 ZoEG sa elektronické podanie a elektronický úradný dokument doručuje elektronickey, pričom miestom na elektronické doručovanie je elektronickey schránka, ktorá je aktivovaná. Elektronické doručovanie elektronickeyho podania a elektronickeyho úradného dokumentu sa vykoná spôsobom podľa tohto zákona t.j. buď do aktivovanej elektronickej schránky (ak doručuje orgán verejnej moci) alebo prostredníctvom elektronickej podateľne orgánu verejnej moci (ak sa podanie doručuje orgánu verejnej moci).

Účinky doručovania do elektronickej schránky

⁹ Obchodné spoločnosti, družstvá, právnické osoby zriadené zákonom, ktoré sa zapisujú do obchodného registra a štátne podniky

¹⁰ nadácie, neinvestičné fondy, neziskové organizácie poskytujúce verejnoprospešné služby, občianske združenia, odborovým a zamestnávateľské organizácie, politické strany a hnutia, záujmové združenia právnických osôb a organizácie s medzinárodným prvkom.

¹¹ Napr. advokátom, ktorí mali samostatný výkon povolania, vznikla táto povinnosť až 01.07.2018.

¹² Položka 20a Sadzobníka súdnych poplatkov.

V zmysle ustanovenia § 29 ods. 2 ZoEG sa do vlastných rúk sa elektronicky doručujú elektronické dokumenty, ktoré sú podľa tohto zákona z hľadiska právnych účinkov totožné s dokumentom v listinnej podobe, o ktorom osobitné predpisy ustanovujú, že sa doručujú do vlastných rúk¹³.

Podľa § 29 ods. 3 ZoEG sa doručením do vlastných rúk na účely elektronického doručovania rozumie doručenie, pri ktorom sa vyžaduje potvrdenie doručenia zo strany adresáta alebo osoby, ktorej je podľa osobitných predpisov možné doručovať namiesto adresáta (ďalej len „prijímateľ“), formou elektronickej doručenky odoslanej odosielateľovi.

Toto ustanovenie kladie na rovnakú úroveň elektronické doručovanie dokumentov do vlastných rúk s doručovaním dokumentov do vlastných rúk v listinnej forme.

Pri elektronickom doručovaní do vlastných rúk sa doručenie zo strany adresáta potvrdzuje prostredníctvom tzv. elektronickej doručenky, ktorú súd adresátovi zašle ako „prvú“. V rámci elektronickej schránky sa zobrazí správa obsahujúca doručenu a o. i. aj praktický údaj o úložnej lehote; teda koľko dní ešte adresátovi ostáva na potvrdenie doručenky. Úložná lehota je zákonom stanovená na 15 dní a začína plynúť dňom nasledujúcim po uložení elektronickej úradnej správy. Márnym uplynutím úložnej lehoty sa zásielka považuje za doručenu do vlastných rúk, a to aj vtedy, ak sa o nej adresát nedozvedel (Sedlačko, 2017).

Dôvodová správa k ZoEG uvádza, že „ustanovenia o elektronickom doručovaní sú svojim spôsobom jednou z komplexných úprav, ktorá má potenciál nahradiť ustanovenia o doručovaní podľa osobitných zákonov najmä v prípadoch absencie odlišnej úpravy v nich“. Osobitnými predpismi sa myslia najmä procesno-právne predpisy používané slovenskými súdmi (t.j. Civilný sporový poriadok, Civilný mimosporový poriadok, Správny súdny poriadok), procesnoprávne predpisy používané správnymi orgánmi (napr. Správny poriadok, Zákon o správe daní, Zákon o sociálnom poistení, Katastrálny zákon). Vyjadrením vzťahu návrhu zákona a osobitných predpisov pokiaľ ide o doručovanie sa myslí to, že osobitné predpisy môžu ustanoviť odlišný spôsob doručenia, spôsob jeho vykonania, vrátane odlišnej úpravy vo fikcii doručenia, v úložných lehotách a podobne. Podľa návrhu zákona sa však vždy bude spravovať miesto doručenia (elektronická schránka), ako aj všetky otázky, ktoré osobitné predpisy neupravujú.

Aj pri elektronickom doručovaní je potrebné rozlíšiť, či sa elektronický dokument doručuje do vlastných rúk alebo nie. O skutočnosti, či majú nastať účinky doručenia do vlastných rúk rozhodujú procesné predpisy, ktoré sú v danej veci aplikované. Ak sa má určitý dokument doručiť s účinkami doručenia do vlastných rúk, tak najskôr sa do elektronickej schránky doručuje doručenka, ktorú musí adresát potvrdiť. Adresát sa nemôže dostať k dokumentu, ktorý sa má doručiť do vlastných rúk skôr ako je doručenka z jeho strany potvrdená.

¹³ Podľa úpravy CSP súd povinne doručuje do vlastných rúk len nasledujúce písomnosti (v prípade elektronického doručovania tzv. elektronickej úradnej dokumenty):

- a) žalobu, výzvu a podania podľa § 167 CSP,
- b) predvolanie na predbežné prejednanie sporu podľa § 169 ods. 2 CSP,
- c) uznesenie o pripustení zmeny žaloby podľa § 142 ods. 2 CSP,
- d) platobný rozkaz a uznesenie o jeho zrušení po podaní odporu podľa § 266 ods. 1 a § 267 ods. 4 CSP
- e) rozsudok podľa § 223 ods. 1 CSP
- f) prípadne iné písomnosti pri ktorých to súd nariadi v zmysle ustanovenia § 111 ods. 2 CSP.

Po doručení elektronickej zásielky má následne adresát 15 dní na to, aby elektronickeú zásielku prevzal. Ak adresát elektronickeú zásielku do 15 dní neprevezme, tak sa zásielka automaticky vymazáva zo schránky. V prípade vymazania elektronickej zásielky zo schránky ide o ekvivalent vrátenia zásielky odosielateľovi.

Elektronická identifikácia osôb

Súčasne znenie ZoEG vychádza z Nariadenia Európskeho parlamentu a rady č. 910/2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronicke transakcie na vnútornom trhu (ďalej len „**Nariadenie eIDAS**“).

Dôvodová správa k novele ZoEG Zákona č. 272/2016 Z.z. hovorí, že cieľom Nariadenia eIDAS je posilniť dôveru pri elektronicke transakciách na vnútornom trhu vytvorením spoločného základu pre bezpečné elektronicke interakcie medzi občanmi, podnikmi a orgánmi verejnej správy, čím sa zvýši účinnosť verejných a súkromných on-line služieb, elektronickeho podnikania a elektronickeho obchodu v Európskej únii.

Nariadenie eIDAS je základným nástrojom pre vzájomné uznávanie kľúčových cezhraničných prostriedkov komunikácie ako sú elektronicke identifikácia, elektronicke dokumenty, elektronicke podpisy a elektronicke doručovacie služby.

Preambula Nariadenia eIDAS uvádza, že týmto nariadením sa vytvárajú právne predpisy pre dôveryhodné služby, ktorými sú:

- a) vyhotovovanie, overovanie a validáciu elektronicke podpiso, elektronicke pečati, elektronicke časovych pečiatok, elektronicke dokumentov,
- b) elektronicke doručovacie služby pre registrované zásielky a služby pre vyhotovovanie, overovanie a validáciu certifikátov pre autentifikáciu webovych sídiel a
- c) podmienky, za ktorých členské štáty certifikujú a uznávajú zariadenia na vyhotovovanie kvalifikovaného elektronickeho podpisu a uznávajú prostriedky elektronickej identifikácie fyzických osôb a právnických osôb, ktoré sú súčasťou oznámeného systému elektronickej identifikácie iného členského štátu.

Nariadenie eIDAS definuje viacero typov elektronicke podpiso, ktoré sa od seba odlišujú stupňom ich zabezpečenia a definuje nasledujúce typy:

- a) elektronicke podpis,
- b) zdokonalený elektronicke podpis,
- c) zdokonalený elektronicke podpis založený na kvalifikovanom certifikáte a
- d) kvalifikovaný elektronicke podpis.

Pričom najvyšší stupeň zabezpečenia poskytuje kvalifikovaný elektronicke podpis. Nariadenie eIDAS uvádza, že elektronicke podpis vyhotovený osobou s údajmi na vyhotovenie elektronickeho podpisu

(súkromný kľúč), ktoré sa nachádzajú v zariadení na vyhotovenie kvalifikovaného elektronického podpisu (QSCD), pre ktorú bol vydaný kvalifikovaný certifikát obsahujúci súvisiace údaje na validáciu elektronického podpisu (verejný kľúč), identitu tejto osoby (podpisovateľ) a osoby zodpovednej za vydanie tohto certifikátu (poskytovateľ kvalifikovanej dôveryhodnej služby vyhotovovania a overovania certifikátov).

Podľa Nariadenia eIDAS sa bez ďalšieho skúmania priznáva rovnocenný právny účinok k vlastnoručnému podpisu iba kvalifikovanému elektronickému podpisu. Kvalifikované elektronické podpisy by si mali členské krajiny uznávať navzájom.

Ekvivalentom k elektronickému podpisu je elektronická pečať. Elektronická pečať slúži na overenie, že určitý elektronický dokument vydala určitá právnická osoba. Rovnako ako pri elektronickom podpise existuje niekoľko druhov elektronických pečatí. Najvyššia úroveň zabezpečenia je dosiahnutá kvalifikovanej elektronickej pečati.

Elektronická identita osôb a identifikácia osôb

Podľa § 19 ods. 1 ZoEG elektronickou identitou je súbor atribútov, ktoré sú zaznamenateľné v elektronickej podobe a ktoré jednoznačne odlišujú jednu osobu od inej osoby najmä na účely prístupu k informačnému systému alebo na účely elektronickej komunikácie. Elektronická identita osoby sa deklaruje identifikáciou osoby a overuje sa autentifikáciou osoby.

ZoEG v ustanovení § 19 ods. 3 uvádza, že pri elektronickej úradnej komunikácii prostredníctvom prístupového miesta alebo spoločného modulu sa identita deklaruje prostredníctvom identifikátora osoby uvedeného v prostriedku použitom na autorizáciu pri elektronickej komunikácii, ak je identifikátor osoby v prostriedku použitom na autorizáciu uvedený a ak osobitný predpis neustanovuje inak. Následne v § 19 ods. 7 ZoEG definuje, že úspešná autentifikácia je podmienkou pre prístup osoby k elektronickej úradnej komunikácii prostredníctvom prístupového miesta, ak osobitný predpis neustanovuje, že elektronickú komunikáciu je možné vykonávať aj bez autentifikácie. Úspešná autentifikácia je podmienkou pre prístup osoby, o ktorej právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach orgán verejnej moci pri výkone verejnej moci elektronicke koná alebo vo vzťahu ku ktorým verejnú moc vykonáva, k prostriedkom a údajom informačného systému prostredníctvom prístupového miesta, ak osobitný predpis neustanoví alebo správca informačného systému neurčí, že takýto prístup je možný aj bez autentifikácie.

Týmto autentifikátorom je v podmienkach Slovenskej republiky elektronický občiansky preukaz (eID) s bezpečnostným osobným kódom (tzv. BOK). Pri vydávaní občianskych preukazov sa na ich čip štandardne nahrávajú tri certifikáty, ktoré majú platnosť 5 rokov. Týmto certifikátmi sú:

- a) **kvalifikovaný certifikát ACA** – ktorý slúži na vytvorenie kvalifikovaného elektronického podpisu,
- b) **certifikát PCA** – ktorý slúži na podpisovanie elektronickým podpisom,
- c) **certifikát SCA** – ktorý slúži na vytvorenie šifrovanej komunikácie.

Zákon však predpokladá existenciu viacerých autentifikátorov. Týmto by okrem vyššie uvedeného občianskeho preukazu mali byť alternatívny autentifikátor, autentifikačný certifikát a iný prostriedok elektronickej identifikácie, ktorý spĺňa podmienky Nariadenia eIDAS.

Pre občanov a právnické osoby zatiaľ neboli vydané žiadne alternatívne autentifikátory pre prístup k elektronickej službám. K štátnym elektronickej službám teda možno pristupovať iba prostredníctvom občianskeho preukazu.

V ustanovení § 20 ods. 1 ZoEG ukladá orgánom verejnej moci povinnosť umožniť osobe, o ktorej právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach orgán verejnej moci pri výkone verejnej moci elektronickej koná alebo vo vzťahu ku ktorým verejnú moc vykonáva, pri prístupe k prístupovému miestu alebo spoločnému modulu alebo pri elektronickej úradnej komunikácii používať na účely identifikácie identifikátor osoby.

Autorizácia

Podľa § 3 písm o) ZoEG sa za autorizáciou¹⁴ úkonu považuje vyjadrenie súhlasu s obsahom právneho úkonu a s vykonaním tohto právneho úkonu. Podľa § 23 ods. 2 ZoEG sa uznávaný spôsob autorizácie považuje taký spôsob autorizácie, ktorý zabezpečuje spoľahlivú identifikáciu osoby, ktorá autorizáciu vykonala, a spoľahlivé zachytenie obsahu právneho úkonu, ktorý autorizovala, ako aj zhodu medzi autorizovaným právnym úkonom a právnym úkonom, ktorý osoba autorizovala. Uznávaný spôsob autorizácie môže byť odlišný pre autorizáciu elektronickej podania, pri ktorom sa vyžaduje vlastnoručný podpis, a elektronickej podania, pri ktorom musí byť vlastnoručný podpis úradne osvedčený.

ZoEG v ustanovení § 23a predpokladá aj zriadenie centrálného registra elektronickej plnomocenstiev. Elektronickej plnomocenstvom sa podľa ustanovenia § 23a ods. 2 ZoEG na účely vedenia v centrálnom registri elektronickej plnomocenstiev rozumie plnomocenstvo udelené v elektronickej podobe vo forme údajov vyplnených podľa elektronickej formulára elektronickej plnomocenstva obsahujúce náležitosti plnomocenstva podľa osobitných predpisov, najmä však identifikátor osoby splnomocniteľa a splnomocnenca, ako aj jednoznačné určenie rozsahu oprávnenia splnomocnenca konať v mene splnomocniteľa a ktoré je autorizované splnomocniteľom.

ZoEG predpokladá, že správca centrálného registra elektronickej plnomocenstiev zabezpečí každému:

- a) splnomocniteľovi po úspešnej autentifikácii možnosť uloženia a odvolania elektronickej plnomocenstva v centrálnom registri elektronickej plnomocenstiev,
- b) splnomocnencovi po úspešnej autentifikácii možnosť vypovedania elektronickej plnomocenstva,

¹⁴ V slovenskom právnom systéme sa pojem autorizácia používa v Zákone č. 586/2003 Z.z. o advokácii a to v ustanovení § 1a ktoré definuje autorizáciu zmlúv o prevode nehnuteľností advokátom ako spísanie zmluvy o prevode nehnuteľností, zistenie totožnosti účastníkov tejto zmluvy a ich zástupcov, posúdenie, či zmluva neodporuje zákonu, neobchádza zákon, neprieči sa dobrým mravom, a posúdenie, či uzatvorením zmluvy nedôjde ku skutočnosti zakladajúcej vznik škody.

- c) splnomocniteľovi, splnomocnencovi a orgánu verejnej moci, ktorý koná vo veci, ktorej sa elektronické plnomocenstvo týka, sprístupnenie elektronického plnomocenstva.

Uloženie, odvolanie, vypovedanie a sprístupnenie elektronického plnomocenstva sú bezodplatné a vykonávajú sa prostredníctvom na to určenej funkcie centrálného registra elektronických plnomocenstiev v spojení s autorizáciou úkonu, pričom ak dôjde k odvolaniu alebo vypovedaniu elektronického plnomocenstva, centrálny register elektronických plnomocenstiev bezodkladne vyznačí informáciu o tejto skutočnosti pri príslušnom elektronickom plnomocenstve.

Zatiaľ nie je možné odhadnúť, kedy bude centrálny register elektronických plnomocenstiev zariadený a uvedený do praxe. Zatiaľ nebol stanovený ani predbežný termín.

Zaručená konverzia

Dôvodová správa k ZoEG uvádza, že „cieľom zavedenia zaručenej konverzie je zabezpečenie možnosti prevodu medzi listinnou a elektronickou formou dokumentov alebo elektronickými formami dokumentov s rôznymi formátmi, tak aby novovzniknutý dokument mal rovnaké právne účinky a mohol byť použitý rovnako na právne účely ako pôvodný dokument.“

ZoEG rozoznáva tri formy konverzie dokumentov:

- a) konverzia dokumentu z elektronickej formy do listinnej formy,
- b) konverzia dokumentu z listinnej formy do elektronickej formy,
- c) konverzia elektronického dokumentu do elektronického dokumentu v inom formáte.

Zaručenú konverziu môžu vykonávať len oprávnené osoby, ktorými sú:

- a) orgán verejnej moci, advokát a notár,
- b) poštový podnik poskytujúci univerzálnu službu, ak je prevádzkovateľom integrovaného obslužného miesta,
- c) patentový zástupca, ak nejde o konverziu verejnej listiny, a
- d) právnická osoba so 100-percentnou majetkovou účasťou štátu, ktorej predmetom podnikania je konsolidácia pohľadávok verejného sektora podľa osobitného predpisu, ak ide o zaručenú konverziu dokumentov týkajúcich sa pohľadávok, ktoré podľa osobitného predpisu nadobudla a ktoré ako poverená osoba podľa osobitného predpisu konsoliduje,
- e) Slovenský pozemkový fond, ak ide o zaručenú konverziu dokumentov pre vlastnú potrebu na účely výkonu jeho činnosti podľa osobitných predpisov.

Podľa ustanovenia § 38 ZoEG sú zo zaručenej konverzie vyňaté nasledujúce dokumenty a listiny:

- a) dokument v listinnej podobe, z ktorého nie je podľa osobitných predpisov možné vyhotoviť úradne osvedčenú kópiu,
- b) dokument v listinnej podobe, ktorého jedinečnosť nie je možné konverziou nahradiť, najmä občiansky preukaz, cestovný doklad, doklad vydaný podľa osobitných predpisov a preukazujúci oprávnenie osoby na výkon činnosti podľa osobitných predpisov, peniaze, cenné papiere, žreb,
- c) elektronický dokument, ktorý je audio súborom alebo video súborom možno konvertovať iba do elektronickej formy.

Za vykonanie zaručenej konverzie sú oprávnené osoby oprávnené účtovať žiadateľovi poplatok. Tento poplatok je stanovený vo Vyhláške Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu č. 331/2018 Z.z. o zaručenej konverzii. Pri poskytovaní zaručenej konverzie dokumentu advokátom nejde poskytnutie právnej služby.

Vykonávanie každej zaručenej konverzie sa registruje v centrálnom registri na Ministerstve investícií, regionálneho rozvoja a informatiky.

Právna definícia zaručenej konverzie, tak ako je definovaná v ZoEG a vo Vyhláške Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu č. 331/2018 Z.z. o zaručenej konverzii umožnila vo väčšej miere využívať elektronické služby rôznych orgánov napr. katastra nehnuteľnosti. Do vydania vyhlášky mohli podávať elektronické návrhy iba notári, ktorí listinu vyhotovili vo forme notárskej zápisnice alebo advokáti, ktorí listinu, ktorá mala byť predmetom vkladu autorizovali podľa ustanovenia § 1a a nasl. Zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii. Ďalšou možnosťou bolo, že listina musela obsahovať zaručené elektronické podpisy všetkých účastníkov právneho úkonu. Táto požiadavka bola vzhľadom na rozšírenie a využívanie elektronických podpisov medzi občanmi skoro nereálna. V súčasnosti je možné listiny podrobiť zaručenej konverzii a podať v rámci elektronického podania do katastra nehnuteľností.

Podobne na základe vyhlášky odpadla povinnosť pre právnych zástupcov zmluvných strán dodávať súdnych spisov plnomocenstvo v listinnej forme.

2.4.2 **Zákon č. 272/2016 Z.z. o dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu (zákon o dôveryhodných službách).**

Prijatím Zákona o dôveryhodných službách sa sledovalo dosiahnutie súladu vnútroštátnej úpravy elektronických transakcií s Nariadením eIDAS. Ako sme uviedli vyššie Nariadenie eIDAS vytvára právny rámec pre dôveryhodné služby, ktorými sa rozumejú vyhotovovanie, overovanie a validáciu elektronických podpisov, elektronických pečatí, elektronických časových pečiatok, elektronické dokumenty, elektronické doručovacie služby pre registrované zásielky a služby pre vyhotovovanie, overovanie a validáciu certifikátov pre autentifikáciu webových sídiel.

Dôvodová správa k Zákonu o dôveryhodných službách uvádza, že Nariadenie eIDAS si vyžadovalo vnútroštátnu implementáciu v nasledujúcich oblastiach:

1. zabezpečenie primeraných opatrení na plnenie úloh v oblasti dohľadu,

2. zriadenie dôveryhodných zoznamov vo forme vhodnej pre automatické spracovanie, a ich následné udržiavanie a ich zverejňovanie zabezpečeným spôsobom,
3. zabezpečiť, aby sa na poskytovateľov dôveryhodných služieb vzťahovali vhodné sankcie za porušenie nariadenia a implementujúceho/vykonávacieho zákona,
4. zachovať alebo zaviesť vnútroštátne predpisy týkajúce sa dôveryhodných služieb, ak dané služby nie sú týmto nariadením plne harmonizované.

Dôvodová správa k Zákonom o dôveryhodných službách uvádza, že slovenská právna úprava vo vzťahu k Nariadeniu eIDAS zaujíma úplne minimalistický prístup – t.j. v Zákone upravuje iba to, čo Nariadenie eIDAS výslovne ponecháva na vnútroštátnu úpravu. Zákon o dôveryhodných službách teda treba považovať za implementačný/vykonávací právny predpis k Nariadeniu eIDAS, ktorý rieši iba oblasť problematiky dôveryhodných služieb.

Samotný pojem dôveryhodná služba je definovaný v čl. 3 bod 16 Nariadenia eIDAS ako elektronická služba, ktorá sa spravidla poskytuje za odplatu a spočíva:

- a) vo vyhotovovaní, overovaní a validácii elektronických podpisov, elektronických pečatí alebo elektronických časových pečiatok, elektronických doručovacích služieb pre registrované zásielky a certifikátov, ktoré s týmito službami súvisia, alebo
- b) vo vyhotovovaní, overovaní a validácii certifikátov pre autentifikáciu webových sídiel, alebo
- c) v uchovávaní elektronických podpisov, pečatí alebo certifikátov, ktoré s týmito službami súvisia;

Zákon vychádza z predpokladu, že ako jednoznačná identifikácia osoby na elektronickom dokumente slúži iba kvalifikovaný elektronický podpis, v prípade právnickej osoby je to kvalifikovaná elektronická pečať. Tieto podpisy musia byť uznávané vo všetkých členských štátoch Európskej únie.

Vstupom Zákona o dôveryhodných službách do platnosti sa v podmienkach Slovenskej republiky zmenilo aj používané názvoslovie. Dôvodová správa k Zákonom uvádza, že úpravou terminológie sa mení v slovenskej legislatíve zavedený pojem „zaručený elektronický podpis“ na pojem „kvalifikovaný elektronický podpis“, pričom právne účinky zaručeného elektronického podpisu, ktoré boli upravené v osobitných predpisoch¹⁵ ostali zachované. Obdobnou zmenou názvoslovia prešiel aj pojem „zaručená elektronická pečať“, ktorý bol zákonom zmenený na pojem „kvalifikovaná elektronická pečať“ a pojem „časová pečiatka“ na „kvalifikovaná elektronická časová pečiatka“.

Mandátny certifikát

Zákon o dôveryhodných transakciách tiež definuje aj mandátny certifikát, Mandátny certifikát je kvalifikovaný certifikát pre elektronický podpis vydaný fyzickej osobe oprávnenej zo zákona alebo na

¹⁵ Napr. Občiansky zákonník (§40 ods. 4 a 5)

základe zákona konať za inú osobu alebo orgán verejnej moci alebo v ich mene, alebo fyzickej osobe, ktorá vykonáva činnosť podľa osobitného predpisu¹⁶ alebo vykonáva funkciu podľa osobitného predpisu¹⁷.

Podľa ustanovenia § 8 ods. 2 sa mandátnym certifikátom preukazuje oprávnenie:

- a) konať za mandanta alebo v mene mandanta,
- b) vykonávať činnosť podľa osobitného predpisu¹⁸,
- c) vykonávať funkciu podľa osobitného predpisu¹⁹.

V zmysle ustanovenia § 11 Zákona o dôveryhodných službách je orgánom dohľadu Národný bezpečnostný úrad (ďalej len „NBÚ“), ktorý (okrem iného):

- vydáva certifikáty dôveryhodnej službe, ktorej udelil kvalifikovaný štatút, ak o vydanie certifikátu poskytovateľ dôveryhodnej služby požiada,
- vydáva a zverejňuje vlastný certifikát na overenie ním vydaných certifikátov,
- zrušuje ním vydaný certifikát poskytovateľovi dôveryhodnej služby, ktorému odňal kvalifikovaný štatút,
- certifikuje a posudzuje zhodu,
- zriaďuje, udržiava a aktualizuje dôveryhodnú infraštruktúru, v ktorej vedie zoznam všetkých kvalifikovaných certifikátov vydaných poskytovateľmi dôveryhodných služieb, ktorým udelil kvalifikovaný štatút spolu s informáciami o štatúte platnosti alebo zrušenia kvalifikovaných certifikátov, ktoré vydali, aktualizovanými minimálne po uplynutí platnosti alebo zrušení týchto kvalifikovaných certifikátov,
- poskytuje informácie z dôveryhodnej infraštruktúry, najmä informácie po uplynutí platnosti kvalifikovaného certifikátu, a to vo forme pozitívneho potvrdenia o štatúte platnosti alebo zrušenia kvalifikovaných certifikátov,
- zabezpečuje úlohy spojené s uchovávaním dokumentov podľa tohto zákona v dôveryhodnej infraštruktúre, v prípade zániku kvalifikovaného poskytovateľa dôveryhodnej služby, ktorý nemá právneho nástupcu.
- vydáva metodiky a štandardy podľa tohto zákona a zverejňuje ich na svojom webovom sídle,
- vydáva, spravuje a zverejňuje certifikačné politiky slúžiace na identifikáciu súladu certifikátov vydaných kvalifikovanými poskytovateľmi dôveryhodných služieb,
- vydáva, spravuje a zverejňuje podpisové politiky, ktoré obsahujú najmä zoznam algoritmov a ich minimálne parametre pre elektronický podpis od úrovne bezpečnosti zdokonalený elektronický podpis a pre elektronickú pečať od úrovne bezpečnosti

¹⁶ Mandátny certifikát sa vydáva osobám vykonávajúcim činnosť podľa Zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok), Zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), Zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii, Zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch.

¹⁷ Týmito funkciami sa rozumejú najmä Zákon č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich, Zákon č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre.

¹⁸ Vykonávať činnosť advokáta, notára, exekútora, znalca alebo tlmočníka

¹⁹ T.j. funkciu sudcu, vyššieho súdneho úradníka alebo prokurátora alebo čakateľa prokuratúry

zdokonalená elektronická pečať, ktoré sa od ich zverejnenia úradom musia dodržiavať v styku s orgánmi verejnej moci.

2.4.3 Zákon č. 95/2019 Z.z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoITVS“)

Dôvodová správa k ZoITVS uvádza, že informatizácia verejnej správy je riadený proces, ktorý sa realizuje v rámci celej štruktúry verejnej správy. Je to proces vytvárania spoločenských, legislatívnych, metodických, technologických a organizačno-personálnych podmienok pre efektívnu aplikáciu informačných technológií vo výkone verejnej správy.

Zákon upravuje:

- a) organizáciu správy informačných technológií verejnej správy,
- b) práva a povinnosti orgánu vedenia a orgánu riadenia v oblasti informačných technológií verejnej správy, na ktoré sa vzťahuje tento zákon,
- c) základné požiadavky kladené na informačné technológie verejnej správy a na ich správu.

ZoITVS definuje informačné technológie verejnej správy ako prostriedok alebo postup, ktorý slúži na spracúvanie údajov alebo informácií v elektronickej podobe, najmä informačný systém, infraštruktúra, informačná činnosť a elektronické služby.

Informačný systém verejnej správy je definovaný ako informačný systém v pôsobnosti správcu podporujúci služby verejnej správy, služby vo verejnom záujme alebo verejné služby.

ZoITVS ustanovuje, že orgánom štátnej správy zodpovedným za:

- a) zabezpečenie úloh národného prevádzkovateľa centrálnej informačnej infraštruktúry a centrálnej komunikačnej infraštruktúry Slovenskej republiky pre verejnú správu,
- b) vykonávanie správy, prevádzky a rozvoj vládnej dátovej siete Govnet (ďalej len „Govnet“)

je MIRRI.

ZoITVS ďalej v § 5 stanovuje, že správu informačných technológií verejnej správy vykonávajú:

- a) orgán vedenia, ktorým je MIRRI,
- b) orgán riadenia²⁰ vo vzťahu k informačným technológiám verejnej správy v jeho pôsobnosti.

²⁰ a) ministerstvo a ostatný ústredný orgán štátnej správy,

b) Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky, Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, Dopravný úrad, Úrad pre reguláciu sieťových odvetví a iný štátny orgán,

c) obec a vyšší územný celok,

Podľa ZoITVS majú MIRRI a orgány riadenia povinnosť:

- a) dodržiavať princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti,
- b) postupovať tak, aby vynaložené náklady na informačné technológie boli primerané ich kvalite,
- c) prednostne využívať už existujúce informačné technológie alebo informačné technológie určené na spoločné využitie viacerých orgánov riadenia, a ak to umožňujú technické možnosti a bezpečnostné požiadavky,
- d) dbať na vytvorenie integrovaného prostredia informačných technológií verejnej správy na základe spoločných princípov definovaných v štandardoch a Národnej koncepcii informatizácie verejnej správy Slovenskej republiky (ďalej len „národná koncepcia“) s cieľom jednotného výkonu úloh podľa osobitných predpisov.

Okrem vyššie uvedených bodov ZoITVS ustanovuje rôzne veľmi všeobecne a vágne formulované katalógy povinnosti, ktoré vyplývajú MIRRI a orgánom riadenia a ktoré nemá význam v tejto analýze uvádzať alebo sa s nimi zaoberať.

Autori analýzy sa zhodujú, že im význam ZoITVS ostáva skrytý, nakoľko vo svojich podstatných častiach odkazuje na Zákon č. 69/2018 Z.z. o kybernetickej bezpečnosti.

2.4.4 Zákon č. 69/2018 Z.z. o kybernetickej bezpečnosti

Zákon č. 69/2018 Z.z. o kybernetickej bezpečnosti (ďalej len „ZoKB“) upravuje:

- a) organizáciu, pôsobnosť a povinnosti orgánov verejnej moci v oblasti kybernetickej bezpečnosti,
- b) národnú stratégiu kybernetickej bezpečnosti,
- c) jednotný informačný systém kybernetickej bezpečnosti,
- d) organizáciu a pôsobnosť jednotiek pre riešenie kybernetických bezpečnostných incidentov (ďalej len „jednotka CSIRT“) a ich akreditáciu,

d) Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, Kancelária prezidenta Slovenskej republiky, Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky, Kancelária Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Kancelária Súdnej rady Slovenskej republiky, Kancelária verejného ochrancu práv, Úrad komisára pre deti, Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Ústav pamäti národa, Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Rozhlas a televízia Slovenska, Rada pre vysielanie a retransmisiu,

e) právnická osoba v zriaďovateľskej pôsobnosti alebo zakladateľskej pôsobnosti orgánu riadenia uvedeného v písmenách a) až d),

f) komora regulovanej profesie a komora, na ktorú je prenesený výkon verejnej moci s povinným členstvom,

g) osoba neuvedená v písmenách a) až f) okrem Národnej banky Slovenska, na ktorú je prenesený výkon verejnej moci alebo ktorá plní úlohy na úseku preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,

h) záujmové združenie právnických osôb DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska, ktorého jedinými členmi sú Ministerstvo financií Slovenskej republiky a Združenie miest a obcí Slovenska.

- e) postavenie a povinnosti prevádzkovateľa základnej služby a poskytovateľa digitálnej služby,
- f) bezpečnostné opatrenia,
- g) systém zabezpečenia kybernetickej bezpečnosti,
- h) kontrolu nad dodržiavaním tohto zákona a audit.

Zákon v § 3 písm. g) definuje kybernetickú bezpečnosť ako stav, v ktorom sú siete a informačné systémy schopné odolávať na určitom stupni spoľahlivosti akémukoľvek konaniu, ktoré ohrozuje dostupnosť, pravosť, integritu alebo dôvernú uchovávaných, prenášaných alebo spracúvaných údajov alebo súvisiacich služieb poskytovaných alebo prístupných prostredníctvom týchto sietí a informačných systémov.

Pre oblasť kybernetickej bezpečnosti je veľmi dôležitý pojem základná služba. Podľa ZoKB je základnou službou služba, ktorá je zaradená v zozname základných služieb a

1. závisí od sietí a informačných systémov a je činnosťou aspoň v jednom sektore alebo podsektore podľa prílohy č. 1²¹,
2. je informačným systémom verejnej správy²², alebo
3. je prvkom kritickej infraštruktúry.

Hlavnú pôsobnosť v oblasti kybernetickej bezpečnosti vykonáva Národný bezpečnostný úrad, ktorý v oblasti kybernetickej bezpečnosti (okrem iného):

- a) riadi a koordinuje výkon štátnej správy,
- b) určuje štandardy, operačné postupy, vydáva metodiku a politiku správania sa v kybernetickom priestore,
- c) určuje zásady predchádzania kybernetickým bezpečnostným incidentom a zásady ich riešenia,
- d) je národným kontaktným miestom pre kybernetickú bezpečnosť pre zahraničie a zabezpečuje spoluprácu s jednotnými kontaktnými miestami členských štátov Európskej únie a Organizácie Severoatlantickej zmluvy,
- f) plní notifikačné a nahlásacie povinnosti voči príslušným orgánom Európskej únie a Organizácie Severoatlantickej zmluvy a podieľa sa a podporuje vytváranie partnerstiev na národnej a medzinárodnej úrovni v oblasti kybernetickej bezpečnosti,
- g) zabezpečuje členstvo Slovenskej republiky v skupine pre spoluprácu a v sieti jednotiek CSIRT,

²¹ Napr. Bankovníctvo, doprava, výmenný uzol internetového prepojenia, server doménových mien, register internetových domén najvyššej úrovne, pošta, vodárenské spoločnosti, vodné diela, meteorologická služba, obrana, spravodajské služby, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, plynárstvo, elektroenergetika.

²² § 2 ods. 4 ZoITVS

h) vedie a spravuje:

1. zoznam základných služieb,
2. register prevádzkovateľov základných služieb,
3. zoznam digitálnych služieb,
4. register poskytovateľov digitálnych služieb,
5. zoznam akreditovaných jednotiek CSIRT,

i) systematicky získava, sústreďuje, analyzuje a vyhodnocuje informácie o stave kybernetickej bezpečnosti v Slovenskej republike,

j) akredituje jednotky CSIRT okrem Národnej jednotky CSIRT a vládnej jednotky CSIRT a zaraďuje ich do zoznamu akreditovaných jednotiek CSIRT,

k) zabezpečuje a zodpovedá za koordinované riešenie kybernetických bezpečnostných incidentov na národnej úrovni,

l) prijíma vnútroštátne hlásenia o kybernetických bezpečnostných incidentoch,

m) vykonáva audit alebo požiadava orgán posudzovania zhody o vykonanie auditu u prevádzkovateľa základnej služby.

3 EGOVERNMENT – ESTÓNSKO

Estónsko má bohatú históriu - je domovom najlepšie zachovaného stredovekého hlavného mesta v severnej Európe. V 21. storočí je však Estónsko známejšie tým, mu podarilo vybudovať jeden z pokrokovejších systémov eGovernmentu – elektronickej verejnej správy. Estónsko začalo budovať svoju elektronickú verejnú správu už od polovice 90. rokov, krátko po vyhlásení nezávislosti od Sovietskeho zväzu. Elektronizácia neustále pokračuje a neustále vznikajú nové programy a nové digitálne iniciatívy.

Medzi najpokrokovejšie patrí systém e-residency – program elektronického trvalého bydliska. Tento program umožňuje každému, bez ohľadu na skutočnosť, kde na svete žije, získať digitálny preukaz totožnosti vydaný estónskou vládou a plný prístup k estónskym verejným elektronickým službám.

Estónsko je jednou z mála krajín na svete, v ktorej je 99% verejných služieb dostupných online 24 hodín denne, 7 dní v týždni. Až na veľmi malé výnimky, ktorými sú možnosť uzatvoriť manželstvo, rozvod manželstva a kúpa a predaj nehnuteľností, sú všetky ostatné služby verejnej správy dostupné elektronicke. Elektronicke je možné dokonca aj hlasovať aj vo voľbách. Elektronizácia služieb mala za následok podstatné zníženie nákladov na verejnú správu a značným spôsobom uľahčila v krajine podnikanie a zlepšila podnikateľské prostredie²³.

Vďaka bezpečnému, pohodlnému a pružnému digitálnemu ekosystému dosiahlo Estónsko nevídanú úroveň transparentnosti vo verejnej správe a vybudovalo si širokú dôveru v svoju digitálnu spoločnosť. Estónsko patrí medzi elitné skupiny krajín s najvyššou úrovňou indexu rozvoja elektronickej správy OSN (EGDI), pričom je ho občania a štátni zamestnanci majú prístup k širokej škále služieb online pomocou bezpečných digitálnych identifikačných údajov vrátane uskutočňovania platieb a plného prístupu zdravotnej dokumentácii a možnosti hlasovať vo voľbách prostredníctvom internetu. Estónsko možno považovať za priekopníka vo využívaní eGovernmentu, avšak v roku 2018 sa Estónsko v rebríčku OSN EGDI²⁴ prepadlo až na 16. miesto. Podľa rebríčka OSN EGDI sú momentálnymi lídrami v e-governemente Dánsko, Južná Kórea, Švédsko a Veľká Británia.

Spočiatku, v rokoch 2002 – 2005 sa súkromný kapitál zdráhal investovať do rozvoja informačných technológií, tak estónska vláda sa rozhodla podporiť malé domáce spoločnosti, ktorým sa neskôr podarilo presadiť aj v zahraničí. Za všetky je možné spomenúť napr. spoločnosť Microlink, ktorá patrí medzi najväčšie IT spoločnosti v Pobaltí. Keďže sa súkromný sektor zdráhal investovať do rozvoja IT, rovnako tak začínala aj spoločnosť Elcoteq Tallin. Podpora vlády pre sektor informačných technológií sa ukázala byť v tak malej krajine ako je Estónsko (1,4 mil. obyvateľov) veľmi úspešná a potrebná. Index inovácií v rámci komunikačných technológií vypracovaný Harvardskou univerzitou zaradil Estónsko na 23. miesto na svete medzi 75 skúmaných krajín. Estónsku sa tam podarilo prekonať aj krajiny ako Francúzsko, Taliansko alebo Španielsko

²³ Spracované podľa <https://www.techrepublic.com/article/how-estonia-became-an-e-government-powerhouse/>

²⁴ Rebríček OSN EDGI – E-Government Development Index je rebríček, ktorý meria využívanie informačných a komunikačných technológií krajinami pri poskytovaní verejných služieb. Index zachytáva rozsah a kvalitu služieb online, stav telekomunikačnej infraštruktúry a existujúcu ľudskú kapacitu.

3.1 Stratégia rozvoja informačnej spoločnosti – 3 kľúčové projekty

Prvý projekt bol zameraný na rozvoj technologickej infraštruktúry. Cieľom tohto projektu bolo poskytnúť prístup k internetu všetkým estónskym občanom. Vytvorili sa dve hlavné siete:

- a) **Pea Tee** (hlavná cesta), ktorá sa začala budovať v roku 1998 a spája väčšie estónske mestá a niekoľko uzlov v hlavnom meste Tallinn, a
- b) **Küla Tee** (Village Road), ktorá sa začala budovať koncom roku 1998 a mala umožniť prístup na internet vo vzdialenejších vidieckych oblastiach a poskytnúť prístup k internetu všetkým školám a knižniciam v krajine. V roku 2006 malo prístup k internetu takmer 90% estónskych občanov.

V roku 1998 sa začal projekt **Vahetu Riik** (preklad: Priama vláda) bol vytvorený vládny portál s názvom „**riik.ee**“ pre všetky orgány verejnej správy v Estónsku. Tento portál sa stal neoddeliteľnou súčasťou estónskej elektronickej správy a symbol Estónska na internete.

Druhým projektom, ktorý umožnil rozvoj IT-sektora a eGovernmentu v Estónsku bol projekt **X-Road**. Bol to program, ktorý umožnil každému štátnemu zamestnancovi, právnickej osobe ako aj občanovi vyhľadávať údaje z vnútroštátnych databáz cez internet. Systém bolo možné používať prostredníctvom portálu verejnej služby s názvom **eCitizen** a vyžadovalo sa overenie totožnosti prostredníctvom identifikačných kariet alebo kódov internetového bankovníctva. Projekt získal mnohé ocenenia napr. ocenenie za originálne architektonické a bezpečnostné riešenia pre svoje e-služby. Úspech projektu X-Road bol úzko spojený používaním internetového bankovníctva. V nultých rokoch patrilo Estónsko jeho priekopníkom. Identifikačné karty sa používali na osobnú identifikáciu a prístup do internetbankingu.

Tretím projektom bol portál **e-Citizen** (známy aj ako občianske IT prostredie), celonárodný projekt zameraný na rozvoj elektronickej služby zameranej na spoluprácu medzi občanmi a verejnou správou prostredníctvom internetu.

Vďaka tomuto portálu mohli Estónci interagovať so štátom prostredníctvom virtuálneho operačného komplexného kontaktného miesta 24 hodín denne 7 dní v týždni. Systém tiež vyžadoval overenie totožnosti pomocou identifikačných kariet alebo kódov internetového bankovníctva. Portál **e-Citizen** (www.eesti.ee) bol nástrojom pre elektronickej služby, ktorý poskytoval zrozumiteľnú databázu práv a povinností občanov vo vzťahu k ich verejnej správe a slúžil ako hlavný prístupový bod k elektronickej službám poskytovaným verejnou správou.

K vytvoreniu modernej elektronickej verejnej správy v Estónsku prispelo aj vytvorenie efektívneho zákona o ochrane osobných údajov, ktorý nadobudol účinnosť ešte v roku 1996 a ktorého hlavným cieľom bola ochrana základných práv jednotlivcov pri spracovaní ich osobných údajov.

V roku 2000 bol schválený zákon o digitálnom podpise, ktorým sa účinok elektronickej podpisy vyrovnal fyzickému podpisu. Vláda krátko nato spustila elektronickej portál daňovej správy, ktorý umožňoval daňovníkom podávať, prezerať a opravovať daňové priznania online. Už v roku 2004 bolo online vyplnených 76% všetkých daňových priznaní.

Zákon o slobodnom prístupe k informáciám bol prijatý v roku 2001, vďaka tomuto zákonu sa veľmi významným spôsobom podarilo sprehľadniť a vnieť prvok transparentnosti do verejnej správy. V lete toho istého roku sa začal nový projekt elektronickej demokracie - TOM („Täna Otsustan Mina“), čo doslova znamená „Dnes sa rozhodujem“, cieľom projektu bolo zvýšiť účasť občanov na legislatívnom procese.

3.2 Vládny cloud

Estónsky vládnny cloud povedie k modernizácii a obnove existujúcich informačných systémov, k využitiu príležitostí, ktoré ponúka cloudová technológia, a umožní väčšiu pružnosť pri poskytovaní elektronických služieb estónskymi vládnymi agentúrami a poskytovateľmi kritických služieb rezidentom a elektronickým rezidentom. Implementácia vládneho cloudového riešenia poskytuje vynikajúci základ pre verejné elektronické služby a riešenia, vďaka ktorým sa Estónsko stáva najdigitálnejšou krajinou na svete. S vládnym cloudovým riešením podniká Estónsko ďalší krok v digitálnom vývoji s cieľom rozšíriť svoju spoločnosť v oblasti IT technológií.

Toto riešenie pomôže integrovať existujúcu IT infraštruktúru do spoločného zdroja, informácie z ktorého budú dostupné všetkým orgánom verejnej správy. Estónske verejné inštitúcie budú postupne prechádzať z existujúcich starších systémov na nové vládne cloudové riešenie, ktoré bolo vyvinuté v súlade s vnútroštátnymi normami IT Security (ISKE) s cieľom zabezpečiť súlad s požiadavkami na bezpečnosť a kvalitu, čo umožní, aby sa citlivé osobné údaje sa budú uchovávali a používali s vysokou mierou bezpečnosti.

Aby sa vyhovel požiadavkám fyzickej bezpečnosti, bude estónsky vládnny cloud existovať na dvoch miestach, pričom jedno miesto bude mimo hlavného mesta. Umožní to spravovať údaje a informačné systémy distribuovaným spôsobom. Na podporu estónskej „digitálnej“ nezávislosti a nepretržitej prevádzky verejných IT služieb v núdzovom stave existuje dlhodobý plán na zriadenie elektronických veľvyslanectiev mimo Estónska v priateľských zahraničných krajinách.

Cloud estónskej vlády sa vyvíja v spolupráci medzi estónskou vládou zastúpenou Štátnou informačnou nadáciou (RIKS) a konzorciom spoločností zo súkromného sektora vrátane Cybernetica, Dell EMC, Ericsson, OpenNode a Telia.

3.3 Podnikanie a financie

Vďaka moderným elektronickým riešeniam je založenie a prevádzka podniku v Estónsku rýchle a ľahké. Estónske riešenia, ako sú digitálne podpisy, elektronické daňové priznania, elektronický obchodný register alebo dostupnosť verejných záznamov online, znížili byrokráciu na minimum a vytvorili jednoduché a efektívne podnikateľské prostredie. Priemysel 4.0. je ďalším krokom na ceste k digitálnej revolúcii.

Estónska vláda pri svojej stratégii vychádza z jednoduchého faktu – tam, kde je obchod ľahký, bude obchod rásť. Niet divu, že Estónsko je jednou z krajín s najväčším počtom začínajúcich podnikov na hlavu ako kdekoľvek inde v Európe.

Na zvýšenie produktivity a konkurencieschopnosti vláda vyvinula online verejné služby pre podniky prostredníctvom využívania portálu eBusiness, ktorého hlavnou úlohou je zlepšiť komunikáciu medzi podnikmi a štátnymi agentúrami prostredníctvom online služieb. Za rozvoj elektronického podnikania zodpovedá predovšetkým súkromný sektor, zatiaľ čo úlohou vlády je vytvárať priaznivé IT prostredie pre podniky a zvyšovať povedomie o výhodách elektronického podnikania.

3.4 TOM

Keďže existovala politická vôľa rozvíjať účasť občanov na správe vecí verejných, tak estónska vláda ešte v roku 2002 iniciovala vytvorenie elektronického portálu TOM²⁵. Cieľom tohto participatívneho nástroja je zlepšiť vzťah medzi štátom a spoločnosťou a priblížiť občanom rozhodovací proces a umožniť im účasť na ňom.

Koncept portálu TOM bol definovaný tromi slovami: „Rýchly, dôkladný a jednoduchý“. Na jednej strane TOM zverejňuje návrhy predložené vládou, ku ktorým môžu byť predložené pozmeňujúce a doplňujúce návrhy, a na druhej strane môžu estónski občania napísať svoje vlastné pozmeňujúce návrhy. Portál funguje nasledovne:

- **Myšlienka:** Mnoho ľudí má potenciálne užitočné nápady, ako zmeniť a zlepšiť svoje prostredie. TOM ponúka možnosť predkladať nové návrhy alebo meniť a dopĺňať návrhy v rámci legislatívneho procesu.
- **Komentár:** Ihneď po predložení návrhu majú ostatní účastníci portálu možnosť vyjadriť sa k návrhu alebo predložiť svoje pripomienky priebehu nasledujúcich 14 dní.
- **Úpravy:** so zreteľom predložené pozmeňovacie návrhy navrhovateľ predpisu je teraz na vykoná zmeny a doplnenia vo svojom návrhu.
- **Hlasovanie:** o návrhu právneho predpisu hlasuje parlament. Na schválenie právneho predpisu spravidla stačí jednoduchá väčšina.
- **Implementácia** - po schválení návrhu je na príslušnom orgáne verejnej správy, aby uviedol právny predpis do života.

Program TOM sa často uvádza ako priekopnícky nástroj na zvýšenie účasti verejnosti na procese tvorby politiky. TOM tak ponúka možnosť skombinovať debaty občanov o skutočných veciach s odoslaním ich návrhov vláde.

Najinovatívnejšie v súvislosti s TOM je však myšlienka narušiť prístup zhora nadol. Nie o všetkých právnych predpisoch rozhodujú iba politické elity, obyčajní občania sú vypočutí a ich nápady sa nakoniec zohľadňujú. Interakcia medzi vládou a občanom sa javí ako skutočná.

V procese politického rozhodovania existuje interakcia medzi rôznymi aktérmi, chýba však skutočný dialóg medzi občanmi a politikmi. Diskusie vedie malý počet používateľov v porovnaní s populáciou 1,4 milióna. K potenciálnej masovej účasti prostredníctvom portálu napriek 52 percentám obyvateľov, ktorí sú používateľmi internetu, nedošlo. Počet používateľov klesol a aktivita na portáli klesla so zavedením registrácie digitálnym podpisom prostredníctvom elektronického identifikačného preukazu na jar 2005.

²⁵ Tāna Otsustan Mina – Dnes rozhodujem

Nakoniec bol TOM tiež projektom PR. Vďaka medzinárodnému uznaniu - TOM získal cenu Európskej komisie na konferencii o elektronickej verejnej správe v roku 2001 - TOM pomáha propagovať imidž Estónska ako rýchlo rastúceho moderného štátu.

3.5 E-tax

Elektronická daň je elektronický daňový systém zriadený Estónskou daňovou a colnou radou. Každý rok sa v Estónsku elektronicke podáva približne 98% všetkých daňových priznaní. Daňovník sa pomocou zabezpečeného ID prihlási do systému, skontroluje svoje údaje v predvyplnených formulároch, vykoná potrebné zmeny a schváli formulár s vyhlásením. Tento proces zvyčajne trvá tri až päť minút. Od roku 2015 sú možné aj daňové priznania na jedno kliknutie – údaje, ktoré už sú v systéme zobrazené pre používateľa, spolu s vypočítaným výsledkom, potom všetci používatelia musia kliknúť na potvrdzovacie tlačidlo. To všetko môže trvať menej ako minútu.

V systéme môžu byť okrem individuálnych nárokov na daň z príjmu urobené aj ďalšie vyhlásenia:

- Vyhlásenia podniku týkajúce sa dane z príjmu, sociálnej dane, poistenia v nezamestnanosti a príspevkov do povinného dôchodkového fondu,
- Daňové priznania pre daň z pridanej hodnoty,
- Spotrebná daň z alkoholu, tabaku,
- spotrebnej dane z obalov a spotrebnej dane z obalov,
- Colné vyhlásenia.

3.6 Elektronický obchodný register

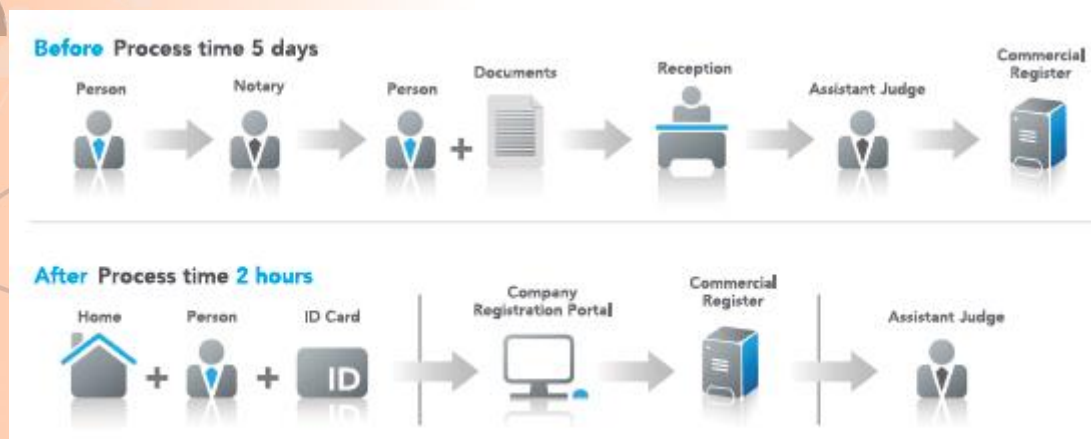
Estónsky elektronický obchodný register je pokročilý a bezpečný nástroj, ktorý umožňuje podnikateľom zaregistrovať novú spoločnosť online v priebehu niekoľkých minút bez toho, aby museli ísť navštíviť notára alebo iný úrad. Od roku 2011 sa väčšina spoločností zakladá cez elektronického obchodného register a trvanie tohto procesu sa znížilo z 5 dní na niekoľko hodín.

Elektronický obchodný register umožňuje zaregistrovať novú spoločnosť prostredníctvom internetu, meniť údaje v obchodnom registri, podávať výročné správy, spravovať zoznam členov pre politické strany alebo zisťovať podrobné informácie o iných spoločnostiach. Na registráciu estónskej spoločnosti stačí len ID karta, karta Mobile-ID alebo e-Residency a pripojenie na internet.

Program e-Residency umožňuje neestónskym občanom prístup aj do obchodného registra a využívanie digitálnych riešení pri zakladaní spoločnosti v Estónsku. Elektronický obchodný register uľahčuje a zefektívňuje proces registrácie spoločnosti a predkladania dokumentov, ako sú výročné správy, používateľom online bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú.

Elektronický obchodný register je jediným kontaktným miestom pre podnikateľov na komunikáciu s vládou. Jeho hlavným účelom je uľahčiť život existujúcim a budúcim podnikateľom a ušetriť čas strávený komunikáciou s obchodným registrom.

Portál umožňuje rýchlú, pohodlnú a ľahkú registráciu spoločnosti cez internet, meniť údaje v obchodnom registri, zostavovať, archivovať a predkladať výročné správy, spravovať zoznam členov politických strán a zisťovať informácie o iných obchodných spoločnostiach. Je to bezpečný a rýchly nástroj na správu obchodných spoločností a iných vybraných právnických osôb.

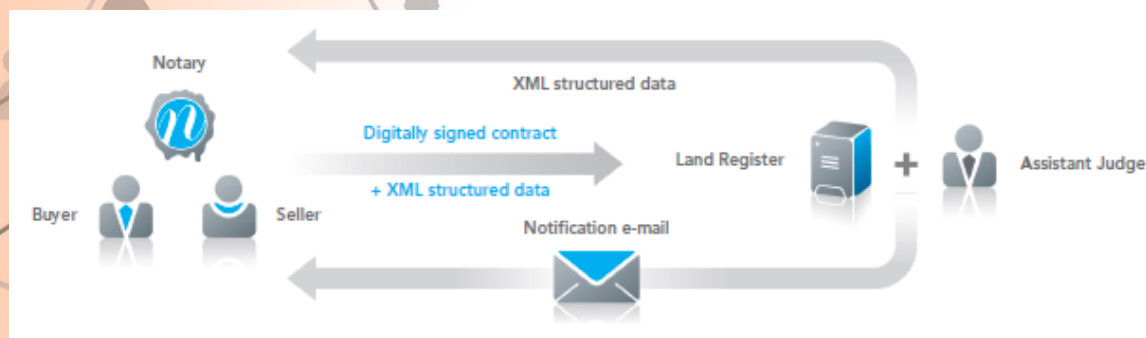

Zdroj: www.e-estonia.com

Portál pre registráciu spoločností bol spustený v roku 2007. Dnes je cez portál pre registráciu spoločností zaregistrovaných vyše 85% nových spoločností s ručením obmedzeným. Cez portál sa podáva približne 99% všetkých výročných správ, čím sa znižuje množstvo administratívy a to ako na strane štátu, tak aj vybraných právnických osôb.²⁶

3.7 E-Land Register – Elektronický kataster

E-Land Register je register vlastníckych vzťahov a práv tretích osôb k nehnuteľnostiam. Má elektronickú online výmenu údajov s inými základnými registrami, katastrom a registrom obyvateľstva. Softvér Digital Land Register pokrýva celý postup vkladu práv a výrazne uľahčil elektronický proces vkladu vlastníckych práv. Súčasne vylepšil kvalitu, rýchlosť a bezpečnosť procesu registrácie vkladu vlastníckych práv.

²⁶ Spracované podľa: (<https://www.rik.ee/en/international/e-business-register>)

Informácie v registri e-Land sú použiteľné na právne úkony a sú verejne prístupné – to znamená, že každá osoba môže tieto informácie získať prostredníctvom internetu. Lehoty pre vykonanie zápisu sa skrátili z 3 mesiacov na približne 10 dní pretože všetky dáta sú v elektronickej forme. Notári a verejná správa dostáva všetky potrebné informácie v z registra e-Land v elektronickej podobe.²⁷

3.8 E-Notár

E-notár je každodenným nástrojom pre notárov, ktorý im pomáha získavať informácie z rôznych databáz na vypracovanie a formulovanie znenia zmlúv, zasielať zmluvy do rôznych registrov a monitorovať proces vykonávania zmlúv. Keďže informačný systém ponúka šablóny zmlúv a všetky potrebné údaje je možné získať z rôznych registrov iba niekoľkými kliknutiami myši, príprava zmlúv je rýchla a ľahká. Výsledkom je, že systém elektronickeho notára zvýšil efektívnosť práce notárov. V neposlednom rade môžu všetci klienti bezplatne získať legálne platnú elektronicnú kópiu svojich zmlúv z občianskeho portálu (www.eesti.ee).

Najväčšími výhodami systému sú nasledujúce skutočnosti:

- Získava údaje o účastníkoch transakcie a predmete transakcie z iných registrov;
- registruje notárske úkony;
- Pomáha notárovi pri digitálnom podpisovaní notárskych listín;
- Pomáha počítať notárske a štátne poplatky;
- Zostavuje faktúry na úhradu notárskych poplatkov a vopred vyplnené platobné príkazy na úhradu štátnych poplatkov;
- zasiela údaje o transakciách do iných národných registrov;
- Uloží transakciu so súvisiacimi údajmi do digitálneho notárskeho archívu;
- pomáha notárom pri registrácii apostilovaní potrebných dokumentov;
- Zostavuje notársku štatistiku.

3.9 E-law

Systém e-Law je online databáza estónskeho ministerstva spravodlivosti, ktorá umožňuje verejnosti prečítať si každý návrh zákona predložený od februára 2003. Postavená na technológii blockchain a je formálne známa ako elektronicný koordinačný systém pre návrh právnych predpisov.

Čitatelia môžu vidieť, kto predložil legislatívu, jej súčasný stav a zmeny, ktoré sa v nej uskutočnili v priebehu parlamentného procesu. Akonáhle sa akt stane zákonom, uverejní sa v online štátnom vestníku Riigi Teataja, ďalšej prehľadavejšej databáze, ktorá slúži ako otvorená knižnica právnych predpisov.

²⁷ Spacované podľa (<https://www.rik.ee/en/international/e-land-register>)

Podobný systém, ktorý používa mestská rada v Talline, umožňuje sledovať všetky zasadnutia rady online, zatiaľ čo legislatíva mesta a ďalšie dokumenty sú k dispozícii na domovskej stránke obce. Projekty, ako je elektronické právo a iné, vytvárajú v štáte bezprecedentnú úroveň transparentnosti, obmedzujú korupciu a povzbudzujú občanov, aby sa aktívne zaujímali o legislatívne záležitosti.

S cieľom zvýšiť medzinárodnú a obchodnú spoluprácu sa z estónčiny do angličtiny preložilo takmer 500 právnych aktov. Od roku 2014 si ľudia z 185 rôznych krajín prezerajú preložené zákony. Zákony nájdete na webovej stránke Riigi Teataja.

3.10 Elektronická justícia

Vďaka plne automatizovanému vedeniu súdneho procesu a nástrojom elektronickej komunikácie – tzv. riešeniam elektronickej justície – má Estónsko jeden z najúčinnějších súdnych systémov na svete.

Centrálny informačný systém – elektronický spis – poskytuje prehľad o všetkých fázach trestných, priestupkových, občianskoprávných a správnych konaní, súdnych rozhodnutí a procesných opatrení všetkým účastníkom. Systém elektronickej justície sa buduje od roku 2005, kedy bol vytvorený projekt elektronického súdneho spisu.

Ako integrovaný systém umožňuje e-File súčasnú výmenu informácií medzi informačnými systémami rôznych účastníkov súdnych a správnych konaní: polície, prokuratúry, súdov, väznic, orgánov probačného dozoru, exekútorov, systému právnej pomoci, daňovej a colnej rady, štátneho centra zdieľaných služieb, právnych zástupcov a občanov. E-File šetrí čas a peniaze, pretože údaje sa zadávajú iba raz a komunikácia medzi stranami je elektronická.

V roku 2006 bol spustený Súdny informačný systém (KIS), ktorý ponúka jeden informačný systém pre všetky typy súdnych konaní: estónske súdy 1. a 2. stupňa a najvyšší súd. KIS umožňuje registráciu súdnych prípadov, pojednávaní a rozsudkov, automatické pridelovanie prípadov sudcom, vytváranie predvolaní, uverejňovanie rozsudkov na oficiálnej webovej stránke a zhromažďovanie metadát.

3.11 Elektronická polícia (20 000 prístupov do systému elektronickej polície každý deň)

Estónsky systém elektronickej polície je založený princípe, že efektívna komunikácia vedie k efektívnej práci. Riešenie funguje tak, že každá policajná hliadka je vybavená tabletom s dokovacou stanicou a každý tablet obsahuje prístup k webovému modulárnej softvérovej aplikácii.

Tablety sú designované pre policajnú prácu to znamená, že sú odolné voči poškodeniu, nárazom ako aj vplyvom počasia. Tablety môžu fungovať ako v aute, tak aj mimo policajného auta. Každý tablet má nezávislé pripojenie na internet a systémom určovania polohy, ktorý v reálnom čase informuje o polohe policajta.

Webové softvérové riešenie poskytuje policajtom pri výkone služby okamžitý prístup k dôležitým informáciám, ako sú miesto bydliska, fotografie, telefónne číslo alebo údaje o vodičských preukazoch, vozidlách, majiteľovi / užívateľovi a informácie o technickej kontrole, ako aj k informáciám, či

kontrolovaná osoba vlastní registrovanú zbraň. Polícia má prístup k desiatkam relevantných databáz a systém je integrovaný do informačného systému schengenského priestoru, čo umožňuje zistiť, či je vozidlo ukradnuté alebo kontrolovaná osoba nie je hľadaná v inom štáte schengenského priestoru. Estónska polícia denne odhalí v priemere 20 vozidiel a 7 osôb, po ktorých pátra Interpol alebo bezpečnostné orgány krajín schengenského priestoru.

Modulárne softvérové riešenie umožňuje, aby sa prístupy k novým databázam pridávali postupne. Plánuje sa, že v budúcnosti budú pridané informácie o víz a povoleniach na pobyt, a funkcia interoperability. To znamená, že k estónskym databázam môžu pristupovať vo Fínsku a naopak.

Pred zavedením systému trvali kontroly pri ktorých bolo potrebné overovať údaje spravidla 15 až 20 minút. Elektronický policajný systém toto čakanie redukoval na nevyhnutné minimum, čo značne uľahčuje a značne zefektívňuje prácu policajných zložiek.

3.12 E-Hlasovanie

Výsledná právna úprava sa nakoniec stala akýmsi vlastným pilotným projektom – v súlade s inými zákonmi v Estónsku – keďže neboli k dispozícii žiadne skúsenosti s technickými a organizačnými aspektmi. Právny základ na vykonávanie elektronického hlasovania bol následne stanovený v zákone o voľbách do miestnych spoločenstiev, zákone o referende, volebnom zákone v Riigikogu (národné voľby) a volebnom zákone Európskeho parlamentu, ktoré boli od marca 2002 do januára 2003 všetky prijaté a nadobudli účinnosť. Tu by sa malo uviesť, že elektronické hlasovanie sa stalo iba alternatívnou platformou na hlasovanie, a nie exkluzívnou.

Bolo by nesprávne tvrdiť, že elektronické hlasovanie v Estónsku sa považuje za ďalšiu verejnú službu, ktorá bola prispôbená tak, aby reagovala na želanie ľudí vykonávať svoje politické práva elektronicky. Elektronické hlasovanie nebolo nikdy výsledkom požiadavky verejnosti, ale snahou zvýšenie účasti na voľbách. Keďže vyššia účasť sa vo všeobecnosti pripisuje vyššej úrovni demokracie, elektronické hlasovanie sa považuje za možnosť zvýšenia úrovne demokracie.

Elektronické hlasovanie dnes priťahuje hlavne mladých voličov, keďže sa objavuje nová generácia počítačovej gramotnosti a gramotnosti na internete – pravidelnými používateľmi internetu je 91 percent estónskej populácie vo veku od 10 do 24 rokov. Predpokladá sa, že táto najrozvinutejšia časť populácie môže byť z dlhodobého hľadiska priťahovaná prostredníctvom online hlasovania. Cieľom je preto vytvoriť v informačnej spoločnosti základné pohodlie.

Miestne voľby v Estónsku v roku 2005 boli prvé na svete, kde všetci občania mohli hlasovať prostredníctvom internetu.

4 ŠVAJČIARSKO

V spolkovom Švajčiarsku sa do správneho konania často zapájajú rôzne orgány verejnej správy na rôznych úrovniach. Okrem toho orgány na rovnakej úrovni štátu vo veľkej miere ponúkajú rovnaké služby. Elektronizácia verejnej správy si preto vyžaduje vysoký stupeň koordinácie.

Na základe týchto skutočností spolková vláda, kantóny a obce definujú vo švajčiarskej stratégii eGovernmentu 2020 - 2024, ktoré ciele spoločne sledujú v oblasti elektronizácie verejnej správy a ktoré oblasti činnosti sú kľúčové pre aktívne riadenie digitálnej transformácie verejnej správy.

Dôraz by sa mal klásť na tie oblasti činnosti, v ktorých je na zvládnutie digitálnej transformácie potrebný koordinovaný prístup spolkovej vlády, kantónov a obcí.

4.1 počiatky elektronizácie verejnej správy vo švajčiarsku

V roku 2008 nadobudla účinnosť prvá spoločná švajčiarska stratégia elektronickej verejnej správy, ktorá zahŕňala spolkovú vládu, kantóny a obce. V rámci stratégie uzatvorili orgány verejnej správy pridruženú rámcovú dohodu, ktorá platila v rokoch 2008 až 2015. Riadiaci výbor, pozostávajúci z členov spolkovej vlády, kantónov a obcí, slúžil ako nástroj na implementáciu katalógu prioritných projektov. Po miernej úprave rámcovej dohody z roku 2012 federálna vláda a kantóny prvýkrát spoločne sprístupnili rozpočtové prostriedky s cieľom urýchliť vybrané projekty. Počas prvých ôsmich rokov spolupráce v oblasti elektronickej verejnej správy sa vytvorili dôležité základy digitálnej správy: Bola zriadená platforma pre bezpečnú výmenu údajov (sedex) a zjednodušil sa zápis právnických osôb a obchodných spoločností do úradných registrov.

Počas tohto obdobia dostali fyzické a právnické osoby viacero možností na elektronickú komunikáciu s verejnou správou. Zaviedla sa možnosť elektronického podávania:

- a) daňových priznaní,
- b) vybavenia dokladov totožnosti,
- c) žiadostí o stavebné povolenie alebo
- d) oznamovanie menej závažných trestných činov orgánom činným v trestnom konaní.

V roku 2016 nadobudli účinnosť nová stratégia a nová rámcová dohoda, ktoré sa zamerali na činnosti, ktoré vykonávajú úrady na kantonálnej úrovni a súčasne sa do značnej miery posilnilo financovanie projektov zameraných na eGovernment.

Na výkonnej úrovni bol zriadený výbor pre operatívne riadenie, ktorý dal expertom v oblasti elektronizácie verejnej správy a IT-technológií na všetkých stupňoch verejnej správy (spolkovej vlády, kantónov a obcí) väčší vplyv pri implementovaní stratégie. Rozbehli sa projekty na elektronizáciu v nasledujúcich oblastiach:

- a) elektronické ohlásenie zmeny trvalého pobytu,

b) spustenie portálu EasyGov.swiss – ktorý slúži na komunikáciu medzi podnikateľmi a orgánmi verejnej správy, portál zabezpečuje nasledujúce služby:

- ohlásenie živnosti,
- registrácia do obchodného registra,
- daňová registrácia,
- prihlásenie zamestnancov na zdravotné a
- sociálne poistenie.

c) čisto elektronická fakturácia DPH,

Výsledkom implementácie stratégie bolo založenie spoločnosti eOperations Schweiz AG pre spoločnú prevádzku riešení elektronickej verejnej správy..

4.2 Aktuálny stav elektronickej verejnej správy vo Švajčiarsku

Švajčiarsko ako väčšina iných európskych krajín má veľmi dobre rozvinutú telekomunikačnú infraštruktúru a viac ako 90% domácností má pripojenie na internet a takmer 80% obyvateľov má smartfón s možnosťou prístupu na mobilný internet. Prístup do virtuálneho sveta je v posledných rokoch úplne bežnou záležitosťou a obyvatelia si už na nové formy komunikácie úplne zvykli. Tomuto trendu sa snaží prispôbiť aj verejná správa, ktorá má záujem sa digitalizovať a byť tak k bližšie občanom.

4.2.1 Elektronické vládne služby

Podľa názoru švajčiarskych expertov však elektronizácia verejnej správy nenapreduje dostatočným tempom. Švajčiarske orgány verejnej správy sú síce elektronizované, avšak častokrát na nedostatočnej úrovni.

Vo Švajčiarsku sú orgány verejnej správy, ktoré by fungovali plne v online režime ešte pomerne zriedkavé. Rovnako tak elektronicky dostupné služby orgánov verejnej správy využíva iba niečo viac ako polovica švajčiarskych občanov. Hlavnou príčinou sú najmä prekážky, ktoré sa vyskytujú pri finalizácii takýchto služieb / transakcií. Konanie sa častokrát začína elektronicky, avšak proces / transakciu je potrebné ukončiť osobnou návštevou orgánu verejnej správy alebo oficiálnym papierovým listom.

Dôvodom je aj to, že veľa procesov v rámci vnútornej organizácie verejnej správy ešte nie je úplne elektronicky dostupných. V prieskumoch však občania a podnikatelia jednoznačne potvrdili, že by chceli, aby vláda sprístupnila, čo možno najväčšie množstvo služieb elektronicky. Verejná správa by sa preto mala v nadchádzajúcich rokoch ďalej sústrediť na rozšírenie škály služieb, ktoré sú elektronicky prístupné. Dôležitou súčasťou tohto kroku bude zlepšenie užívateľskej prívetivosti a čo možno najväčšie zjednodušenie pri poskytovaní týchto služieb.

4.2.2 Základné služby

Švajčiarsko má veľmi rozvinuté mobilné siete a veľmi vysokú hustotu širokopásmových pripojení na internet. Kvalitná infraštruktúra je veľmi dôležitá pre poskytovanie a využívanie elektronických služieb verejnej správy.

Iné základné služby, ako napríklad EID (elektronická identifikácia osoby) na účely bezpečnej identifikácie uznanej štátom ešte nie je úplne uvedená do praxe. Spolkový zákon o elektronickej identifikácii²⁸ bol prijatý koncom roka 2019, avšak vzhľadom na švajčiarsky legislatívny proces by ešte mal byť schválený v referende. Dátum referenda zatiaľ, aj kvôli pandémie COVID 19, stanovený nebol.

Bezpečná elektronická identifikácia osoby je veľmi dôležitá pre elektronické prijímanie a odosielanie dokumentov a očakáva sa, že výrazne zjednoduší a rozšíri využívanie elektronických služieb verejnej správy.

EID služby však sú k dispozícii v niektorých kantónoch a obciach, ale Švajčiarsko na národnej úrovni zaostáva. Medzinárodné štúdie ukazujú, že krajiny s dobre rozvinutými elektronickými službami sú lídrami v oblasti elektronickej verejnej správy. Švajčiarsko má teda v oblasti eGovernmentu veľký potenciál na ďalšie zlepšovanie.

4.3 Právny základ

Spolková vláda, kantóny a obce spolupracujú od roku 2008 na implementácii elektronickej verejnej správy vo Švajčiarsku a na tento účel vypracovali spoločnú stratégiu. Za týmto účelom založili spoločnú organizáciu, eGovernment Schweiz. Organizácia je riadená politickými predstaviteľmi zo všetkých troch úrovní vlády. Kompetencie eGovernmentu Schweiz sú definované v rámci právnej úpravy o spolupráci v oblasti eGovernmentu, ktorého prvú verziu podpísali Spolková rada a Konferencia kantonálnych vlád (KdK) v roku 2007.

Rámcová dohoda tiež upravuje financovanie spoločných projektov prostredníctvom rozpočtu, na ktorom sa spoločne podieľajú kantóny a z polovice spolková vláda. Slabinou tohto projektu je, že eGovernment Schweiz nemá právomoci presadzovať elektronizáciu verejnej správy, nakoľko rozhodnutie o implementácii určitého projektu alebo zavedení novej služby elektronickej verejnej správy je v kompetencii orgánu do ktorého pôsobnosti táto služba patrí. eGovernment Schweiz nemá právomoc vydávať všeobecne záväzné predpisy alebo pokyny spolkovej vláde, kantónom a ani obciam. Tento mechanizmus dobrovoľnej implementácie bráni rýchlemu pokroku v elektronizácii. Veľký počet účastníkov, ktorí dnes riadia elektronickú verejnú správu a digitalizáciu, vedie tiež k prekryvaniu a nejasnostiam v zodpovednosti.

Implementácia elektronickej verejnej správy vo Švajčiarsku by mala od prijatia novej stratégie na roky 2020 – 2023 dostať prioritu.

²⁸ Bundesgesetz über elektronische Identifizierungsdienste (E-ID-Gesetz) – Spolkový zákon o elektronickej identifikácii službách

4.3.1 Dôvera

Dôvera občanov a podnikateľov vo vládu a politiku je vo Švajčiarsku vo všeobecnosti veľmi vysoká. Táto dôvera sa pretavuje aj do dôvery v elektronické služby poskytované orgánmi verejnej správy.

Verejná diskusia o úlohe štátu v elektronizácii sa v posledných rokoch zvýšila. Správy o zlyhaných IT projektoch v administratíve alebo o bezpečnostných nedostatkoch v dôležitých službách, ako napríklad elektronické hlasovanie, poskytli verejnosti kritickejší pohľad na zavádzanie elektronických služieb.

Pri elektronizácii verejnej správy Švajčiarsko identifikovalo tieto štyri oblasti, ktoré je potrebné rozvíjať, aby elektronizácia verejnej správy mohla úspešne napredovať:

- a) služby elektronických agentúr,
- b) základné služby,
- c) právne základy a
- d) dôvera občanov v elektronické služby.

4.3.2 Vývoj a základy

V polovici strategického obdobia 2016 – 2019 sa riadiaci výbor E-Government Schweiz rozhodol pozmeniť priority, ktoré boli v nej boli vytýčené. Jedným z hlavných dôvodov bolo prijatie Deklarácie o eGovernmente v Talline v októbri 2017. V tejto deklarácii sa 31 krajín Európskej únie a Európskeho hospodárskeho priestoru zaviazalo napredovať v elektronizácii verejnej správy.

Spolková rada poverila ministerstvo financií vypracovať návrh základných parametrov budúcej stratégie elektronickej verejnej správy. Na podklade tohto rozhodnutia sa aj združenie kantonálnych vlád rozhodlo (KdK) smernice pre prehĺbenie elektronizácie verejnej správy na kantonálnej úrovni. Tieto dva dokumenty boli vypracované v roku 2018 v koordinácii medzi úradmi E-Government Schweiz a KdK a so zapojením odborníkov v oblasti elektronickej verejnej správy zo všetkých úrovní verejnej správy.

Výsledkom tejto iniciatívy bolo vypracovanie dvoch zásadných dokumentov:

- a) Kantonálnych smerníc o digitálnej vláde²⁹ a
- b) kľúčové parametre elektronickej verejnej správy³⁰.

Stratégia Švajčiarska na roky 2020 – 2023, ktorú vypracoval riadiaci výbor, bola schválená. Pozostávajú zo všeobecného vyhlásenia, siedmich zásad a štyroch oblastí činnosti tejto stratégie.

Organizácia eGovernment Schweiz určila kľúčové parametre na základe výsledkov národných a medzinárodných štúdií a so zreteľom na už vypracované Kantonálne smernice. Dôležitým základom boli aj zásady Tallinskej deklarácie.

²⁹ pôv. Leitlinien der Kantone zur Digitalen Verwaltung

³⁰ Pôv. Eckwerte der E-Government- Strategie Schweiz 2020 – 2023

Týmito kľúčovými parametrami sú: (i) elektronický kanál sa stáva primárnym kanálom na poskytovanie informácií a služieb (princíp digital first), ako aj na účasť na politických procesoch (digitálne poskytovanie služieb ako štandard, účasť, dostupnosť). Spolkové, kantonálne a obecné orgány budú klásť prioritu na digitálny kontakt s občanmi a podnikateľmi, aby zvýšili svoju efektivitu a transparentnosť. Švajčiarska stratégia tiež kladie dôraz, aby sa služby poskytovali inkluzívne – t.j. aby neprišlo k digitálnemu vylúčeniu. To znamená, že orgány verejnej správy budú usmerňovať a pomáhať občanom, ktorých počítačové zručnosti sú nízke alebo ktorí nemajú prístup na internet.

Údaje sa medzi orgánmi verejnej správy navzájom ako aj medzi krajinami majú vymieňať konzistentne, aby sa znížilo administratívne zaťaženie pre občanov a podnikateľov. Orgány verejnej správy by akékoľvek údaje od občanov mali žiadať iba raz (tzv. princíp *once-only*).

Pri implementácii elektronických služieb sa za prioritu považuje bezpečnosť informácií a ochrana súkromia. Musí prísť k zásadnému posilneniu využívania štátnych systémov e-ID a mala by sa zlepšiť ich užívateľská prívetivosť (dôveryhodnosť a bezpečnosť). Občania a podnikatelia by mali mať možnosť skontrolovať a spravovať svoje osobné údaje, ktorými o nich orgány verejnej správy disponujú (sú to princípy, pre ktoré sa používajú pojmy otvorenosť a transparentnosť).

Elektronické služby verejnej správy by sa mali budovať tak, aby zaručili aj ich interoperabilitu medzi štátmi a to tak aby sa zaručila cezhraničná spolupráca orgánov verejnej správy, avšak pri dôslednom zachovaní princípov otvorenosti a transparentnosti.

Stratégia eGovernmentu vo Švajčiarsku na roky 2020 - 2023 špecifikuje rôzne oblasti činnosti digitálnej správy v rámci stratégie Spolkového rady pre digitálne Švajčiarsko .

4.3.3 Adresáti stratégie

Elektronizácia verejnej správy sa vo Švajčiarsku odohráva na troch úrovniach: na spolkovej, kantonálnej a na úrovni miest a obcí. Na spolkovej úrovni je realizáciu stratégie a z nej vyplývajúcich programov zodpovedná spolková vláda, na kantonálnej úrovni sú to príslušné kantonálne úrady a úrovni obcí sú to príslušné orgány miestnej samosprávy. Stratégia by mala slúžiť aj ako pomôcka pre podnikateľov a ako aj spoločnosti poskytujúce verejno-prospešné služby.

4.4 Právny rámec

Každá oblasť verejnej správy má vlastné špecifické predpisy, ktoré upravujú jej elektronizáciu. Na spolkovej úrovni sú najvýznamnejšími tie predpisy, ktoré upravujú použitie a spracovanie osobných údajov a predpisy týkajúce sa elektronizácie vo verejnom obstarávaní. Významným spôsobom sa budú meniť aj predpisy upravujúce ochranu dát a kybernetickú bezpečnosť, archiváciu a slobodný prístup k informáciám.

Oblasti ochrany údajov a bezpečnosti informácií, archivácia ako aj prístupnosť.

Elektronická vláda Švajčiarsko je súčasťou predstaviť stratégiu užšej spolupráce medzi odborníkmi v oblasti elektronickej verejnej správy a odborníkom odborníci a odborníci na ochranu údajov, bezpečnosť informácií, archivácia a elektronická dostupnosť

4.5 Služby a informácie prispôsobené cieľovej skupine

Švajčiarska stratégia stanovuje, že orgány verejnej správy by na všetkých úrovniach mali ponúkať občanom a podnikateľom služby, ktoré sú prispôsobené určeným cieľovým skupinám, aby sa tieto služby mohli štandardizovať a aby ich poskytovanie bolo podľa možností, čo najefektívnejšie.

Takmer tri štvrtiny obyvateľov Švajčiarska je spokojných s elektronickými službami, ktoré poskytujú orgány verejnej správy.

Napriek využívanie elektronických služieb stagnuje a v dlhodobom porovnaní ukazuje, že stále existujú prekážky vo využívaní elektronickej verejnej správy. Povedomie o poskytovaní elektronických služieb sa zvýšilo, avšak približne 45% obyvateľov sa vyjadrilo, že nie sú dostatočne oboznámení so službami, ktoré orgány verejnej správy ponúkajú v elektronickej forme. Obyvatelia tiež pomerne kriticky hodnotili užívateľskú prívetivosť užívateľského prostredia. Preto stratégia presadzuje, aby sa pri elektronizácii služieb verejnej správy kládol dôraz na potreby používateľov a dôsledne dbať na to, aby tieto služby spĺňali požiadavky na použiteľnosť a prístupnosť.

4.6 Procesy

Spolková vláda, kantóny a obce ponúkajú najmä automatizované procesy pre podnikanie. Platí to najmä pre prenos údajov pre opakujúce sa procesy založený na rozhraní. Automatizované a integrované procesy urýchľujú spracovanie zo strany administratívy a zo strany používateľov. Pri digitalizácii administratívnych procesov by orgány mali skontrolovať, či je možné automatické spracovanie procesu alebo čiastočná automatizácia a či prináša pridanú hodnotu pre stranu užívateľa a verejnú správu. Základnou zásadou automatizácie procesov je spoločná správa údajov medzi orgánmi na všetkých úrovniach štátu a zodpovedajúci právny základ, ktorý to umožňuje.

4.6.1 Spoločná správa údajov

Spolková vláda, kantóny a obce organizujú svoje registre takým spôsobom, že obyvateľstvo a spoločnosti musia údaje zadávať iba raz a tieto údaje sa ukladajú iba na jednom mieste.

Tallinnská deklarácia, ktorú Švajčiarsko podpísalo v októbri 2017, vyžaduje, aby občania a podnikatelia poskytovali údaje orgánom verejnej správy iba raz. Táto zásada uľahčuje používateľom zaobchádzanie s úradnými záležitosťami, pretože už poskytnuté informácie nemusia byť vyhľadávať a opätovne dokladať. Verejná správa tak môže šetriť zdroje a zlepšovať kvalitu údajov prostredníctvom spoločnej správy údajov. Nevyhnutným predpokladom sú základné registre, z ktorých môžu orgány verejnej správy na všetkých úrovniach získať údaje na splnenie svojich zákonných kompetencií.

5 TALIANSKO

Stratégia Talianska sa v oblasti rozvoja digitálnej spoločnosti a eGovernmentu riadi:

- a) Stratégiou pre digitálny rast pre roky 2014 – 2020,
- b) plánom rozvoja širokopásmového pripojenia a
- c) trojročným plánom.

Rozvoj eGovernmentu v Taliansku spadá do kompetencie Agentúry pre digitálne Taliansko a Ministerstva pre ekonomický rozvoj, pričom jednotlivé programy sú koordinované predsedom vlády.

Stratégia digitálneho rastu má dynamický charakter, aby sa mohla prispôbiť vývoju v danom období rokov 2014 – 2020. Stratégia má tiež za cieľ prostredníctvom verejných programov podporovať rozvoj digitálnej gramotnosti medzi ako medzi občanmi tak aj v podnikateľskom sektore.

Jedným z najvýznamnejších projektov v rámci rozvoja eGovernmentu v Taliansku je projekt **Login Italia**. Projekt Login Italia má za cieľ vytvoriť centrálny bod, v ktorom občania a podnikatelia nájdu všetky služby, ktoré verejná správa poskytuje. Systém je koncipovaný ako otvorená štruktúra, do ktorej sa môžu zapojiť rôzne orgány verejnej správy a to pre svoju oblasť pôsobnosti. V rámci tohto projektu verejná správa vytvára jednotnú platformu a poskytuje na ďalšie využitie dát, ktoré zozbierala v rámci svojej činnosti.³¹

Každý občan, ktorý má prístup k elektronickým službám verejnej správy má v rámci portálu Login Italia prístup k všetkým informáciám a službám, ktoré sa ho bezprostredne týkajú alebo ktoré potrebuje využiť. Rovnako má k dispozícii, v rámci jedného prihlásenia prístup pre všetky ostatné služby verejnej správy, orgány verejnej správy mu prostredníctvom portálu zasielajú upozornenia na plynúce lehoty a rovnako môže prijímať a odosielať platby orgánom verejnej správy.

Implementácia stratégie si vyžaduje koordináciu viacerých úrovní verejnej správy, podnikateľského sektoru a občianskej spoločnosti. Zároveň si však vyžaduje aj kvalitný manažment rôznych zdrojov financovania a to ako talianskych verejných rozpočtov (na centrálnej a regionálnej úrovni), tak aj z prostriedkov poskytovaných Európskou úniou.

Nový národný plán pre ultraširokopásmové pripojenie navrhuje efektívnu kombináciu verejných a súkromných investícií. Ak súkromné podniky investujú rovnako ako verejný sektor tak je veľká pravdepodobnosť, že podarí v krátkej dobe dosiahnuť, aby sa Taliansko dostalo na nadpriemernú európsku úroveň v prístupe ultraširokopásmovému internetu. Cieľom stratégie pre ultraširokopásmové pripojenie je odstrániť nedostatky v infraštruktúre, čo by malo umožniť efektívny rozvoj služieb, ktoré vyžadujú ultraširokopásmové pripojenia. Medzi tieto služby spadajú aj služby poskytované verejnou správou. Taliansko si od tejto iniciatívy sľubuje vytvorenie priaznivých podmienok pre integrovaný rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry, pevných a mobilných telekomunikačných sietí, ktoré umožnia:

³¹ Aj v tomto prípade ide o sprístupnenie tzv. open data, kedy verejná správa poskytuje údaje, ktoré má k dispozícii pre ďalšie využitie v rámci podnikateľskej sféry alebo pre iné projekty, ktoré majú za cieľ vylepšiť služby poskytované verejnou správou.

- vytvoriť stimuly zamerané na zníženie nákladov implementácie, zjednodušenie verejnej správy a zníženie administratívneho zaťaženia.
- koordinácia riadenia vytvárania telekomunikačnej infraštruktúry a to ako pod povrchom a aj pri vytváraní telekomunikačnej infraštruktúry, ktorá nie je umiestnená pod povrchom a jej dôsledné monitorovanie;
- dodržiavanie limitov elektromagnetického žiarenia stanovených na európskej úrovni;
- poskytnutie daňových stimulov a úverov so zvýhodnenými úrokovými sadzbami pre najperspektívnejšie podniky v oblasti moderných technológií;
- poskytnúť dotácie z verejných prostriedkov na podporu investícií v zaostalých a odľahlých regiónoch;
- budovanie infraštruktúry z prostriedkov verejných rozpočtov v oblastiach, v ktorých súkromný kapitál nemá záujem investovať.

5.1 Právny rámec pre elektronickú verejnú správu

5.1.1 Zákon o eGovernmente (2006)

Základným právnym predpisom upravujúcim eGovernment v Taliansku je Kodex digitálnej správy (Codice dell'Amministrazione Digitale), ktorý bol prijatý v roku 2006. Jeho cieľom bolo poskytnúť jasný právny rámec pre vznik a rozvoj efektívnej a užívateľsky prívetivej elektronickej verejnej správy. Kódex poskytuje občanom a podnikateľom právo požadovať a využívať elektronické prostriedky pri komunikácii s orgánmi verejnej správy v každodennom kontakte.

Kódex bol koncipovaný upravený tak, aby jeho pravidlá zodpovedali rozvoju komunikačných technológií. Kódex zaviedol skupinu regulačných zmien, ktoré budú mať konkrétny vplyv na správanie a postupy orgánov verejnej správy, ako aj na kvalitu služieb nimi poskytovaných služieb občanom a podnikateľom. Kódex mal zaručiť väčšiu transparentnosť pri elektronizácii verejnej správy, poskytnúť konkrétne časové harmonogramy dostupnosť jednotlivých služieb, ktoré mal zaviesť. Zákon priniesol posilnil práva občanov a podnikateľov, ako aj nové príležitosti a povinnosti pre verejnú správu.

Kódex digitálnej správy bol v priebehu rokov viackrát novelizovaný. Posledné úpravy z roku 2015 určujú právne základy pre mnohé zo služieb, ktoré by sa mali uviesť do používania v rámci Trojročného plánu rozvoja komunikačných technológií vo verejnej správe.

Niektoré zo služieb, ako napríklad projekt digitálneho občianstva alebo Dátový a analytický rámec³² sa už implementujú.

Táto úprava Kódexu digitálnej správy zaviedla do právnej praxe nasledujúce inštitúty:

- a) definície otvoreného formátu, otvorených údajov³³, digitálneho bydliska, digitálneho občianstva,

³² Data and Analytics Framework

³³ Open Data

- b) uviedla do súladu vnútroštátnu legislatívu týkajúcu sa elektronických podpisov a iných autentifikačných prostriedkov s Nariadením eIDAS a inými aplikovateľnými predpismi Európskej únie,
- c) zjednodušila vydávanie technických usmernení, ktoré má v kompetencii Agentúra pre digitálne Taliansko,
- d) zriadila databázu na vyhľadávanie dokumentov, ktoré majú byť povinne zverejňované v rámci predpisov týkajúcich sa slobodného prístupu k informáciám,
- e) zaviedla nové pravidlá pre správu elektronických dokumentov,
- f) Rozšírené používanie platformy ePayment;
- g) stanovila pravidlá pre opätovné použitie softvéru v rámci orgánov verejnej správy.

Počas platnosti sa menila aj filozofia Kódexu a to tak, aby presunul svoje zameranie z čisto technického právneho predpisu a viac sa zameril na ochranu práv občanov a podnikateľov pri rozvoji elektronizácie verejnej správy. Táto novela CAD sa niekedy zvykla označovať aj ako Digitálna charta občana. Touto zmenou CAD sa vytvorili právne podmienky pre zavedenie a spustenie portálu Login Italia, ktorý umožní prístup k verejným službám prostredníctvom elektronického identifikátora občana.

5.1.2 Zákon o slobodnom prístupe k informáciám

Legislatívny dekrét z 25. mája 2016 č. 97 umožnil občanom slobodný prístup k pomerne široko definovanému množstvu údajov z činnosti verejnej správy. Zákon umožňuje aj prístup k údajom, ktoré orgány verejnej správy bežne nezverejňujú, ale nie sú utajované alebo chránené.

5.1.3 Zákon o zjednodušení a spravovacej transparentnosti a efektívite súdov

Zákon zo 14. júna 2014, č. 90 s názvom „Zjednodušenie a spravovacej transparentnosti a efektívnosti súdov“ priniesol niekoľko dôležitých legislatívnych úprav týkajúcich sa občianskych súdnych konaní. Zaviedla sa možnosť elektronickej komunikácie so súdmi prostredníctvom tzv. certifikovaných e-mailov, ktoré využívajú právni zástupcovia sporových strán. Týmto zákonom sa elektronická komunikácia so súdmi stala povinnou. Právni zástupcovia sú povinní robiť podania v čisto elektronickej forme. Zákon tiež rozšíril a vyjasnil prípady, v ktorých môžu právni zástupcovia doručovať súdu písomnosti prostredníctvom certifikovaného e-mailu.

5.1.4 Zákon o opatreniach zabezpečujúcich hospodársky rast a implementáciu Digitalnej agentúry Talianska

Tento zákon bol zameraný na prijatie dôležitých opatrení, ktoré mali za cieľ podporu vytvorenia a rozvoja startupov a iných inovatívnych spoločností. Tento predpis menil Občiansky zákonník, právo obchodných spoločností a pre startupy a inovatívne spoločnosti vytváral špeciálne zvýhodnené daňové pravidlá.

Tiež boli prijaté aj legislatívne opatrenia na zjednodušenie financovania startupov a inovatívnych spoločností, ktoré nie sú kótované na regulovanom trhu cenných papierov. Táto právna úprava mala pre tieto podniky zjednodušiť vydávanie dlhopisov a prístup k financovaniu prostredníctvom finančných trhov.

5.1.5 Zákon o povinnosti zverejňovania údajov orgánmi verejnej správy Zákon o správnom konaní a prístupe k správnym dokumentom (1990)

Tento legislatívny predpis mal za cieľ zvýšiť rozsah údajov, ktoré je verejná správa povinná priamo zverejňovať. Cieľom tohto právneho predpisu bolo zvýšiť transparentnosť výkonu verejnej moci a možnosťou verejnej kontroly prispieť k zníženiu korupcie. Ostatné ciele tohto predpisu boli:

- podporovať predchádzanie korupcii,
- podporiť aktivitu občianskej spoločnosti pri kontrole činnosti verejnej správy,
- podpora zvyšovanie efektivity verejnej správy,
- zvýšiť zodpovednosť kľúčových manažérov vo verejnej správe,
- vytvoriť nové mechanizmy účasti a spolupráce medzi verejnou správou a občanmi.

Zákon o slobodnom prístupe k informáciám definuje pomerne obmedzené práva na prístup k dokumentom orgánov verejnej správy. Orgány verejnej správy musia odpovedať na žiadosť prístup k dokumentom do 30 dní od doručenia žiadosti. Orgány sú oprávnené odoprieť prístup, ak sa informácie týkajú:

- a) bezpečnosti, národnej obrany a medzinárodných vzťahov;
- b) menovej a devízovej politiky;
- c) verejného poriadku, prevencie a boja proti kriminalite; a
- d) súkromia tretích strán.

Rozhodnutia o odmietnutí prístupu k informáciám sú preskúmateľné súdom.

5.2 Trojročný plán IT vo verejnej správe

Trojročný plán pre IT vo verejnej správe bol vytvorený so Stratégiou digitálneho rastu, vrátane opatrení, vymedzenia finančných potrieb a ukazovateľov, ktoré sú v nej uvedené, s cieľom zamerať investície do elektronizácie verejného sektora podľa usmernenia vlády a v súlade s cieľmi a programami Európskej únie. Plán navrhuje systematický, distribuovaný a zdieľaný model riadenia a využívania najinovatívnejších digitálnych technológií, ktorý sa vyznačuje agilným a evolučným štýlom riadenia založeným na jasnom riadení rôznych úrovni verejnej správy.

Synergia a rovnováha medzi tromi hlavnými smermi vývoja (inovatívne technológie, aktívny štýl riadenia a jasný a efektívny model zodpovedného vedenia) zabezpečuje, že systém krajiny efektívnejšie využíva výhody nových technológií a poskytuje občanom výhodu, pokiaľ ide o ľahký prístup a zlepšenie existujúce digitálne služby.

Agentúra pre digitálne Taliansko prevzala zodpovednosť za vykonávanie plánu a koordináciu pomoci ústredným a miestnym orgánom verejnej správy pri vykonávaní plánu.

5.3 Štvrtý akčný plán pre Open Government partnership (OGP) na roky 2019- 2021

Otvorená vláda je modelom verejnej správy založenom na zásadách transparentnosti, účasti občanov a občianskej spoločnosti, boja proti korupcii, zodpovednosti a digitálnej inovácie.

Taliansko uverejnilo svoj štvrtý akčný plán OGP na obdobie 2019 - 2021, výsledok spoločného úsilia viac ako 20 orgánov verejnej správy a prvé národné fórum o otvorenej vláde, ktorého sa zúčastnilo viac ako 60 organizácií (univerzity, výskumné centrá, spotrebiteľské združenia a obchodné združenia).

Ústrednými témami plánu sú:

- a) **open data** – Taliansko spravilo v posledných rokoch veľký pokrok v oblasti zverejňovania open data. Avšak ich využívanie stále nie je na dostatočnej úrovni. Z tohto dôvodu sa Taliansko v stratégii zaviazalo, že
 1. zvýši kvalitu a množstvo zverejnených dát v otvorenom formáte definovaním spoločného „koša“ súborov údajov, pričom sa vychádza aj z existujúcich iniciatív,
 2. zlepši možnosti na spravovanie údajov a využívania údajov zahrnutých do „koša“ definovaného prostredníctvom dostupnosti rozhraní počítačových systémov vytvorených na ich využitie (tzv. API);
 3. podporí využívanie otvorených údajov na účely zodpovednosti a procesov posudzovania vplyvu na verejné politiky, ako aj na rozhodovanie vo verejnej správe
- b) **transparentnosť** – zlepšiť legislatívnu úpravu slobodného prístupu k informáciám a to zjednodušením prístupu, zvýšením kvality poskytovaných dát, skrátením doby na poskytnutie vyžiadaných dát.

V tejto oblasti sa tiež plánujú vytvoriť webové služby, ktoré by zjednodušili a umožnili slobodný prístup k informáciám a pre dotknuté orgány verejnej správy zjednodušiť ich poskytovanie a to najmä v kľúčových oblastiach ako sú ochrana životného prostredia a verejné financie.

- c) **register konečných užívateľov výhod** – Boj legalizácii príjmov z trestnej činnosti a medzinárodnému terorizmu predstavujú veľkú výzvu pre väčšinu demokratických krajín. Ako Európska únia, tak aj krajiny OECD prijali pravidlá, ktoré by mali uľahčiť dokazovanie a boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti. Najnovšia Smernica Európskej únie o boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti sa zamerala najmä na transparentnosť údajov týkajúcich sa skutočných vlastníkov obchodných spoločností, finančných prostriedkov v na bankových účtoch a pod.

V rámci talianskeho obchodného registra bola vytvorená osobitná časť, do ktorej by sa mali zapisovať všetci skutoční vlastníci obchodných spoločností. Do rovnakého registra sa budú zapisovať aj skutoční vlastníci ostatných právnických osôb a trustov.

d) **kultúra otvorenej vlády** – téma je zameraná na všeobecné šírenie hodnôt otvorenej vlády a to najmä nasledujúcimi akciami:

- obnovenie a vylepšenie webovej stránky open.gov.it;
- zahrnutie informácií a prístupu k otvoreným vládnym iniciatívam realizovaným verejnou správou (aplikácie, webové stránky a digitálne služby) do webovej stránky open.gov.it;

e) **prevencia korupcie** – primárnym cieľom je štandardizácia údajov a informácií o verejných zákazkách v súlade so spoločným medzinárodným modelom podľa otvoreného štandardu údajov o zmluvách (OCDS).

Druhým cieľom je zverejnenie (necitlivých) údajov zahrnutých do nového elektronického archívu verejných prác (AINOP).

AINOP je založený na interoperabilite rôznych správnych orgánov, ktoré uchovávajú a spravujú údaje týkajúce sa konkrétnej verejnej zákazky a prác potrebných na jej dokončenie.

f) **zjednodušenie používania služieb verejnej správy a rovnaké príležitosti** – tento cieľ zahŕňa najmä zjednodušenie postupov riadenia v rámci verejnej správy,

Zavedenie spoločných ukazovateľov výkonnosti s cieľom uľahčiť porovnávanie v oblasti riadenia ľudských zdrojov, elektronizácie, verejného obstarávania a transparentnosti.

Vypracovanie smernice o povinnom zamestnávaní znevýhodnených skupín osôb s cieľom uľahčiť týmto skupinám prístup k zamestnaniu vo verejnej správe a orgánoch verejnej správy zamestnávanie týchto skupín.

g) **Digitálne služby** – digitálne technológie zásadným spôsob menia a transformujú organizačné procesy vo verejnej správe a zároveň vytvárajú podmienky pre ich elektronizáciu. V tomto ciele sa dostáva do popredia zásada „iba raz“ – t.j. občania nemôžu slúžiť ako primárny prostriedok získavania údajov pre orgány verejnej správy, ktoré medzi sebou navzájom nekomunikujú. V tomto prípade je kľúčovým cieľom zlepšenie komunikácie medzi orgánmi verejnej správy.

h) **Digitálne občianstvo a zručnosti** – v rámci tohto cieľa by mali byť realizované nasledujúce opatrenia:

- štát by mal pomôcť občanom získať základné digitálne zručnosti, aby mohli vedome interagovať v sociálnom a profesijnom kontexte. Tieto zručnosti by mali vychádzať z DigComp 2.1, ktorý hlavným referenčným rámcom Európskej únie;

- získanie špecializovaných zručností zamestnancami orgánov verejnej správy, ktoré umožnia zvýšiť jej efektivitu a riadenie verejných služieb;
- získanie špecifických digitálnych zručností (definované OECD ako „Digitálne doplnkové zručnosti“), ktoré sa v prostredí verejnej správy vyznačujú osobitnými prevádzkovými procesmi a technologickými riešeniami;

5.4 Orgány verejnej správy zodpovedné za egovernment

5.4.1 Ministerstvo pre zjednodušenie a verejnú správu

Za politiku riadenia verejnej správy zodpovedá ministerstvo pre zjednodušenie a verejnú správu.

Úrad pre štátnu službu je orgán predsedníctva vlády, ktorý je poverený dohľadom nad reformou a modernizáciou politiky verejnej správy. Úrad pre štátnu službu tiež poskytuje podporu Ministerstvu pre zjednodušenie pri plnení úloh predsedom vlády.

Úrad sa skladá zo siedmych oddelení. Pre oblasť eGovernmentu je najdôležitejšie oddelenie inovácie a elektronizáciu, ktoré koordinuje inovačné programy na podporu elektronizácie verejnej správy; kontroluje implementáciu najdôležitejších programov Agentúry pre digitálne Taliansko; podporuje prijatie nástrojov a dohliada na reálnu využiteľnosť programov elektronizácie; poskytuje legislatívnu pomoc ostatným orgánom verejnej správy v oblasti digitálnej agendy.

Ministerstvo pre zjednodušenie a verejnú správu je zodpovedné za koordináciu úloh v rámci elektronizácie na všetkých úrovniach verejnej správy v Taliansku (ústrednej, regionálnej a miestnej). Zabezpečuje súlad medzi politikami digitálnej inovácie vykonávanými na centrálnej a miestnej úrovni a zároveň koordinuje projekty, do ktorých sú zapojené viaceré úrovne verejnej správy. Úrad pre štátnu službu aj ako kontrolný bod pre budovanie informačnej spoločnosti a má za úlohu monitorovať projekty realizované ústrednými a miestnymi orgánmi verejnej správy.

5.4.2 Agentúra pre digitálne Taliansko

Agentúra pre digitálne Taliansko³⁴ koordinuje činnosti v oblasti informačných a komunikačných technológií, aby sa zaistilo prijímanie inovatívnych technológií do činnosti verejnej správy a zabezpečilo dosiahnutie cieľov talianskej digitálnej agendy v nadväznosti na program Digitálna agenda pre Európu.

Agentúra bola zriadená v roku 2012 a bola nástupníckou organizáciou a prevzala kompetencie Úradu elektronizáciu verejnej správy a technologických inovácií v oblasti technologických inovácií a kybernetickej bezpečnosti.

Agentúra vykonáva návrhy a koordináciu strategických programov zefektívnenie poskytovania elektronických služieb občanom a podnikateľom orgánmi verejnej správy občanom. Vypracúva

³⁴ Agenzia per l'Italia Digitale - AgID

a vydáva technické pravidlá a usmernenia pre bezproblémovú interoperabilitu medzi vládnymi informačnými systémami a systémami Európskej únie, zaisťuje technickú jednotnosť verejných informačných systémov určených na poskytovanie služieb občanom a podnikateľom a zároveň a zároveň zaisťuje, aby služby poskytované verejnou správou rovnakú kvalitu a použiteľnosť v rámci celej krajiny a boli integrované aj na európskej úrovni. Agentúra sa tiež zaoberá podporou účasti Talianska na európskych a národných programoch rozvoja digitálnej agendy.

Agentúra pre digitálne Taliansko je zodpovedná za vytváranie procesov dobrého riadenia vo verejnej správe a dobrého riadenia elektronickej verejnej správy v rámci Talianska, ako aj za koordináciu rôznych oddelení, ktoré sa zaoberajú elektronizáciou verejnej správy.

5.4.3 Formez

Formez je vlastným organizmom ministerstva štátnej služby s cieľom rozvíjať a poskytovať školiace služby zamestnancom verejného sektora, najmä školenia súvisiace s modernizáciou a programy súvisiace s IKT s cieľom podporovať modernizáciu, konkurencieschopnosť a efektívnosť Verejná správa na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni.

5.4.4 Regionálna a miestna elektronickej verejnej správy

Regionálne vlády

Okrem spoločných politik dohodnutých na centrálnej úrovni s ministerstvami ústrednej vlády a ostatnými regionálnymi vládami prijala každá talianska regionálna vláda za posledné roky stratégiu regionálnej informačnej spoločnosti, ktorá takmer vždy obsahovala územný akčný plán pre eGovernment.

Stály výbor pre technologické inovácie v regiónoch a autonómne miestne orgány

Štát určuje elektronickej koordináciu dát v rámci štátnej, regionálnej a miestnej verejnej správy a stanovuje technické predpisy potrebné na zaručenie bezpečnosti a interoperability počítačových systémov a tokov dát potrebných pre prístup k online službám. Na dosiahnutie tohto cieľa sa zriadil Stály výbor pre technologické inovácie v regiónoch a autonómnych oblastiach, ktorého úlohou je poskytovať poradenstvo a uskutočňovať predbežné zisťovania týkajúce zavádzania elektronickej verejnej správy v regiónoch.

Regionálne a miestne orgány

Regionálne a miestne orgány sú zodpovedné za vykonávanie regionálnych a miestnych projektov elektronickej verejnej správy, ktoré patria do ich príslušných oblastí pôsobnosti.

Regionálne kompetenčné centrá pre elektronickej verejnej správy

Regionálne kompetenčné centrá boli zriadené na základe dohody medzi ústrednou vládou a prezidentmi všetkých 19 regionálnych a dvoch autonómnych regionálnych orgánov. Táto dohoda

vytvorila sieť odborníkov poskytujúcich miestnym orgánom verejnej správy technickú pomoc, asistenčné, informačné a školiace činnosti, podpora v ich úsilí o implementáciu elektronickej verejnej správy, pri modernizácii ich IT systémov a reorganizácii ako ich back-office procesov a aj styku s klientmi.

Únia talianskych provincií

Únia talianskych provincií zastupuje všetky talianske provincie s výnimkou autonómnych provincií Trento, Bolzano a Aosta. Podporuje záujmy provincií a poskytuje im technickú a politickú podporu v oblastiach ich pôsobnosti.

5.4.5 Národná asociácia talianskych obcí (ANCI)

ANCI zastupuje talianske obce a poskytuje im technickú a politickú podporu. V roku 1987 vytvorila ANCI spoločnosť Ancitel, ktorá sa venuje inováciám a modernizácii talianskych obcí a miestnych orgánov. Ancitel sa stal hlavným poskytovateľom služieb podporujúcim a zavádzajúcim nové informačné a komunikačné technológie v obciach.

5.5 Infraštruktúra eGovernment

5.5.1 Hlavné komponenty infraštruktúry elektronickej verejnej správy - portály

Národný register obyvateľstva (ANPR)

Národný register obyvateľstva prevádzkuje a vedie ministerstvo vnútra. Ide o jednotnú národnú databázu navrhnutú na uchovanie demografických údajov o všetkých obyvateľoch Talianska vrátane tých, ktorí žijú v zahraničí (zaregistrovaní v talianskom registri zahraničných obyvateľov (AIRE)).

Portál eGovernmentu pre podnikateľov

Portál eGovernmentu pre podniky – <http://www.impresainungiorno.gov.it/psc-italy> - bol spustený v marci 2005. Poskytuje jednotný vstupný bod k informáciám a online službám pre podnikateľov. Používatelia môžu získať prístup ku všetkým elektronicke poskytovaným informáciám a službám od ústrednej vlády, regionálnych vlád, provincií a obcí, ako aj množstvom ďalších subjektov vrátane miestnych zdravotníckych orgánov a obchodných komôr. Prístup k formulárom a službám online je zabezpečený pre 3 tematické oblasti:

- a) obchodné spoločnosti a verejná správa,
- b) rozvoj obchodných spoločností,
- c) inovácie a školenia.

Osobitná časť portálu tiež umožňuje personalizovaný prístup k virtuálnemu pultu „integrovaných služieb“. Ide o služby poskytované verejnými orgánmi. Prístup do sekcie integrovaných služieb si

vyžaduje použitie karty národných služieb (CNS) alebo inteligentnej karty, ktorej vlastnosti sú v súlade so špecifikáciami CNS³⁵.

Portál Normativa

Portál www.normattiva.it, zriadený ústrednou talianskou vládou v spolupráci s talianskym parlamentom, Najvyšším kasačným súdom³⁶ a Úradom vlády pre tlač³⁷, je zjednotený voľný prístupový bod k talianskym právnym predpisom. Portál, ktorý je k dispozícii od marca 2010, v súčasnosti obsahuje všetky zákony platné od roku 1981.

Portál elektronickej verejnej správy pre zamestnanosť „Cliclavoro“

Program Cliclavoro bol uvedený do prevádzky v októbri 2010. Je to nový portál ministerstva práce a sociálnej politiky, ktorého cieľom je propagácia a zlepšenie sprostredkovania medzi ponukou a dopytom po pracovnej sile a interakciou medzi systémami podnikania, vzdelávania, odbornej prípravy a sociálnych politik.

Jeho hlavným cieľom je zabezpečiť, aby všetci prevádzkovatelia talianskeho systému zamestnanosti mali jednoduchý a okamžitý prístup k komplexnému katalógu s podrobnými informáciami o zamestnaní a službám dostupným v zdieľanom informačnom systéme založenom na spolupráci. Portál elektronickej verejnej správy pre otvorené údaje

Elektronický portál pre open data

Portál elektronickej verejnej správy pre otvorené údaje www.dati.gov.it má byť v Talianskej verejnej správe referenčným bodom pre otvorené údaje. Obsahuje odkazy a popisy pre asi 150 verejných databáz, ktoré sprístupňujú orgány verejnej správy. Údaje sú k dispozícii každému občanovi, ktorý má v úmysle použiť ho na vývoj aplikácií na analytické alebo študijné účely, v úplnom, rýchlom a prístupnom formáte.

Verejný systém pre správu digitálnej identity (SPID)

Verejný systém pre správu digitálnej identity (SPID) je jedinečný osobný kód, ktorý osvedčuje digitálnu identitu občanov a podnikateľov. SPID je možné použiť na prístup a využívanie všetkých elektronických služieb orgánov verejnej správy, ktoré vyžadujú autentifikáciu. Talianski občania a podniky môžu používať svoje SPID na prístup k verejným službám aj v iných členských štátoch.

Elektronická identifikačná karta

³⁵ Talianska obdoba eID

³⁶ Corte di Cassazione

³⁷ Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato - IPZS

Taliansky elektronický preukaz totožnosti (CIE) bol spustený v roku 2001. Po dvoch fázach testovania sa začal rozširovať po celej krajine a distribuoval sa občanom starším ako 15 rokov.

Talianska eID karta obsahuje mikročip, optickú pamäť a strojom čitateľnú zónu ICAO na použitie karty ako cestovného dokladu. Obsahuje súbor osobných údajov vrátane daňového kódu držiteľa, krvných skupín a odtlačkov prstov v elektronickej podobe. Osobné údaje, biometrický kľúč a digitálny podpis sa ukladajú iba na kartu. V súlade s právnymi predpismi o ochrane osobných údajov sa tieto údaje neuchovávajú v žiadnej centrálnej databáze a môžu sa uvoľniť a použiť, iba ak držiteľ dá súhlas vložením kódu PIN. Elektronická verzia odtlačku prsta držiteľa karty je uložená v mikročipe aj v optickej pamäti. Mikročip umožňuje online identifikáciu občana a umožňuje prístup do rôznych systémov vrátane elektronických platieb.

Od apríla 2017 do decembra 2018 všetky talianske obce aktivovali systém CIE. Vďaka CIE môžu talianski občania cestovať v rámci EÚ a využívať elektronické služby poskytované talianskou verejnou správou.

Certifikovaná elektronická pošta (PEC)

Certifikovaná elektronická pošta bola zavedená v roku 2005 ako služba elektronického doručovania (Posta Elettronica Certificata - PEC), s ktorej doručením sú spojené aj právne účinky.

PEC zaisťuje jednoznačnú identifikáciu odosielateľa; integritu odoslanej správy (digitálnym podpisom); nemožnosť odmietnuť doručenie; jednoznačný dôkaz o doručení správy.

Kódex egovernmentu zaviedol povinné používanie PEC vo verejnej správe. Všetky orgány verejnej správy sú povinné zriadiť a zverejniť minimálne jednu PEC adresu na doručovanie certifikovanej elektronickej pošty.

eProcurement – elektronické verejné obstarávanie

Fórum elektronického obstarávania

Úlohou fóra eProcurement, ktoré spoločne zriadili Agentúra pre digitálne Taliansko a Ministerstvom hospodárstva a financií je vytvoriť priestor vhodný na vykonávanie konzultačných, návrhov a monitorovacích činností v rámci elektronického verejného obstarávania.

V rámci fóra by sa mali vykonávať nasledujúce činnosti:

- preskúmať nové vnútroštátne a európske právne predpisy o elektronickom obstarávaní;
- oboznamovanie sa s informáciami o témach elektronického obstarávania prostredníctvom seminárov, konferencií, tlačových článkov atď.;
- Identifikácia a uľahčenie výmeny skúseností a osvedčených postupov s cieľom uľahčiť vznik interoperabilných riešení;
- monitorovať vývoj na trhu elektronického obstarávania;

- riešenie problémov v oblasti elektronického obstarávania, ktoré nahlásili buď osoby, ktoré sa zúčastnili verejného obstarávania alebo verejní obstarávatelia samotní.

Portál Acquistinretepa

Portál „Acquistinretepa“ bol vyvinutý a spravovaný spoločnosťou Consip, ktorú v roku 2000 delegovalo ministerstvo hospodárstva s cieľom vyvinúť systém elektronického obstarávania a súvisiace nástroje v mene všetkých orgánov verejnej správy. Poslaním spoločnosti Consip je vyvíjať a riadiť inovatívne projekty v oblasti elektronizácie verejnej správy v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva a financií a podporovať taliansku verejnú správu pri vývoji a používaní nástrojov elektronického obstarávania.

Portál je plne funkčná platforma elektronického obstarávania zameraná na zvýšenie efektívnosti verejného obstarávania. Táto platforma uľahčuje používanie hlavných nástrojov verejného obstarávania: rámcové dohody, aukcie online, dynamické nákupné systémy a elektronické trhovisko (MEPA). Platforma ďalej poskytuje všetky druhy informácií o činnostiach elektronického obstarávania, ukázkach a školeniach kupujúcim a predávajúcim, ako aj elektronickú databázu, prostredníctvom ktorej sa vydávajú priame objednávky alebo žiadosti o ponuku všetkým registrovaným a kvalifikovaným dodávateľom alebo ich časti. Od 1. júla 2007 je používanie elektronického trhu verejnej správy (MEPA) povinné pre všetky ústredné správne orgány na nákup tovaru a služieb v hodnote pod hranicou EÚ. Môže ho tiež voliteľne používať miestna správa.

Riadenie znalostí

Webová platforma „Magellano“

„Magellano“, je webovou platformou pre správu znalostí talianskej verejnej správy. Cieľom tohto systému je predovšetkým uľahčiť prácu a spoluprácu medzi orgánmi verejnej moci prostredníctvom virtuálnej komunity ponúkajúcej jedinečný prístupový bod k know-how a odborným znalostiam získaným v talianskej verejnej správe. Po druhé, „Magellano“ sa stal základným zdrojom pre všetkých, ktorí poskytujú občanom a podnikom viackanálové informácie o vládnych službách.

Pokrok v digitálnej transformácii

Prostredníctvom webovej stránky Digitálna transformácia môžu občania kontrolovať najmodernejšie talianske projekty digitálneho rastu riadené Agentúrou pre digitálne Taliansko. Napríklad sa poskytuje približne dva milióny digitálnych identít a päť miliónov platieb verejnej správe prostredníctvom PagoPA.

Developers.italia.it

Developers Italia, ktorá bola spustená v marci 2017, je webová stránka propagovaná tímom digitálnej transformácie a je riadená v spolupráci s Agentúrou pre digitálne Taliansko. Je to komunita vývojárov, ktorí navrhujú a vyvíjajú elektronické služby verejnej správy v Taliansku.

Táto webová stránka bola vytvorená s cieľom zjednodušiť a zlepšiť interakciu medzi vývojármi a verejnou správou, počnúc niektorými dôležitými projektmi, ako sú ANPR, národný register

obyvateľov, alebo SPID, systém digitálnej správy verejnej identity. Až doteraz, až na niektoré zriedkavé výnimky, sa centrálna verejná správa obmedzovala na vypracovanie zákonov a predpisov v netechnickom byrokratickom jazyku bez akýchkoľvek nástrojov alebo iniciatív na podporu vývojárov, ktorí sa podieľajú na tvorbe a integrácii softvéru.

Developers Italia chce túto medzeru zaplniť od niekoľkých projektov, ktoré v najbližších mesiacoch porastú. Okolo týchto projektov chce Developers Italia vybudovať komunitu od základov: prepisovanie dokumentácie v technickom jazyku, s použitím ako publikačnej platformy otvorený zdrojový projekt Read The Docs. Poskytnutím vývojového prostredia, príkladov a súprav SDK pre najbežnejšie jazyky a rámce.

6 SPOLKOVÁ REPUBLIKA NEMECKO

6.1 Postup elektronizácie verejnej správy

Prvá iniciatíva k týkajúca sa zavádzania eGovernmentu V Nemecku bola vypracovaná v roku 2000 a volala sa „BundOnline2005“. Digitalizácia verejnej správy sa tak dostala po prvý raz medzi priority spolkovej vlády. V rámci tejto iniciatívy sa do roku 2005 sprístupnilo online približne 440 služieb poskytovaných spolkovou vládou. Spolkové krajiny a obce, ktoré zabezpečujú veľkú časť verejnej správy vypracovali a implementovali svoje vlastné stratégie. V rámci rozšírenia elektronizácie výkonu verejnej správy aj o závažnejšie služby sa realizovalo niekoľko prierezových projektov, najmä v oblasti infraštruktúry. Ďalším významným prierezovým projektom bol projekt elektronického preukazu totožnosti (eID), ktorý by slúžil aj ako spoľahlivý on-line identifikátor.

Po iniciatíve „BundOnline2005“ nasledovalo mnoho iných projektov, z ktorých najvýznamnejšie boli nasledujúce projekty:

- a) **E-Government 2.0**, ktorý bol prijatý spolkovou vládou v roku 2006,
- b) **Digitale Agenda 2014 – 2017** – špecifikovala usmernenia digitálnej politiky federálnej vlády a spája opatrenia do siedmich hlavných oblastí činnosti vrátane oblasti činnosti inovatívneho štátu.
- c) následne projekt **Digitale Verwaltung 2020**³⁸ – mal slúžiť na implementáciu Zákona o elektronickej verejnej správe, ktorý bol prijatý ešte v roku 2013. Na základe tejto stratégie sa spolkové ministerstvo vnútra³⁹ stalo hlavným orgánom pre strategické smerovanie a ďalší rozvoj elektronickej verejnej správy.

V súvislosti s elektronizáciou verejnej správy bola dokonca novelizovaná aj Ústava Spolkovej republiky Nemecko⁴⁰, ktorá v ustanovení čl. 91c GG definuje spoluprácu spolkových a krajinských úradov v oblasti informačných technológií. Pre túto novelu GG sa vžil názov Štátna IT zmluva. Štátnou IT-zmluvou sa súčasne zriadila aj **Rada pre plánovanie v IT**⁴¹ ako ústredný orgán pre politické riadenie a spoluprácu na spolkovej úrovni v oblasti informačných technológií a elektronizácie verejnej správy. Spolková vláda a spolkové krajiny spolupracujú v rámci Rady v rámci viacerých prierezových oblastí.

V roku 2017 došlo k ďalšiemu posilneniu kompetencií Rady pre plánovanie v IT. Rada bola zlúčená s organizáciou Federálna IT-Kooperácia (skr. FITKO)⁴² a získala vlastnú právnu subjektivitu⁴³.

V novovytvorenej organizácii sa teda spojili existujúce ľudské a finančné zdroje a štruktúry. Za účelom prípravy vzniku FITKO sa zriadil jej prípravný štáb, ktorý mal sídlo vo Frankfurte nad Mohanom. AöR FITKO vznikla 01.01.2020.

³⁸ Prekl. Digitálna verejná správa 2020

³⁹ Bundesministerium des Innern (BMI)

⁴⁰ Grundgesetz (v skratke GG)

⁴¹ IT Planungsrat

⁴² Föderale IT-Kooperation – Federálna IT-Kooperácia

⁴³ Jej právna forma je Anstalt des öffentlichen Rechts – organizácia verejného práva.

6.2 Právny rámec elektronizácie verejnej správy (E-governmentu)

6.2.1 Zákon o podpore elektronickej verejnej správy

Na spolkovej úrovni je primárnou právnou normou Zákon o podpore elektronickej verejnej správy, ktorý vstúpil do platnosti dňa 01.08.2013⁴⁴. Zákon obsahuje jednak vlastné ustanovenia, ale mení sa ním aj mnoho iných zákonov.

Cieľom EGovG je odstrániť na spolkovej úrovni akékoľvek prekážky, ktoré by bránili rozvoju elektronizácie verejnej správy a súčasne uľahčiť komunikáciu s verejnou správou. Spolkové, krajské a obecné orgány verejnej správy by mali byť na základe tohto zákona schopné ponúknuť jednoduchšie, užívateľsky prístupnejšie a účinnejšie elektronické administratívne služby. Cieľom EGovG je vytvoriť jednotný právny rámec pre stálu a neprerušenú elektronickú komunikáciu medzi verejnou správou a občanmi.

EGovG vychádza z nasledujúcich základných premís a obsahuje tieto základné ustanovenia:

- povinnosť orgánov verejnej správy zriadiť elektronický prístup a súčasne povinnosť spolkových orgánov verejnej správy umožniť prístup prostredníctvom služby DE-Mail a identifikáciu s novým preukazom totožnosti (ustanovenie § 2 EGovG),
- zjednodušenie vydávania elektronických preukazov totožnosti, § 5 EGovG, a prijímanie elektronických platieb v správnych konaniach, § 4, 4a EGovG,
- Plnenie publikačných povinností prostredníctvom elektronických úradných vestníkov a oznámení, § 15 EGovG,
- zásady pre vedenie elektronických spisov a zaručenej konverzie dokumentov, §§ 6 – 8 EGovG,
- povinnosť dokumentovať a analyzovať procesy súvisiace s elektronizáciou jednotlivých konaní, § 9 EGovG,
- Ustanovenia o sprístupňovaní strojovo čitateľných dát orgánmi verejnej správy (tv. Open Data), § 12 EGovG.

Podľa ustanovenia § 1 ods. 2 EGovG sa tento uplatňuje na spolkové orgány a krajské orgány a orgány obcí, pokiaľ vykonávajú kompetencie podľa spolkového práva. Veľká väčšina ustanovení EGovG je záväzná iba pre spolkové orgány. Na EGovG sa však pozerá ako na *lex generalis*, ktorý definuje štandardy a ktorý ponúka právny rámec pre elektronizáciu verejnej správy na úrovni spolkových krajín a obcí.

EGovG a jeho ustanovenia by mali slúžiť predovšetkým ako impulz a stimul pre čo možno najširšiu elektronizáciu verejnej správy.

⁴⁴ V nem. Gesetz zur Förderung der elektronischen Verwaltung (v skratke *E-Government-Gesetz* alebo *EGovG*) vom 25.07.2013

Články 2 až 28 EGovG, ktoré novelizujú už existujúce zákony ako sú napr Správny poriadok⁴⁵, Sociálny zákonník⁴⁶, Zákon o správe daní⁴⁷. Novelizované ustanovenia majú za cieľ najmä rozšíriť možnosti použitia dokumentov a komunikácie s príslušnými orgánmi v elektronickej forme.

Ustanovenia článku 30 EGovG ukladá spolkovej vláde pravidelne vyhodnocovať rôzne aspekty elektronizácie verejnej správy. Napríklad, spolková vláda je povinná, aby do piatich rokov po nadobudnutí účinnosti zákona, vyhodnotila ako sa podarilo naplniť účel EGovG a aby predložila návrhy na novelizáciu a prípadne zmeny. Ďalšie ustanovenie nariaďuje spolkovej vláde, aby vypracovala správu, v ktorých správnych predpisoch je možné upustiť od papierovej formy komunikácie a v ktorých právnych predpisoch je možné upustiť od fyzickej identifikácie osôb a použiť výlučne elektronickú identifikáciu.

Zákon bol v roku 2017 významným spôsobom novelizovaný. Šlo o novelu, ktorá sa vžila pod označením „Zákon o otvorených údajoch“. Novelu schválil Spolkový snem v roku 2017. Cieľom tohto zákona je sprístupniť údaje, ktoré má verejná správa k dispozícii občanom v rámci projektu tzv. otvorenej vlády⁴⁸. Okrem ponuky občianskej spoločnosti zúčastňovať sa na procesoch politického rozhodovania a hľadať spoluprácu pri riešení konkrétnych otázok by mali voľne dostupné údaje poskytovať impulzy aj pre nové obchodné modely a inovácie.

Preambula zákona do značnej miery poskytuje vodítko k výkladu zákona: „Orgány spolkovej vlády sú podľa zákona povinné zverejňovať nespracované údaje, ktoré zhromaždili pri plnení svojich úloh, pokiaľ osobitné predpisy nezakazujú zverejňovanie takýchto údajov⁴⁹. Účelom zákona je, aby sa zverejňovali iba údaje, ktoré sa zbierajú na účely vykonávania verejnej služby, ak sú k dispozícii v elektronickej forme.

6.2.2 Zákon o postupnom odbúraní povinností používať papierovú formu v spolkových správnych predpisoch⁵⁰

Zákon vstúpil do platnosti v roku 2017. Cieľom tohto zákona je znížiť počet ustanovení v spolkových zákonoch, ktoré vyžadujú papierovú formu komunikácie s orgánmi verejnej správy. Zákon by mal uľahčiť elektronickú komunikáciu s verejnou správou a prispieť k ďalšiemu rozširovaniu portfólia služieb, ktoré sú poskytované v elektronickej forme a súčasne odbúrať byrokratickú záťaž pre občanov.

Zákon vychádza zo správy spolkovej vlády o možnosti postupného odbúrania požiadavky papierovej formy komunikácie a potreby osobnej návštevy príslušného správneho orgánu vo spolkovom správnom práve.

⁴⁵ Nem. Verwaltungsverfahrensgesetz (v skratke VwVfG – Zákon o správnom konaní)

⁴⁶ Nem. Sozialgesetzbuch (v skratke SGB – Sociálny zákonník)

⁴⁷ Nem. Abgabeordnung (v skratke AO – Zákon o správe daní)

⁴⁸ Tzv. koncept otvorenej vlády – **Open government** je koncepcia vlády s vysokou úrovňou transparentnosti a zavedenými mechanizmami verejnej kontroly a dohľadu, s dôrazom na zodpovednosť vlády. Transparentnosť sa považuje za hlavný znak otvorenej vlády. Verejnosť by mala mať prístup k informáciám, ktoré má vláda k dispozícii a mala by byť informovaná o postupoch vlády. V posledných rokoch sa však definícia otvorenej vlády rozšírila tak, aby zahŕňala aj spoluprácu občanov na verejnej správe prostredníctvom využívania moderných otvorených technológií.

⁴⁹ Napr. osobné údaje alebo utajované skutočnosti

⁵⁰ Nem. Gesetz zum Abbau verzichtbarer Anordnungen der Schriftform im Verwaltungsrecht des Bundes

Zákon mení a dopĺňa 68 zákonov a 114 predpisov nižšej právnej sily. Požiadavka papierovej formy komunikácie bola vo viacerých predpisoch bez ďalšieho zrušená a v zostávajúcej časti právnych predpisov bola ponechaná možnosť papierovej komunikácie popri elektronickej komunikácii.

6.2.3 Zákon o zlepšení elektronickeho prístupu k službám verejnej správy⁵¹

Zákon o zlepšení elektronickeho prístupu k službám verejnej správy (zákon o elektronickej prístupe - OZG) nadobudol účinnosť v roku 2017.

Cieľom OZG je zlepšiť a rozšíriť elektronickej služieb poskytovaných orgánmi verejnej správy. OZG určuje, že elektronickej služby verejnej správy by mali byť ľahko dostupné a ich zavedenie by malo byť rýchle a efektívne. Pri zavádzaní elektronickej služieb by sa mal použiť portál, ktorý je spravovaný spolkovou vládou.

Najdôležitejšími ustanoveniami OZG sú:

- obsahuje záväzok pre spolkovú vládu a spolkové krajiny, aby najneskôr do 31. decembra 2022, aby tiež poskytovali svoje služby elektronickej prostredníctvom internetových portálov a prepojili svoje administratívne portály do siete portálov,
- musí sa zabezpečiť, aby užívatelia mali bezbariérový a neprerušovaný prístup k všetkým službám poskytovaným spolkovou vládou a spolkovými krajinami prostredníctvom internetových portálov. Na tento účel by spolková vláda a spolkové krajiny mali zriadiť dotknutým používateľom používateľské účty (t.j. jednotnú identifikáciu), prostredníctvom ktorých im tento prístup bude poskytnutý.

6.3 Súčasný stav elektronickej verejnej správy v Spolkovej republike Nemecko

Správa Európskej únie DESI v roku 2019 zhodnotila, že v digitálnych verejných službách, ktoré zahŕňajú elektronickej verejnú správu a elektronickej zdravotníckej služby, nie je situácia v Nemecku ideálna.

V rámci rozšírenia digitálnych služieb sa Nemecko umiestnilo medzi krajinami Európskej únie na 24. mieste, teda výrazne pod priemerom. Situácia je pomerne dobrá v pri poskytovaní pri elektronickej vybavovaní rôznych administratívnych konaní. Avšak komunikácia medzi občanmi a verejnou správou je minimálna a len 43% používateľov internetu v Spolkovej republike využíva elektronickej služby verejnej správy⁵². V oblasti elektronickej zdravotníctva využíva len 7% Nemcov elektronickej služby ponúkané v rámci zdravotnej starostlivosti, iba 19% praktických lekárov vydáva elektronickej recepty a len 26% lekárov je zapojených do elektronickej výmeny zdravotníckych informácií.

OZG nadobudol účinnosť v roku 2017 a musí sa implementovať do roku 2022. V budúcnosti sa služby verejnej správy budú ponúkať aj elektronickej prostredníctvom portálov spolkovej vlády, krajských

⁵¹ Nem. Gesetz zur Verbesserung des Onlinezugangs zu Verwaltungsleistungen (v skratke Onlinezugangsgesetz – OZG – Zákon zlepšení prístupu k službám verejnej správy)

⁵² Priemer EÚ je 64%.

vlád a orgánov obcí, ktoré by mali byť pripojené do siete portálov. V posledných dvoch rokoch sa pozornosť sústredila na vývoj a zlepšovanie programov elektronizácie na spoljkovej úrovni, budovaní siete portálov verejnej správy, jednotnú digitálnu bránu a správu federálnych informácií⁵³ (FIM).

Všetky úrovne spoljkovej vlády sa podieľajú na implementácii OZG. Okrem štátneho financovania je na digitalizáciu správy, ktorú spravuje spoljkové ministerstvo vnútra, k dispozícii 500 miliónov eur. V roku 2017 Rada pre plánovanie IT prijala základy architektúry budúcej siete portálov. Na tomto základe sa v roku 2018 začal pilotný projekt technickej infraštruktúry na prepojenie portálov. Ďalšie rozširovanie sa uskutoční postupne so zapojením ďalších služieb verejnej správy.

Najväčšou digitálnou výzvou pre Nemecko je zlepšenie elektronickej interakcie medzi verejnou správou a občanmi, pretože služby elektronickej verejnej správy sú využívané len vo veľmi obmedzenej miere.

Vyhodnotenie elektronizácie verejnej správy vykonala pre spolkovú vládu spoločnosť Kienbaum Consultants International GmbH, ktorá konštatovala, že pre jednotlivé orgány sp najväčšími prekážkami pri rozširovaní elektronickej správy:

- nedostatok rozpočtových zdrojov,
- nedostatok centrálne vyvinutých IT riešení,
- predpisy o ochrane údajov,
- nedostatočná akceptácia zo strany používateľov,
- nedostatočné používateľské zručnosti zamestnancov.

Spolková vláda identifikovala nasledujúcich 6 oblastí, na ktoré by sa v nadchádzajúcom období mala sústrediť:

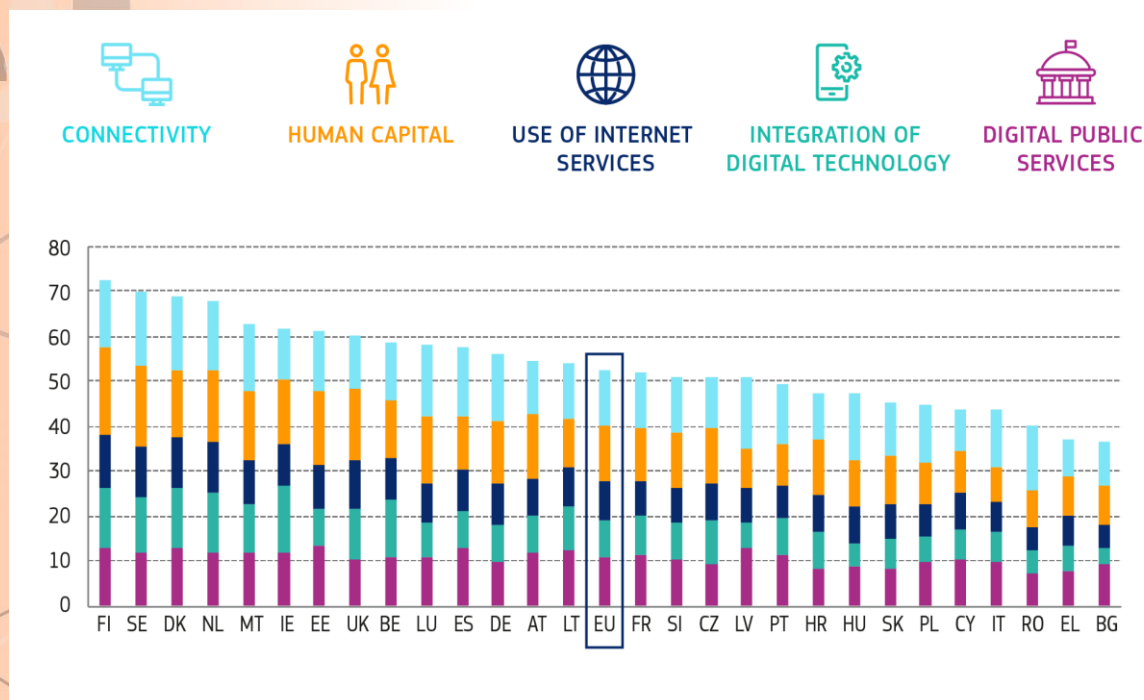
- implementácia OZG,
- harmonizácia spolupráce medzi jednotlivými úrovňami verejnej správy,
- zahrnutie používateľskej zručnosti rôznych IT systémov do vzdelávania a odbornej prípravy,
- bezpečnosť informácií a ochrana údajov,
- otvorené dáta⁵⁴,
- zmeny zákonov a vykonávacích právnych predpisov

⁵³ Föderales Informationsmanagement (FIM)

⁵⁴ Open data

7 ODPORÚČANIA NA ZLEPŠENIE ELEKTRONIZÁCIE VEREJNEJ SPRÁVY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Na základe informácií, ktoré autori tejto analýzy zhromaždili a vyhodnotili, tak dospeli k názoru, že súčasnú nelichotivú situáciu, kedy sa Slovenská republika⁵⁵ v rebríčku Európskej únie DESI (Digital Economy and Society Index), ktorý skúma rozvoj elektronizácie ekonomiky a spoločnosti, umiestnila na 22. z 27. krajín je možné vylepšiť opatreniami v nasledujúcich oblastiach.

Zdroj: Európska komisia (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>)

eGovernment má na postavenie krajiny v tomto rebríčku pomerne silný vplyv. Na ktoré ma elektronizácia výkonu verejnej správy pomerne značný vplyv je možné zlepšiť pomocou nasledujúcich opatrení.

Efektívny portál verejnej správy

Súčasný portál verejnej správy slovensko.sk má, podľa názoru autorského kolektívu veľmi nízku užívateľskú prívetivosť. Elektronické služby, ktoré poskytujú jednotlivé orgány verejnej správy, sa na portály len veľmi ťažko hľadajú. Pre bežného občana je len veľmi ťažké urobiť určité elektronické podanie.

Úrady veľmi často vyžadujú, aby prílohy, ktoré sa podávajú spolu s podaním boli podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom, v niektorých prípadoch dokonca aj s kvalifikovanou časovou pečiatkou. Netreba pripomínať, že na efektívne použitie týchto služieb je potrebné mať nainštalovaný aj komerčný softvér (je treba platiť ročnú licenciu).

Súčasnne sú najbežnejšie služby, ktoré by občania vyžadovali roztrúsené na viacerých nezávislých portáloch (napr. sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, finančná správa). Pre zriadenie prístupu

⁵⁵ a

alebo dokončenie určitého konania je častokrát nevyhnutné navštíviť pobočku niektorého z vyššie uvedených úradov.

Elektronické služby poskytované vyššie uvedenými úradmi sú častokrát vhodné len pre profesionálov, ktorí sa zaoberajú poradenskými službami v danej oblasti (napr. daňoví poradcovia alebo advokáti).

Z vyššie uvedených dôvodov sa domnievame, že by bolo vhodné zriadiť portál verejnej správy, na ktorom by boli prístupné všetky elektronické služby poskytované verejnou správou. Portál by mal mať jednoduché a prívetivé užívateľské rozhranie.

Efektívna propagácia služieb eGovernmentu

Právne predpisy na základe ktorých sa poskytujú služby eGovernmentu sú písané veľmi zložito a sú ťažko zrozumiteľné aj pre odborníkov z právnej praxe a o bežnom občanovi nehovoriac.

Autori majú za to, že aj keď sú tieto predpisy ťažko zrozumiteľné, tak kompetentné orgány verejnej správy by mali snažiť občanom vysvetliť ako služby poskytované na základe týchto právnych predpisov používať.

Takáto informačná kampaň zatiaľ na Slovensku nebola žiadna. Napríklad pri povinnej aktivácii elektronických schránok na portály slovensko.sk sa vláda obmedzila len na informačnú kampaň, že takáto povinnosť bude zavedená a že štatutári si majú vybaviť elektronické občianske preukazy.

Absentovala však efektívna kampaň ako bude možné elektronické služby využívať a akým spôsobom podnikateľom uľahčia podnikanie alebo odbúrajú administratívnu záťaž (v niektorých prípadoch to bolo skôr naopak).

Kompetentné orgány by preto mali začať robiť informačné kampane, v ktorých by občanom a podnikateľom vysvetlili ako je možné používať služby eGovernmentu a ako tieto služby znížia administratívnu záťaž, prípadne, ušetrí návštevu pracoviska orgánu verejnej správy.

Dôsledné použitie princípu once-only (iba raz)

Kompetentné orgány by sa mali zamerať na dôsledné používanie princípu once-only v Slovenskej republike. Je nutné konštatovať, že v tejto oblasti už bol dosiahnutý istý pokrok. Najvýznamnejším právnym aktom v tejto oblasti bolo prijatie Zákona č. 177/2018 Z.z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii – ďalej len „ZPB“). Podľa § 1 ods. 1 ZPB sú orgány verejnej pri svojej úradnej činnosti povinné a oprávnené získavať a používať údaje evidované v informačných systémoch verejnej správy a vyhotovovať si z nich výpisy a tieto údaje a výpisy si v nevyhnutnom rozsahu navzájom bezodplatne poskytovať.

Za informačné systémy verejnej správy sa na účely ZPB považujú:

- a) register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci,
- b) informačný systém katastra nehnuteľností,

-
- c) register trestov,
 - d) centrálny register detí, žiakov a poslucháčov,
 - e) centrálny register študentov,
 - f) informačný systém finančnej správy v časti týkajúcej sa evidencie daňových nedoplatkov a nedoplatkov colného dlhu, nedoplatkov pokút (...),
 - g) informačný systém Sociálnej poisťovne v časti týkajúcej sa evidencie nedoplatkov na poistnom na sociálne poistenie.

Dôsledné uplatňovanie tohto princípu si vyžiada pomerne nemalé náklady na zriadenie potrebných databáz a na dôsledné zdieľanie údajov medzi orgánmi verejnej správy.

Zlepšenie počítačových zručností zamestnancov vo verejnej správe

Rozvoj elektronizácie verejnej správy bude klásť stále vyššie požiadavky na počítačové zručnosti jej zamestnancov. Z tohto dôvodu by mal štát a samosprávy vypracovať zoznam požadovaných počítačových zručností pre jednotlivé pozície v rámci verejnej správy a zabezpečiť jej zamestnancom aj potrebné školenia.

Súčasne by sa mali v rámci verejnej správy, používať, tam kde je to možné a účelné aj jednotné softvérové riešenia, prípadne, používať formáty, ktoré sú navzájom kompatibilné.

8 ZÁVER

Predpokladaná analýza poskytuje prehľad o stave implementácie eGovernmentu na Slovensku.

V analýze autori dopodrobna rozoberajú základné strategické dokumenty týkajúce sa elektronizácie výkonu verejnej správy na Slovensku a

- a) Stratégiu digitálnej transformácie Slovenska 2030 a
- b) Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019 – 2022.

Tieto plány autori považujú za základné východiská pre digitalizáciu verejnej správy na Slovensku. Autori majú za to, že ako Stratégia, tak aj akčný plán sú pomerne málo konkrétne a ciele v nich určené sú nejasné a progres dosiahnutý na ich základe pomerne ťažko merateľný. Oba dokumenty používajú pomerne veľa aktuálnych „buzzwords“ typu blockchain, HPC – high performance computing, big data, cloud computing, avšak stratégia nevyjasňuje ako by sa tieto technológie mali využiť a v čom bude ich prínos pre občana a v čom zlepšia fungovanie verejnej správy

Autori ďalej analyzujú legislatívu, ktorou sa riadi eGovernment na Slovensku ide o nasledujúce zákony, Zákon o eGovernmente, Zákon o dôveryhodných službách na vnútornom trhu, Zákon o kybernetickej bezpečnosti a Zákon o informačných systémoch vo verejnej správe.

Autori ďalej poskytli aj náhľad na situáciu v oblasti eGovernmentu vo vybraných krajinách Európskej únie. Autori sa rozobrali a popísali situáciu v Spolkovej republike Nemecko, Švajčiarsku, Taliansku a v Estónsku.

Spolkovú republiku Nemecko si autori vybrali najmä z toho dôvodu, že SRN je najväčším obchodným partnerom Slovenskej republiky a zo SRN pochádza veľká časť priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike. Autori si vybrali Švajčiarsko najmä z toho dôvodu, aby ukázali, že aj ekonomicky tak vyspelá krajina nemusí mať dokonale vybudovaný systém eGovernmentu. Taliansko si autori vybrali z toho dôvodu, že posledných rokoch veľmi zásadným spôsobom vylepšilo svoje postavenie v rôznych rebríčkoch merajúcich elektronizáciu verejnej správy.

Estónsko je krajina, ktorá bola úplným priekopníkom v elektronizácii verejnej správy a v zavádzaní eGovernmentu. Estónsko slúžilo mnohým krajinám Európskej únie ako vzor pri elektronizácii verejnej správy. Z týchto dôvodov sme podrobne analyzovali proces elektronizácie, aktuálny stav ako aj platnú legislatívu.

V závere analýzy poskytujeme návrhy na zlepšenie elektronizácie verejnej správy na Slovensku.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

2020. *e-estonia.com*. [Online] 20. Jún 2020. <https://e-estonia.com/>.

2020. *Government of Estonia*. [Online] 16. marec 2020. <https://www.rik.ee/en/international/e-business-register>.

Bundesdruckerei GmbH. 2018. *Zukunft E-Government*. Berlin : s.n., December 2018.

Bundesministerium des Innern. E-Government 2.0. Berlin : s.n. BMI06333.

— . 2020. *Minikommentar zum Gesetz zur Förderung der elektronischen Verwaltung sowie zur Änderung weiterer Vorschriften*. Berlin : s.n., 4. máj 2020.

Deutscher Bundestag. 2019. *E-Government in Deutschland Aktueller Stand auf Bundes- und Landesebene*. Berlin : s.n., 2019.

E-Government Schweiz. *E-Government-Strategie Schweiz 2020–2023*. Bern : s.n.

Estonia: The short road to e-government and e-democracy. **Ernsdorff, Marc a Berbec, Adriana. 2006.** 2006, Political Science.

European Commission. 2018. *eGovernment in Italy*. Luxembourg : s.n., 2018.

Fromm, Jens, a iní. *E-Government in Deutschland: Vom Abstieg zum Aufstieg*. Berlin : Kompetenzzentrum Öffentliche Informationstechnologie.

Hvozdíková, Veronika, Hošoff, Boris a Jeck, Tomáš. *Analýza priorit národnej politiky v oblasti informačno-komunikačných technológií*. Bratislava : Ekonomický ústav SAV. ISSN 1337-0812.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky. 2013. *Dôvodová správa k Zákonu č. 305/2013 o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente)*. Bratislava : Ministerstvo financií Slovenskej republiky, 2013.

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. 2020. *Dôvodová správa k Zákonu č. 134/2020 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*. Bratislava : Ministerstvo spravodlivosti, 2020.

Národný bezpečnostný úrad. 2016. *Dôvodová správa k Zákonu č. 272/2016 o dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o dôveryhodných službách)*. Bratislava : Národný bezpečnostný úrad, 2016.

— . 2018. *Dôvodová správa k Zákonu č. 69/2018 Z.z. o kybernetickej bezpečnosti*. Bratislava : Národný bezpečnostný úrad, 2018.

Nixon, Paul a Koutrakou, Vassiliki. 2017. *E-government in Europe, Rebooting the State.* New York : Routledge, 2017. s. 249. ISBN 0-203-96238-9.

Statistisches Bundesamt. 2017. 2017.

2020. Techrepublic. [Online] 9. Marec 2020. <https://www.techrepublic.com/article/how-estonia-became-an-e-government-powerhouse/>.

Vláda Slovenskej republiky. 2019. *Dôvodová správa k Zákonu č. 95/2019 Z.z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.* Bratislava : Vláda Slovenskej republiky, 2019.

Zákon o e-governmente. Komentár. **Gregušová, Daniela a Halásová, Zuzana. 2018.** Bratislava : Eurokodex, 2018, s. 328. ISBN: 978-80-8155-080-5.